

Bosch & van Rijn

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
030 - 677 6466

Auteurs

Steven Velthuijsen MSc.
Marlin ter Huurne MSc.

Opdrachtgever

Windpark De Pals BV
Stratumsedijk 27
5611 NB Eindhoven

Windpark de Pals

Ruimtelijke onderbouwing 2

Bosch & van Rijn
experts in duurzame energie

Windpark de Pals

Ruimtelijke onderbouwing 2

Versie

1.6

Datum

25 februari 2022

Bosch & Van Rijn
Franz Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht

Tel: 030-677 6466
Mail: info@boschenvanrijn.nl
Web: www.boschenvanrijn.nl

© Bosch & Van Rijn 2022

Behoudens hetgeen met de opdrachtgever is overeengekomen, mag in dit rapport vervatte informatie niet aan derden worden bekendgemaakt. Bosch & Van Rijn BV is niet aansprakelijk voor schade door het gebruik van deze informatie

INHOUDSOPGAVE

WINDPARK DE PALS 1

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	4
1.1	<i>Aanleiding</i>	5
1.2	<i>Beknopte projectgeschiedenis</i>	5
1.3	<i>Omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan</i>	8
1.4	<i>Inspraak en communicatie</i>	8
1.5	<i>Conclusie</i>	9
1.6	<i>Leeswijzer</i>	9
1.7	<i>(Concept) Omgevingsverordening Noord-Brabant</i>	10

HOOFDSTUK 2	PROJECTBESCHRIJVING	11
2.1	<i>Ligging projectgebied</i>	12
2.2	<i>Bestemmingsplan</i>	12
2.3	<i>Beoogde situatie</i>	13
2.4	<i>Bandbreedte afmetingen windturbines</i>	14
2.5	<i>M.e.r.-procedure</i>	15
2.6	<i>Vergunningenprocedure</i>	16
2.7	<i>Wijzigingen t.o.v. eerder besluit</i>	17

HOOFDSTUK 3	BELEIDSKADER	19
3.1	<i>Inleiding</i>	20
3.2	<i>Europees en Rijksbeleid</i>	20
3.3	<i>Provinciaal beleid</i>	21
3.4	<i>Regionaal beleid</i>	53
3.5	<i>Gemeentelijk beleid</i>	54
3.6	<i>Conclusie</i>	55

HOOFDSTUK 4	SECTORALE TOETSEN	56
4.1	<i>Inleiding</i>	57
4.2	<i>Geluid</i>	57
4.3	<i>Slagschaduw</i>	64
4.4	<i>Externe veiligheid</i>	68
4.5	<i>Bodemkwaliteit, waterhuishouding en archeologie</i>	74
4.6	<i>Landschap</i>	78
4.7	<i>Ecologie</i>	83
4.8	<i>Luchtvaart- en defensieradar</i>	89
4.9	<i>Energieopbrengst en vermeden emissies</i>	90
4.10	<i>Conclusie sectorale toetsen</i>	91

HOOFDSTUK 5	UITVOERBAARHEID	92
--------------------	------------------------	-----------

HOOFDSTUK 6	TOELICHTING AANVRAAG OMGEVINGSVERGUNNING	94
6.1	<i>Toelichting op de aanvraag</i>	95
6.2	<i>Toelichting op het bouwplan</i>	95

BIJLAGEN		100
-----------------	--	------------

BIJLAGE 1	MILIEUEFFECTRAPPORTAGE
------------------	-------------------------------

BIJLAGE A	AKOESTISCH ONDERZOEK
------------------	-----------------------------

BIJLAGE B	SLAGSCHADUWONDERZOEK
------------------	-----------------------------

BIJLAGE C	EXTERNE VEILIGHEID ONDERZOEK
------------------	-------------------------------------

BIJLAGE D	LANDSCHAPPELIJKE BEOORDELING
------------------	-------------------------------------

BIJLAGE E	VISUALISATIES
------------------	----------------------

BIJLAGE F	ECOLOGISCH ONDERZOEK
------------------	-----------------------------

BIJLAGE G	PASSENDE BEOORDELING
------------------	-----------------------------

BIJLAGE 2	RADARONDERZOEK EN VVGB
BIJLAGE 3	COMPENSATIE EN NATUURVERSTERKING
BIJLAGE 4	SITUATIETEKENING
BIJLAGE 5	VOOR- EN ZIJAAZICHT WINDTURBINE (BANDBREEDTE)
BIJLAGE 6	PRINCIPETEKENING FUNDATIE EN PALENPLAN
BIJLAGE 7	VERVALLEN
BIJLAGE 8	MACHTINGSFORMULIER VERGUNNINGAANVRAAG
BIJLAGE 9	ANTERIEURE OVEREENKOMST
BIJLAGE 10	MAATSCHAPPELIJKE MEERWAARDE
BIJLAGE 11	AERIUS-BEREKENING
BIJLAGE 12	AANVULLING MER
BIJLAGE 13	ONDERBOUWING MILIEUNORMEN
BIJLAGE 14	NEE, TENZIJ TOETS
BIJLAGE 15	TUSSENCONCLUSIE WNB T.B.V. WABO-VERGUNNING (ECONSULTANCY)
BIJLAGE 16	TUSSENCONCLUSIE STIKSTOF T.B.V. WABO-VERGUNNING (SWECO)
BIJLAGE 17	BODEMONDERZOEK

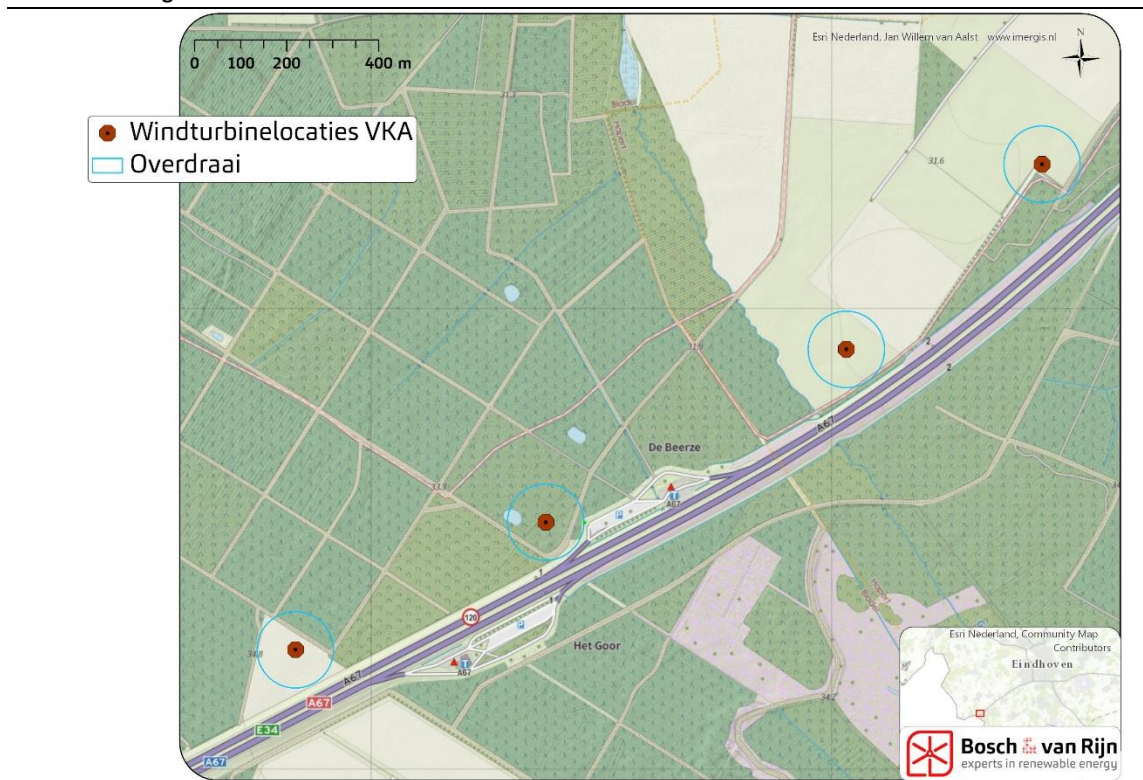
Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Windpark De Pals BV is voornemens windpark De Pals te realiseren. Het projectgebied ligt in de provincie Noord-Brabant, in de gemeente Bladel. De windturbines zijn gesitueerd langs de noordkant van de rijksweg A67. Ten noorden liggen de dorpen Bladel en Reusel, aan de oostzijde zijn de dorpen Dalem, Eersel en Bergeijk gesitueerd. Aan de zuidzijde ligt Witrijt en de Belgische plaats Postel, ten westen ligt de Belgische plaats Arendonk. De opstelling bestaat uit een geclusterde opstelling (lijnopstelling) van vier windturbines.

Figuur 1 Ligging beoogde windturbines, windpark De Pals. De windturbines zijn in dit document oplopend genummerd van noordoost naar zuidwest.

1.2 Beknopte projectgeschiedenis

Voorliggende ruimtelijke onderbouwing betreft een aangepaste versie van de ruimtelijke onderbouwing van de aanvraag, aangezien de in 2019 verleende omgevingsvergunning door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) is vernietigd wegens strijdigheid met de provinciale verordening.¹

¹ ECLI:NL:RVS:2021:2305

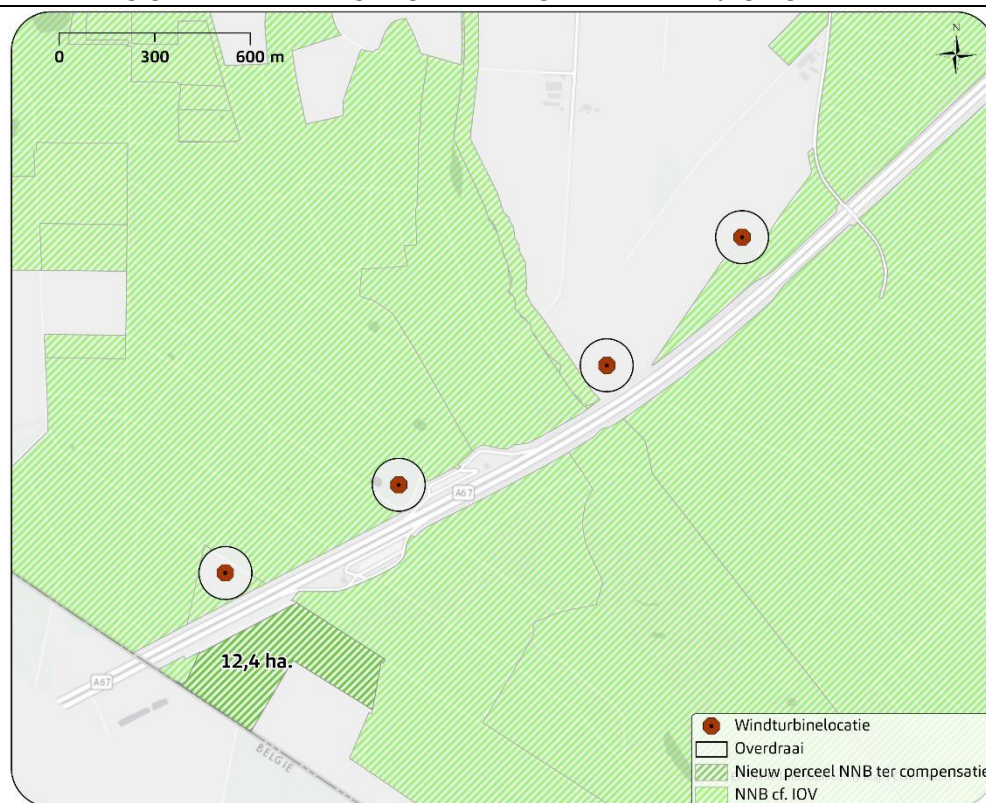
De windturbines 1, 3 en 4 van windpark De Pals zouden conform de provinciale Verordening Ruimte gelegen zijn binnen Natuur Netwerk Brabant (NNB), of daaroverheen draaien. Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant heeft op 26 februari 2019 de Verordening Ruimte Noord-Brabant gewijzigd en daarmee de grenzen van het NNB verlegd. Dit herbegrenzingsbesluit is door ABRvS bij uitspraak van 20 oktober 2021 onverbindend verklaard. Deze herbegrenzing was door PS reeds overgenomen in het Besluit Natuurbeheerplan 2020, welke ook verwerkt is in de thans geldende Interim Omgevingsverordening (IOV). Hierdoor zijn de windturbines (incl. overdraai) volgens de nu geldende IOV niet meer gelegen binnen NNB.

Gelet op de uitspraak van ABRvS zullen naar verwachting GS en PS van Noord-Brabant de situatie herstellen, waarbij de windturbines binnen NNB gelegen zijn. Dit is reeds opgenomen in de nog vast te stellen Omgevingsverordening (cOV). Voorliggend document zal derhalve uitgaan van de volgende situaties:

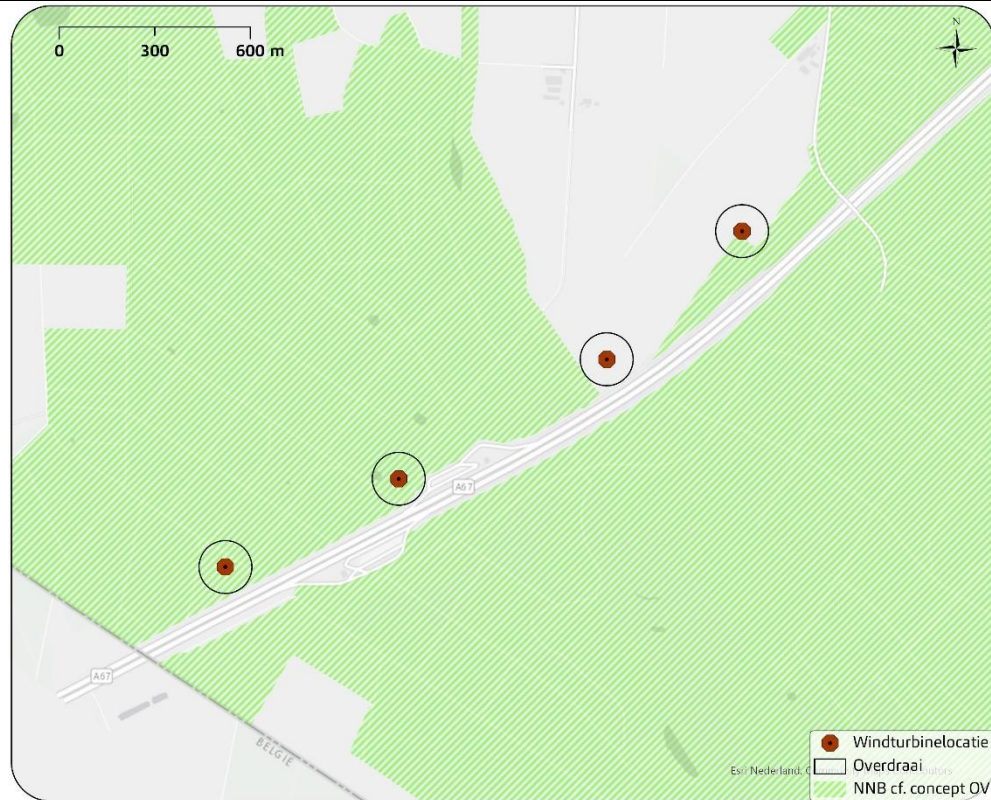
- Situatie onder de nu geldende IOV: windturbines incl. overdraai gelegen buiten NNB.
- Situatie onder cOV en na verwachte wijziging van IOV: sommige windturbines en/of overdraai liggen binnen NNB.

Onderstaande figuren tonen de situatie van de begrenzing van Natuur Netwerk Brabant na verwerking in nu geldende IOV en conform de nieuwe situatie van de IOV.

Figuur 2 NNB nu aangegeven in Interim Omgevingsverordening. Windturbines zijn gelegen buiten NNB.

Figuur 3 Begrenzing van NNB na herstel van IOV. Windturbines zijn wederom gelegen binnen NNB.

Het college van B&W van de gemeente Bladel moet van de ABRvS een nieuw besluit nemen op de aanvraag (met inachtneming van wat in de uitspraak is overwogen).

Deze ruimtelijke onderbouwing is derhalve aangepast op de volgende hoofdpunten:

- Koppeling met vigerend provinciaal beleid (Interim Omgevingsverordening);
- Actualisatie n.a.v. ruimtelijke ontwikkelingen nabij de projectlocatie;
- Actualisatie n.a.v. het feit dat de milieunormen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling voor windparken van tenminste 3 windturbines niet langer gebruikt kunnen worden.

De hoofdgebeurtenissen uit de vergunningprocedure zijn in onderstaande tabel samengevat:

Tabel 1 Hoofdpunten uit de vergunningprocedure

Gebeurtenis	Datum
Overdracht bevoegdheid van GS naar college	9 januari 2018
Aanvraag omgevingsvergunning ingediend	26 november 2018
Ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage	7 dec 2018 t/m 17 jan 2019
Datum besluit	26 februari 2019
Uitspraak rechtbank Oost-Brabant	23 januari 2020
Uitspraak ABRvS	20 oktober 2021

Aangezien het plan niet wezenlijk anders is geworden ten opzichte van wat destijds in ontwerp ter inzage heeft gelegen heeft de gemeente besloten het aangepaste plan niet opnieuw in ontwerp te publiceren.

1.3 Omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan

De voorgenomen ontwikkeling van het windpark met 4 windturbines past niet in het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Bladel 2014' en de daaropvolgende herzieningen. De realisatie van windpark De Pals wordt mogelijk gemaakt met behulp van een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan ex. artikel 2.1 lid 1 onder c. Op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) moet het besluit tot afwijken van het bestemmingsplan een goede ruimtelijke onderbouwing bevatten. Dit document bevat deze onderbouwing.

Naast afwijken van het bestemmingsplan wordt de omgevingsvergunning ook aangevraagd voor de activiteit 'bouwen', 'milieu' en 'aanleggen'. In Hoofdstuk 6 wordt een nadere toelichting gegeven op de aanvraag omgevingsvergunning.

Het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning is het college van burgemeesters en wethouders van de gemeente Bladel, aangezien Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant de bevoegdheid aan hen heeft overgedragen. Zie paragraaf 2.6 voor meer details.

1.4 Inspraak en communicatie

In deze paragraaf worden de mogelijkheden tot participatie en communicatie bij het windpark voor betrokkenen zoals omwonenden toegelicht.

1.4.1 Wettelijke inspraak

Na het indienen van de vergunningaanvraag heeft het bevoegd gezag gezorgd voor een degelijke beoordeling.

Als onderdeel van het proces is wettelijk vooroverleg gevoerd met diverse vooroverleg-partners, zoals de provincie Noord-Brabant, gemeente Reusel – De Mierden, de Belgische gemeente Mol, Waterschap De Dommel en Rijkswaterstaat.

Het ontwerpbesluit heeft (van 7 december 2018 tot en met 17 januari 2019) 6 weken ter inzage gelegen bij de gemeente Bladel. Informatie hierover is vermeld in de lokale bladen. Iedereen kon een zienswijze indienen over dit ontwerpbesluit gedurende de periode van 6 weken dat het besluit ter inzage ligt. De binnengekomen zienswijzen zijn door het bevoegd gezag van een beantwoording voorzien.

Hierop volgde een beroepstermijn van 6 weken. Belanghebbenden die een zienswijze hadden ingediend tegen het ontwerpbesluit konden beroep instellen.

Nu het oorspronkelijke besluit is vernietigd volgt een nieuw besluit en een nieuwe beroepstermijn.

Sinds een recente uitspraak van het Europese Hof van Justitie² is het makkelijker geworden om beroep in te dienen: het is niet langer noodzakelijk dat iemand een zienswijze had ingediend tegen het ontwerpbesluit om ontvankelijk te zijn in beroep.

1.5 Conclusie

In de voorliggende ruimtelijke onderbouwing is de voorgenomen realisatie van Windpark de Pals getoetst aan het ruimtelijk beleid en het beleid en de normstelling voor de relevante sectorale aspecten. In verband met de omgevingsvergunningaanvraag voor o.a. bouwen en milieu is er een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In het MER zijn verschillende alternatieven onderzocht, waarna een voorkeursalternatief (VKA) is gekozen. Dit VKA betreft het voorgenomen initiatief en wordt behandeld in deze ruimtelijke onderbouwing.

Uit de toetsing blijkt het volgende:

- Het initiatief is in lijn met rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid.
- De plannen passen binnen de bestaande ruimtelijke en functionele structuur.
- De diverse omgevingsaspecten staan de uitvoering van het project niet in de weg.

Geconcludeerd wordt dat het project voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. Na uitvoering van het project is sprake van een goede ruimtelijke situatie.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van voorliggende ruimtelijke onderbouwing is een beschrijving van het project opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt een beschrijving van het ruimtelijke beleidskader. Vervolgens zijn in hoofdstuk 4 de sectorale aspecten benoemd die relevant zijn voor het beoogde windpark. Per aspect is een samenvatting van de milieueffecten opgenomen en waar van toepassing het landelijke toetsingskader. In hoofdstuk 5 wordt de economische en financiële uitvoerbaarheid van het project onderbouwd.

² ECLI:EU:C:2021:7

Tot slot wordt in Hoofdstuk 6 een nadere toelichting op de omgevingsvergunningsaanvraag en op het bouwplan gegeven.

1.7 (Concept) Omgevingsverordening Noord-Brabant

Op het moment van besluit over de vergunningaanvraag voor WP De Pals bevat de Interim Omgevingsverordening alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving.

Op 15 november 2021 hebben Gedeputeerde Staten de Brabantse Omgevingsverordening vastgesteld en ter vaststelling aangeboden aan Provinciale Staten. PS behandelen de Omgevingsverordening naar verwachting in februari 2022, waarna die gelijk met de Omgevingswet in werking treedt.

In voorliggende ruimtelijke onderbouwing voor Windpark De Pals is getoetst aan de geldende Interim Omgevingsverordening, maar is ook de concept Omgevingsverordening bij de beoordeling betrokken.

[Verwijzingen naar de concept Omgevingsverordening zijn herkenbaar doordat de betreffende tekst blauw is weergegeven.](#)

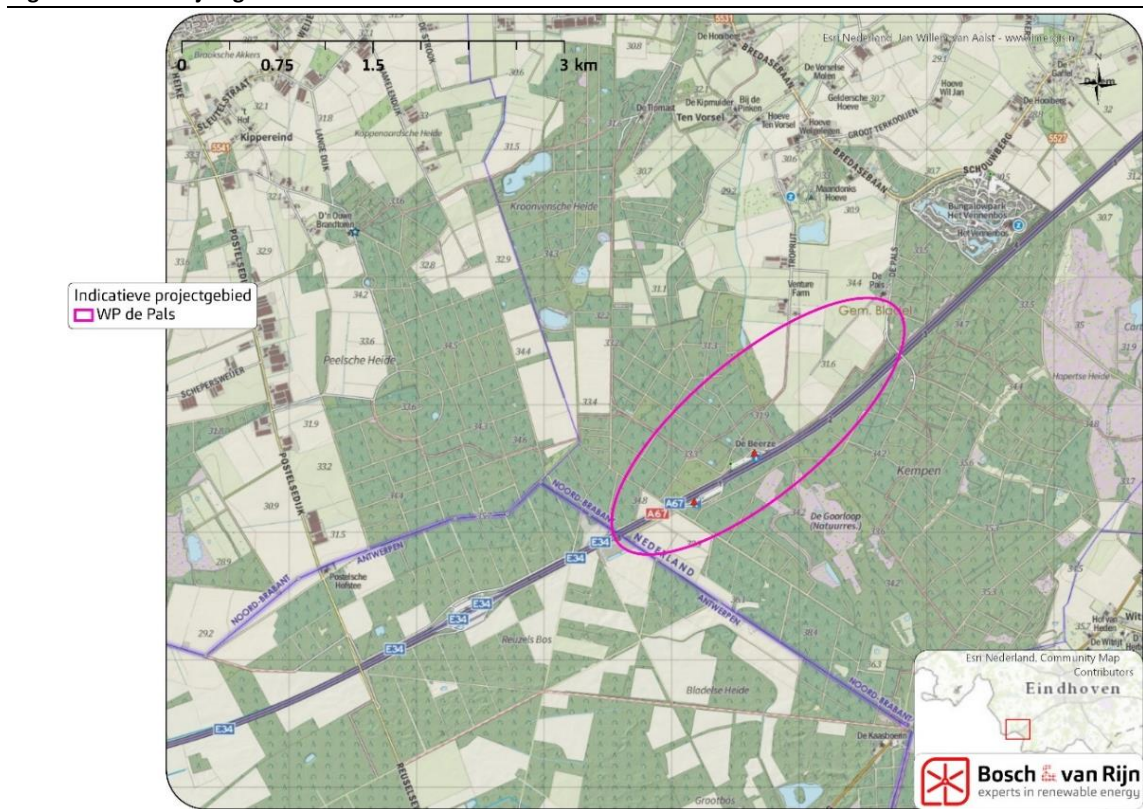
Hoofdstuk 2 Projectbeschrijving

2.1 Ligging projectgebied

Het projectgebied ligt in de provincie Noord-Brabant, in de gemeente Bladel. Het projectgebied ligt langs de noordkant van de Rijksweg A67. Ten noorden liggen de dorpen Bladel en Reusel, aan de oostzijde zijn de dorpen Dalem, Eersel en Bergeijk gesitueerd. Aan de zuidzijde ligt Witrijt en de Belgische plaats Postel, ten westen ligt de Belgische plaats Arendonk.

Ten noorden van het windpark ligt camping Achterste Hoef op ca. 1 km afstand. Ten noordoosten ligt bungalowpark Het Vennenbos op ca. 1,1 km afstand. Ten oosten ligt recreatiepark TerSpegelt op ca. 4 km afstand.

Figuur 4 Projectgebied indicatief

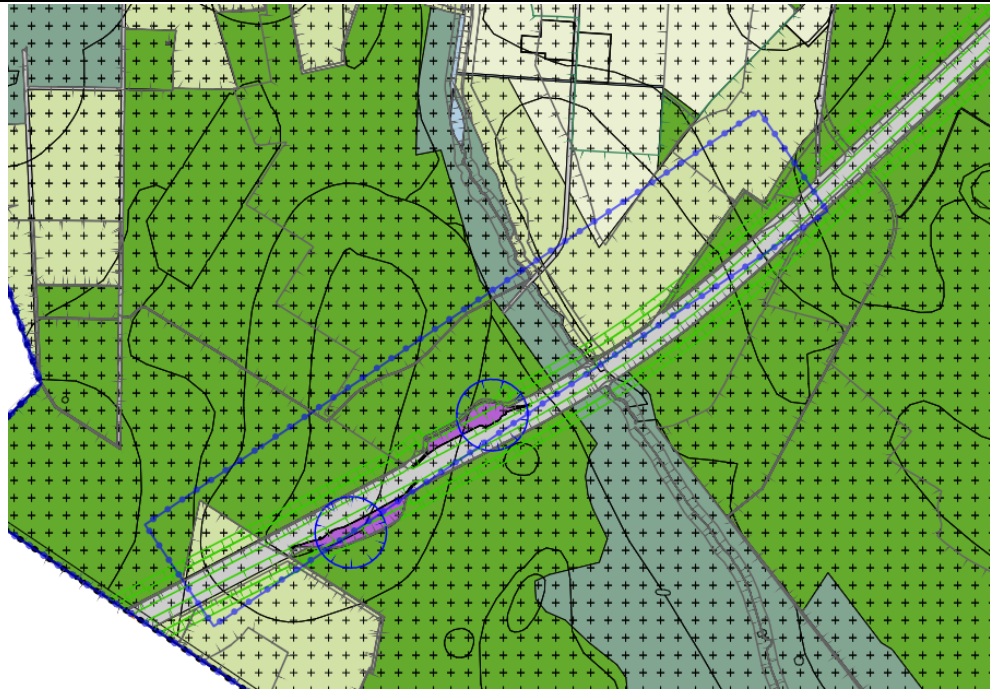
2.2 Bestemmingsplan

Ter plaatse van het projectgebied gelden de volgende ruimtelijke plannen:

- Bestemmingsplan Buitengebied Bladel 2014 (24 maart 2016)
 - uitspraak Raad van State 2015 (4 november 2015)
- Bestemmingsplan Buitengebied Bladel 2014, eerste herziening 2016 (6 juli 2017)
 - uitspraak Raad van State 2016 (28 december 2016)

- Bestemmingsplan Buitengebied Bladel 2014, tweede herziening 2018 (21 maart 2019)

Figuur 5 Uitsnede bestemmingsplan Buitengebied Bladel 2014.

Omdat windturbines niet zijn toegestaan in dit bestemmingsplan wordt er een vergunning voor 'afwijken van het bestemmingsplan' aangevraagd, specifiek voor het windpark. De omgevingsvergunningaanvraag voor strijdig gebruik voor Windpark de Pals betreft een aanvraag voor het planologisch gebruik van gronden met de huidige bestemmingen 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden', 'Bos', 'Waarde – Natuur Netwerk Brabant', 'Waarde – Archeologie – 4' en 'Waarde – Archeologie – 6', voor de productie van elektriciteit met behulp van vier windturbines.

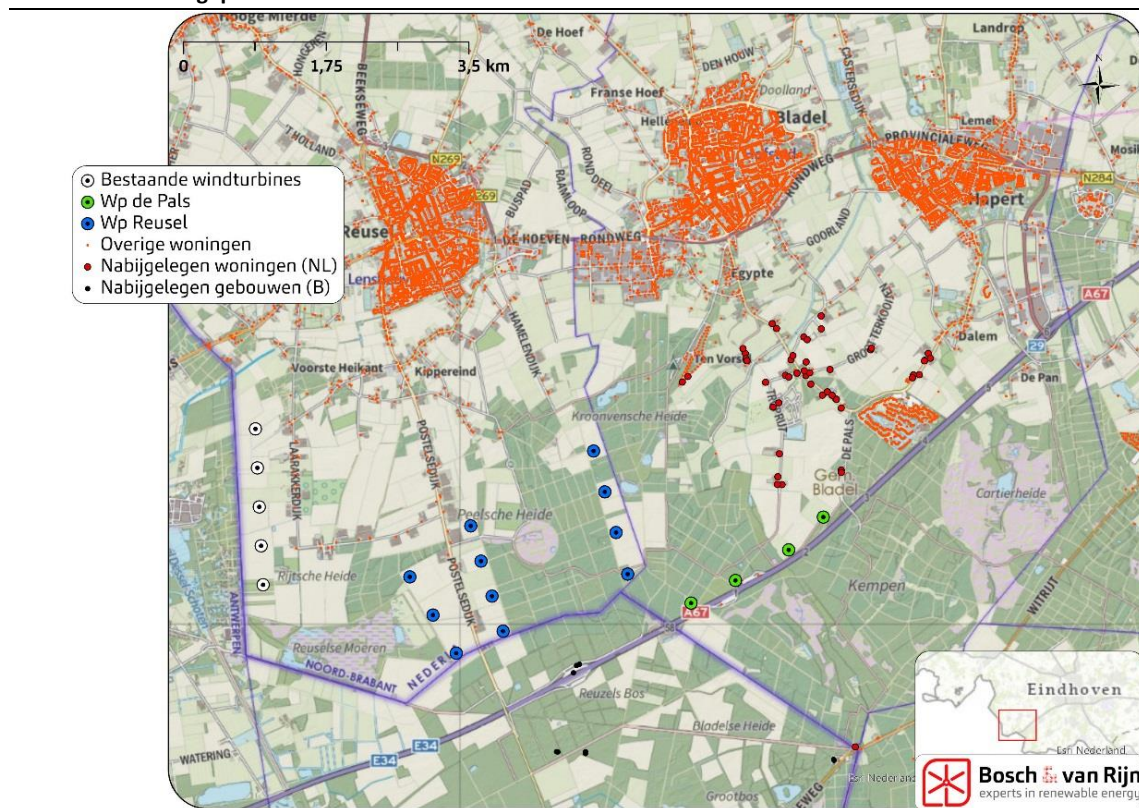
Voor de gronden met 'Waarde – Archeologie – 4' waar een aanlegvergunningplicht ex. artikel 2.2 lid 1 onder d wabo geldt, is door bevoegd gezag besloten tot het verbinden van een voorschrift aan de vergunning t.b.v. nader onderzoek.

2.3 **Beoogde situatie**

De beoogde vier windturbines van Windpark de Pals worden parallel aan de Rijksweg A67 gepositioneerd. Op dit moment is het dichtstbijgelegen windpark WP Laarakkerdijk, op meer dan 5 kilometer afstand. Daarnaast is in de directe omgeving nog een windpark in ontwikkeling; WP Agro-Wind Reusel (WAWR) op een afstand van minimaal ca. 850m.

De ligging van deze windparken is in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 6 Ligging van de windturbines van WP de Pals ten opzichte van andere windturbines, zowel bestaand als gepland.

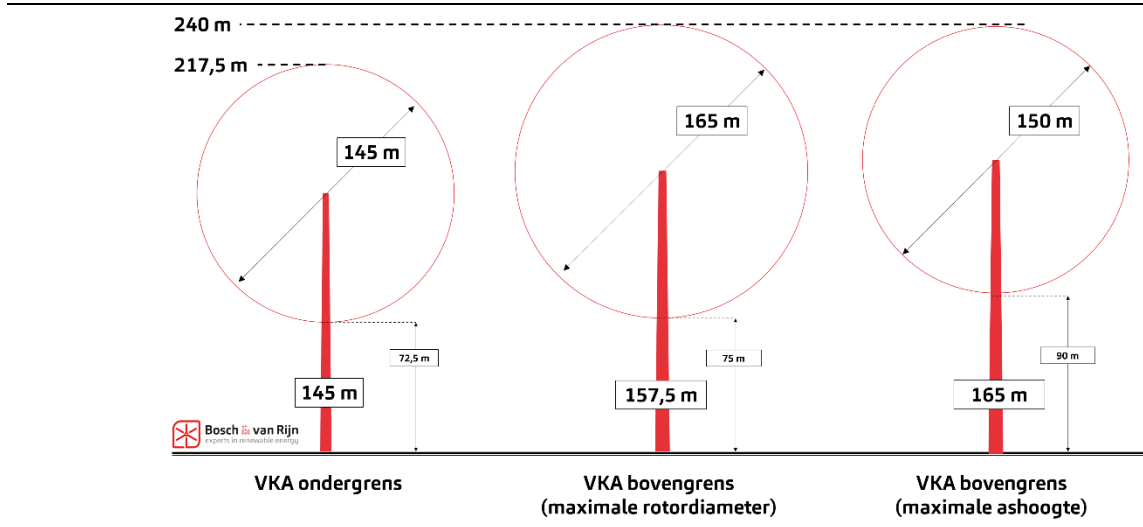
2.4 Bandbreedte afmetingen windturbines

Omdat de initiatiefnemers zich in de aanvraag van de vergunning nog niet willen vastleggen op een specifiek windturbintype wordt in de omgevingsaanvraag voor de activiteit 'bouwen' gekozen voor een windturbintype met algemene kenmerken, waarbij een bandbreedte aangehouden wordt voor de ashoogte en rotordiameters. Deze bandbreedte, die is weergegeven in Tabel 2, is als bandbreedte genomen voor de milieuonderzoeken. Dat wil zeggen dat de minimale en maximale milieueffecten voor mogelijke windturbines binnen de bandbreedte is onderzocht. Deze bandbreedte vormt tevens de basis voor de omgevingsvergunningaanvraag voor afwijken van het bestemmingsplan. De tiphoogte van de windturbines is gemaximeerd op 240 meter.

Tabel 2 Bandbreedte ashoogte en rotordiameter

Bandbreedte	Ashoogte	Rotordiameter	Tiphoogte
Ondergrens (minimaal)	145 m	145 m	217,5 m
Bovengrens (maximaal)	165 m	165 m	240 m

Figuur 7 Schematische weergave van de bandbreedte uit de vergunningaanvraag/VKA

Met deze bandbreedte worden windturbines mogelijk gemaakt die kunnen voldoen aan alle milieueisen en die tevens economisch uitvoerbaar zijn.

NB. Het aantal MW per windturbine heeft geen directe milieueffecten tot gevolg en is daarom niet relevant in de ruimtelijke afweging. Er is daarom geen bandbreedte gedefinieerd voor het vermogen van de windturbines.

2.5 M.e.r.-procedure

De omgevingsvergunningaanvraag voor windparken hangt meestal samen met een m.e.r.-beoordelingsplicht. In het geval van de windturbines van windpark de Pals is ervoor gekozen om een vrijwillig projectMER op te stellen. Op het besluit waarmee de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windpark mogelijk gemaakt wordt is de m.e.r.-beoordelingsplicht enkel van toepassing bij windparken (gedefinieerd als ten minste drie windturbines) met een opgesteld vermogen 15 MW (elektrisch) of meer. Omdat vrijwillig een projectMER is uitgevoerd, hoeft in het kader van de vergunningaanvraag geen m.e.r.-beoordeling plaats te vinden. Voor alle m.e.r.-resultaten dient het bijgeleverde MER inclusief bijlagen geraadpleegd te worden. Het MER is onderdeel van de vergunningaanvraag.

Ten opzichte van het oorspronkelijke besluit is de aanvraag aangevuld met een 'Aanvulling MER'. Dit document bevat een actualisatie van het projectMER en de sectorale onderzoeken die zijn gewijzigd als gevolg van:

- de uitspraak van de Raad van State waarmee de milieunormen voor windparken uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling buiten toepassing zijn verklaard;

- de uitspraak van de Raad van State waarmee het herbegrenzingsbesluit voor NNB onverbindend is verklaard;
- de verandering van het nabijgelegen voorgenomen windpark Agro-Wind Reusel van 8 naar 11 windturbines en
- aanvullend onderzoek naar cumulatieve effecten en stikstofdepositie.

2.6 Vergunningenprocedure

Sinds de inwerkingtreding van de Crisis- en herstelwet zijn, op grond van artikel 9f, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998, Gedeputeerde Staten bevoegd gezag voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor windparken met een gezamenlijk opgesteld vermogen tussen 5-100 MW.

De gemeente heeft de provincie verzocht de bevoegdheid bij de gemeente neer te leggen.

Op 9 januari 2018 hebben Gedeputeerde Staten besloten dat artikel 9f, eerste en tweede lid, Elektriciteitswet 1998, niet van toepassing is op het windpark De Pals binnen de gemeente Bladel. Hierdoor ligt de bevoegdheid voor het afgeven van een omgevingsvergunning voor het windpark bij het college van gemeente Bladel.

Aangezien sprake is van een activiteit die is aangewezen in artikel 3.10 lid 1 sub a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), moet de uitgebreide voorbereidingsprocedure uit de Wabo worden gevolgd. Dat houdt in dat eerst een ontwerp van de omgevingsvergunning met de bijbehorende documenten ter inzage wordt gelegd op basis waarvan eenieder zijn zienswijze naar voren kan brengen. Het ontwerp heeft ter inzage gelegen van 7 december 2018 tot en met 17 januari 2019. Zie ook paragraaf 1.2 en 1.4.

Na de periode van terinzagelegging van het ontwerp van de omgevingsvergunning beslist het college van burgemeesters en wethouder definitief op de aanvraag waarbij een totale termijn van 6 maanden na ontvangst van de aanvraag wordt aangehouden.

De activiteiten waarvoor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd staan aangegeven in art. 2.1 a, b, c en e Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

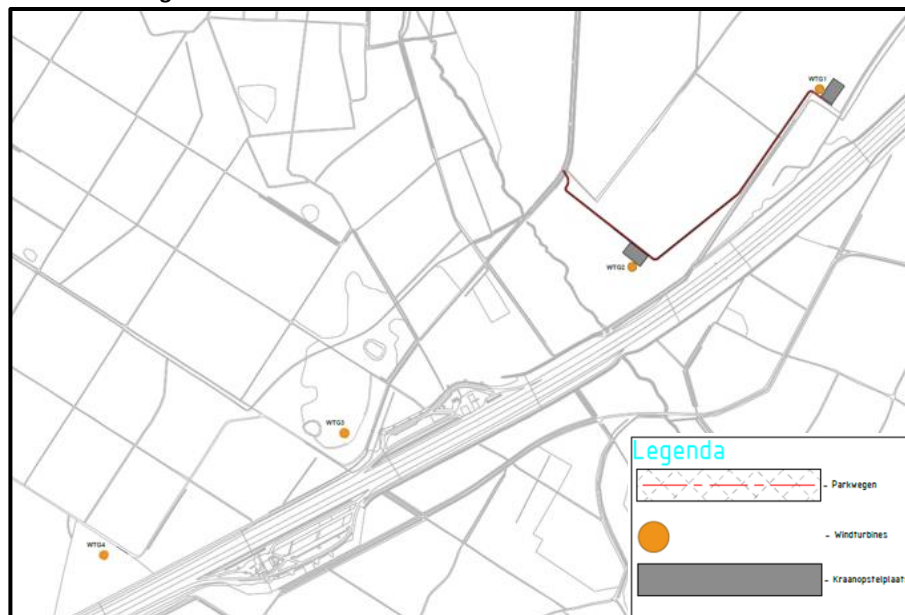
2.7 Wijzigingen t.o.v. eerder besluit

De wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit zijn de volgende:

- Ligging van de permanente kraanopstelplaatsen en toegangswegen bij de 2 oostelijke windturbines: windturbine 1 en 2;
- Schrappen van permanente kraanopstelplaatsen en toegangswegen bij de 2 westelijke windturbines: windturbine 3 en 4;
- Er wordt geen inkoopstation nabij het windpark gebouwd.

De situatietekening Windpark de Pals van de permanente inrichting (conform Bijlage 4 Situatietekening):

Figuur 8 Situatietekening

In Figuur 9 zijn de wijzigingen van het definitieve besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit weergegeven. Tijdens de aanleg van het park worden in/nabij NNB tijdelijke voorzieningen getroffen, zoals tijdelijke toegangswegen en kraanopstelplaatsen bij windturbine 3 en 4. Deze tijdelijke uitvoering heeft niet de voorkeur, omdat het duurder is en minder flexibiliteit geeft bij onderhoud maar voorkomt fysiek verlies van natuur. Voor de tijdelijke verharding wordt een aparte omgevingsvergunning aangevraagd, die verleend kan worden vanwege het tijdelijke karakter. Voor het onderhoud van het windpark zal bij windturbine 3 en 4 gebruik gemaakt worden van bestaande zandpaden.

Het betreft een zeer beperkte wijziging (vermindering) van de ruimtelijke uitstraling ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag en is daarmee van ondergeschikte aard.

Figuur 9 Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluit

Andere veranderingen, zoals het wegvallen van het landelijk kader voor milieunormen, de wijziging van Windpark Agro-Wind Reusel van 8 naar 11 windturbines, de status van de provinciale verordening en de ligging ten opzichte van het Natuurnetwerk Brabant leiden weliswaar tot een aangepaste toelichting, maar houden geen wijziging van het voorgenomen plan in.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het relevante planologische beleidskader beschreven vanuit het Rijk, de provincie Noord-Brabant en de gemeente Bladel. Het initiatief om vier nieuwe windturbines te plaatsen wordt in dit hoofdstuk aan het beleidskader getoetst. De resultaten van de toetsing staan in paragraaf 3.6.

3.2 Europees en Rijksbeleid

De Europese Raad en het Europees parlement hebben richtlijn 2009/28/EG vastgesteld op grond waarvan Nederland wordt verplicht om in 2020 14% van het totale bruto eindverbruik aan energie op te wekken met behulp van hernieuwbare bronnen. Deze richtlijn vormt de basis voor het rijksbeleid ten aanzien van de opwekking van duurzame energie.

In het verlengde van het Klimaatakkoord van Parijs hebben de lidstaten zich gecommitteerd aan een verdere reductie van de uitstoot van broeikasgassen tot 40% ten opzichte van 1990, te bereiken in 2030. Nederland heeft als lidstaat de lat hoger gelegd en zich gecommitteerd aan een reductiedoelstelling van 49%.

Het nationale Klimaatakkoord is op 28 juni 2019 gepubliceerd door het kabinet. Het doel is om ten minste 35 terawattuur (TWh) aan hernieuwbare energie op land te realiseren in 2030. In Nederland is windenergie één van de goedkoopste manieren om duurzame energie op te wekken. Bij windenergie door middel van windturbines behoren de kosten per opgewekte kWh tot de laagste van alle duurzame opwekkingsvormen.

De uitwerking van bovengenoemde doelstelling van 35 TWh wordt uitgevoerd in regionale energiestrategieën (RES), waarin plannen per regio worden uitgewerkt. De regio Metropool Regio Eindhoven heeft de RES 1.0 uitgewerkt, waarin mogelijkheden worden beschreven om het einddoel - in 2050 klimaatneutraal te zijn - haalbaar te maken. Zie hiervoor paragraaf 3.4.

3.2.1 *Nationale Omgevingsvisie (NOVI)*

In de NOVI wordt een lange termijnvisie geschetst door het Rijk op de toekomstige ontwikkeling van een duurzame leefomgeving in Nederland. Hierbij wordt een integrale benadering voorgesteld, samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties en met meer regie vanuit het Rijk. In de NOVI worden de nationale belangen en opgaven in de fysieke leefomgeving vertaald naar prioriteiten, waarbij de eerste prioriteit van de NOVI luidt: 'Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie'.

Op het gebied van duurzame energie (windturbines, eventueel gecombineerd met zonneparken) wordt de voorkeur gegeven aan grootschalige clustering van duurzame energieproductie. Hierbij is het noodzakelijk om afwegingen te maken met

andere relevante waarden zoals landschap, nationale veiligheid, natuur, cultureel erfgoed, water en bodem en draagvlak. Een natuur inclusief ontwerp met bijbehorend beheer van het windpark is van belang om verstoring of aantasting van natuur en biodiversiteit zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast moeten ook bewoners van een gebied worden betrokken in het proces en de mogelijkheid hebben om te participeren en eventueel mee profiteren in het project.

3.3 Provinciaal beleid

De visie van de provincie is opgenomen in de Omgevingsvisie. De regels betreffende de fysieke leefomgeving staan in de Interim Omgevingsverordening. De opvolger daarvan, de Omgevingsverordening, is door GS vastgesteld en ter vaststelling naar PS gestuurd. Vaststelling staat gepland voor Q1 2022. Deze nieuwe omgevingsverordening treedt in werking met de invoering van de Omgevingswet.

3.3.1 Omgevingsvisie Noord-Brabant

In de omgevingsvisie van Noord-Brabant (vastgesteld 14-12-2018) wordt de doelstelling beschreven om ten minste 50% duurzame energieopwekking in 2030 binnen de eigen provincie te hebben met een uiteindelijk streven van 100% duurzame energieopwekking in 2050. Om dit te bereiken wordt enerzijds ingezet op het verminderen van energieverbruik en anderzijds op het opwekken en gebruiken van duurzame energie. In de provincie wordt samen met de vier RES-regio's (West-Brabant, Hart van Brabant, Noordoost Brabant en Metropoolregio Eindhoven) een strategie uitgezet in een zorgvuldig, regionaal proces dat gericht is op het integraal ontwerpen en ontwikkelen van een moderne energievoorziening van de regio's en provincie als geheel. Er wordt ingezet op een mix van bronnen, waarbij zonne- en windenergie de belangrijkste pijlers zijn. De provincie ziet Brabant als innovatiegidsgebied en proeftuin voor de energietransitie, waarbij sociale participatie een belangrijke rol heeft. De koers gericht op de energietransitie wordt zoveel mogelijk gekoppeld aan andere opgaven zoals bijvoorbeeld versterking van de lokale en regionale economie, de kwaliteit van de leefomgeving en het Brabantse landschap.

“Voor de periode tot 2030 zetten we als provincie vol in op het mogelijk maken van zoveel mogelijk zon- en breedgedragen windprojecten, binnen de spelregels die nu in onze Verordening Ruimte een plek hebben gekregen. Draagvlak en sociale randvoorwaarden zijn daarbij belangrijk.”

“Alleen onder voorwaarden willen we energieopwekking in het Natuurnetwerk Brabant. Er is geen plek voor (grootschalige) zonneparken of windturbines in de Brabantse natuurgebieden, tenzij dit geen afbreuk doet aan de aanwezige natuurwaarden (denk bijvoorbeeld aan tijdelijke installaties in nog niet ingerichte gebieden) en/of een bijdrage levert aan het vergroten en versterken van die natuurwaarden.”

3.3.2 *Energieagenda 2019-2030*

Tegelijk met bovengenoemde Omgevingsvisie is de Energieagenda 2019-2030 gepubliceerd door provinciale staten. Hierin is het Energiebeleid van Noord-Brabant, welke op hoofdlijnen behandeld is in de Omgevingsvisie, nader uitgewerkt. De impact van duurzame energieopwekking, -transport en -opslag op de ruimte in Noord-Brabant zal groot zijn. De strategische hoofdlijnen van het nieuwe energiebeleid zijn: het mobiliseren van de samenleving voor de energietransitie, selectief en slim stimuleren van koplopers en slim integraal combineren. Bij de uitvoering van de agenda neemt de provincie een regisserende en verbindende rol en sluit zij aan bij de verschillende klimaattafels uit het Energieakkoord. Voor wat betreft elektriciteitsopwekking is een concreet doel geformuleerd: in 2030 wil de provincie in totaal 88 Peta Joule opwekken uit grootschalige zonne- en windenergie.

3.3.3 *Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV)*

In de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd 16-11-2021) staan de bestaande regels over de fysieke leefomgeving uit verschillende verordeningen gebundeld. Deze regels omvatten voorwaarden om activiteiten in uitvoering te brengen en/of instructieregels voor burgers, bedrijven en bestuursorganen van de overheid. Deze verordening geldt totdat de Omgevingswet in werking treedt, naar verwachting op 1 juli 2022.

Gelet op de uitspraak van ABRvS doen zich voor de IOV de volgende twee situaties met betrekking tot de ligging van NNB voor. Volgens de thans geldende IOV liggen de windturbines buiten NNB, maar na herstel van de IOV zijn de windturbines wederom binnen NNB gelegen. Ter volledigheid worden de artikelen voor beide situaties geciteerd.

In de IOV gelden voor plaatsing van windturbines verschillende regels voor verschillende structuren:

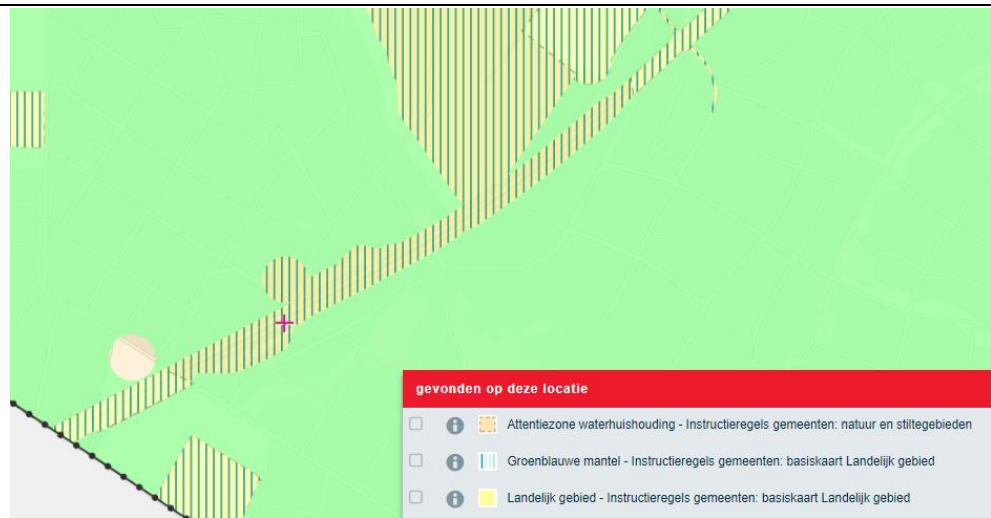
- 'windturbines in Landelijk gebied' (artikel 3.37),
- 'windturbines in het Natuur Netwerk Brabant' (artikel 3.38) en
- 'windturbines in Stedelijk gebied' (artikel 3.39).

Daarnaast kunnen nog andere artikelen van belang zijn, bijvoorbeeld als het gaat om handelingen in de Groenblauwe mantel (artikel 3.32) en effecten op het Natuurnetwerk Brabant (paragraaf 3.2.3, art. 3.15 t/m 3.27).

3.3.3.1 *Situatie thans geldende IOV*

Voor het projectgebied is Artikel 3.37 Windturbines in Landelijk gebied van toepassing. Belangrijke kanttekening hierbij is dat de meest westelijke windturbine geen aanduidingen in de kaart van de nu geldende IOV heeft gekregen. In deze ruimtelijke onderbouwing gaan wij er van uit dat het ontbreken van een aanduiding een redactionele fout betreft en dat deze windturbine onder hetzelfde regime valt als de andere drie windturbines.

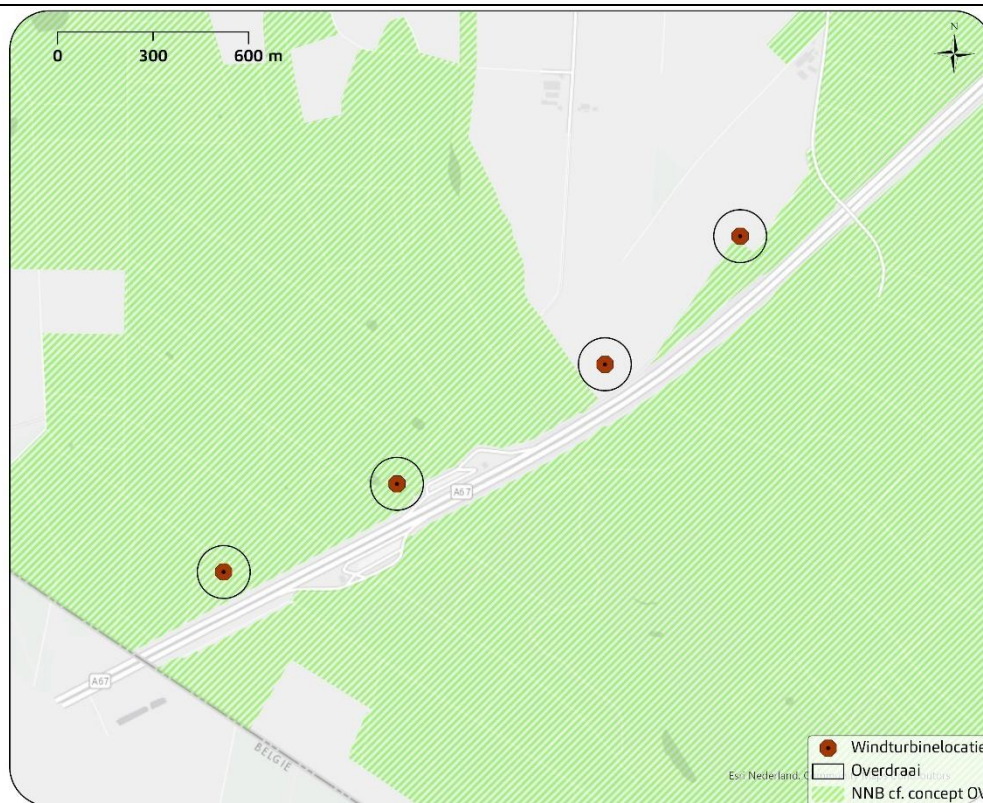
Figuur 10 Uitsnede van de kaartviewer van de nu geldende IOV, met daarin Natuurnetwerk Brabant (groen), Landelijk gebied (geel) en Groenblauwe mantel (blauw verticaal gearceerd). De meest westelijke overdraaicirkel lijkt geen aanduidingen te hebben meegekregen op de kaart.

3.3.3.2 *Situatie na verwachte wijziging IOV*

Voor wat betreft het provinciale kader wordt tevens de situatie beschouwd dat enkele windturbines binnen NNB gelegen zijn en/of eroverheen draaien (zie paragraaf 1.2 en Figuur 11). Het initiatief windpark De Pals wordt derhalve ook aan de regels, geldend voor het NNB, getoetst. Voor het projectgebied wordt derhalve uitgegaan van Artikel 3.38 Windturbines in het Natuur Netwerk Brabant.

Figuur 11 Begrenzing Natuur Netwerk Brabant conform te verwachten wijziging van de IOV.

In de rest van deze paragraaf worden alle relevante artikelen uit de IOV geciteerd, voorzien van toelichting en de wijze waarop aan deze instructieregels gevolg is gegeven voor WP De Pals.

3.3.3.3 *Windturbines in Landelijk gebied (Artikel 3.37)*

De toelichting (geciteerd):

Algemeen

De provincie wil ruimte bieden voor het opwekken van duurzame energie. Omdat windturbines grote invloed hebben op de omgevingskwaliteit, bevat deze verordening daarvoor randvoorwaarden.

Voor windturbines hanteert de provincie de volgende indeling:

- Kleine windturbines: mast tot 15 meter hoog;
- Middलगrote windturbines: mast van 25 tot 60 meter hoog, wiekdiameter van 10 tot 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen van 50 kW tot 1.000 kW;
- Grote windturbines: mast vanaf 60 meter, wiekdiameter vanaf 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen vanaf 1.000 kW.

De bouw van windturbines met een hoogte van minder dan 25 meter is een verantwoordelijkheid van gemeenten. In de verordening zijn alleen regels opgenomen

voor (middel)grote windturbines. De gemeente onderzoekt binnen de gemeente op welke plekken de plaatsing van windturbines inpasbaar is in de omgeving. In het algemeen geldt dat hierbij zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de karakteristiek van het landschap. Vanwege het grootschalige karakter van de turbines heeft de ontwikkeling bij zogenaamde grootschalige landschappen, zoals grootschalige (middel)zware bedrijventerreinen, hoofdinfrastructuur en het grootschalige polderlandschap de voorkeur. Bijkomend voordeel is dat in een dergelijke omgeving vaak ook minder hindergevoelige functies aanwezig zijn. Een plan dat de nieuwvestiging van windturbines mogelijk maakt bevat de onderbouwing dat de ontwikkeling past bij de maat en schaal van het gebied.

Clustering

Om verrommeling tegen te gaan zijn er geen mogelijkheden voor de ontwikkeling van solitaire windturbines. Er moet minimaal sprake zijn van drie windturbines in een lijn- of clusteropstelling. De realisatie van de windturbines kan gefaseerd en door meerdere exploitanten geschieden.

Tijdelijk karakter

Omdat de ontwikkeling van windturbines in beginsel een tijdelijk karakter heeft, is het belangrijk dat er door de ontwikkeling geen planologische rechten ontstaan die op termijn kunnen leiden tot andere gebruiksfuncties of planschade claims. Daarom is aan de ontwikkeling van windturbines in landelijk gebied de voorwaarde verbonden dat deze uitsluitend gerealiseerd kunnen worden met de toepassing van een omgevingsvergunning inhoudende afwijking van het bestemmingsplan waaraan een maximale gebruikstermijn van 25 jaar is verbonden. Hierbij moet zijn verzekerd dat de windturbines na afloop van deze periode worden verwijderd en dat de situatie van voor de realisatie van windturbines wordt hersteld. De ruimtelijke onderbouwing van het besluit biedt ook inzicht in de overige gestelde randvoorwaarden. Het is uiteraard ook mogelijk dat een visie waarin het gemeentelijk beleid is afgewogen als onderbouwing van het besluit dient. Het vereiste van een omgevingsvergunning is overigens ook efficiënt vanuit het terugdringen van bestuurslasten omdat er geen bestemmingsplanprocedures doorlopen hoeven te worden bij aanvang en bij afloop van het gebruik. Wij verwachten van de gemeenten dat zij een overzicht bijhouden van verstrekte tijdelijke omgevingsvergunningen dat ook openbaar is, zodat het voor eenieder duidelijk is wanneer de gunningstermijn is afgelopen. Uiteraard geldt vanuit het vereiste van tijdelijkheid ook dat de gemeente na afloop van de periode toeziet op de sanering van de windturbine.

Binnen stedelijk gebied is het toepassen van de omgevingsvergunning inhoudende afwijking van het bestemmingsplan niet als eis gesteld. Wel moet geborgd zijn dat de windturbines na afloop van de termijn worden gesaneerd. Het ruimtelijk besluit dat de ontwikkeling mogelijk maakt, biedt inzicht in hoe dat geborgd is.

Maatschappelijke meerwaarde

Om de betrokkenheid van de inwoners en draagvlak voor duurzame energie te vergroten, geldt dat de ontwikkeling maatschappelijke meerwaarde geeft. Een maatschappelijke meerwaarde wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage

aan andere maatschappelijke doelen. Dit zijn niet alleen doelen vanuit duurzaamheid maar ook gericht op vergroten van draagvlak bijvoorbeeld doordat inwoners kunnen participeren in het project of doordat de ontwikkeling bijdraagt aan maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het enkele gegeven dat het project duurzame energie oplevert, is niet voldoende. Een goede invulling van deze voorwaarde garandeert tevens betrokkenheid van de inwoners door meespraak bij het project.

Afstemming

Vanuit een zorgvuldig gebruik van de open ruimte, afstemming van duurzame energieprojecten in een gebied en de in sommige gebieden beperkte capaciteit van het netwerk, geldt als randvoorwaarde dat projecten zijn afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder. Bij de afweging spelen diverse aspecten een rol, zoals een efficiënte aansluiting op het energienet in samenspraak met de netwerkbeheerders, de kosten die gemoeid zijn met het aanleggen van energie-infrastructuur maar ook aspecten rondom zorgvuldig ruimtegebruik en omgevingskwaliteit. Deze aanpak past ook bij de regionale energie strategieën die vanuit het Rijk worden gevraagd.

Artikeltekst

Lid 1

In Landelijk gebied is nieuwvestiging mogelijk van windturbines met een bouwhoogte van ten minste 25 meter, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, als:

- a. de windturbines inpasbaar zijn met de omgeving;*
- b. er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal 3 windturbines;*
- c. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft, waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;*
- d. de ontwikkeling op regionaal niveau is afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder, gelet op de ontwikkeling van overige duurzame energie initiatieven in de omgeving.*

Landschappelijke inpassing vallend onder lid 1 onderdeel a is uitgewerkt in paragraaf 4.6 en het MER. Er wordt voldaan aan onderdeel b. Toelichting op onderdeel c is uitgewerkt in Bijlage 10 en aan onderdeel d is voldaan doordat WP De Pals is opgenomen in de Regionale Energiestrategie van de Metropoolregio Eindhoven en de aansluiting is afgestemd met de netwerkbeheerder door middel van een gecontracteerde netaansluiting.

Lid 2

Er kan uitsluitend toepassing gegeven worden aan het eerste lid met een omgevingsvergunning waarbij door toepassing te geven aan artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2 of 3, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt afgeweken van een bestemmingsplan, waarbij aan de omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:

- a. de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die ten hoogste 25 jaar bedraagt;*
- b. na het verstrijken van de termijn wordt de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand hersteld en worden de windturbines verwijderd;*
- c. voor het gestelde onder b. wordt financiële zekerheid gesteld.*

De tijdelijkheid van de voorziening is geborgd door gebruik te maken van een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan, met een termijn van maximaal 25 jaar. Afbraak van het windpark en herstel van de omgeving zijn beschreven in de aanvulling van de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemers (Bijlage 9) en wordt voorgeschreven in de omgevingsvergunning.

De essentie van de sloopregeling is:

De initiatiefnemers stellen vanaf het 22^e jaar een bankgarantie in op naam van de Gemeente Bladel, waarmee het verwijderen zeker gesteld wordt. In het 21^e exploitatiejaar wordt door het opvragen van meerdere offertes voor het verwijderen van het windpark, de hoogte van de te stellen bankgarantie door initiatiefnemers bepaald.

3.3.3.4 *Landschappelijke waarden in de groenblauwe mantel (Artikel 3.32)*

Toelichting (geciteerd)

De provincie streeft naar samenhangende aanpak van natuur, landschap en water die de omgevingskwaliteit en recreatiemogelijkheden versterkt en waardoor de gevolgen van klimaatveranderingen voor de natuur en het watersysteem beter kunnen worden opgevangen. Om de robuustheid van het systeem te bevorderen, zijn er gebieden opgenomen als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het Landelijk gebied; de Groenblauwe mantel.

Het beleid in de groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB. Voor het water wordt vooral ingezet op kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen, zoals het 'Wijstverschijnsel' (het opstuwten van grondwater) op de Peelrandbreuk in Oost-Brabant, in de beekdalen en op de overgangen van zand/veen naar klei in de 'Naad van Brabant'.

Binnen de groenblauwe mantel is volop ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties zoals landbouw en recreatie, met een meer extensief karakter en als die bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap. De ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve functies, zoals stedelijke ontwikkeling of intensieve vormen van recreatie of landbouw (zoals de bouw van kassen, (bezoekers-)intensieve recreatie, of concentratiegebieden voor intensieve landbouwfuncties) passen minder bij het karakter van deze gebieden. Daarom geldt binnen de groenblauwe mantel soms aanvullende regels voor de ontwikkeling van die functies. Bijvoorbeeld in geval van stedelijke ontwikkeling die vanwege de groen-rood verhouding juist bijdraagt aan de ontwikkeling van de kwaliteiten van gebied.

De waarden in de groenblauwe mantel zijn vaak gekoppeld aan het bodem-watersysteem (zoals de aanwezigheid van een kwel), aan landschapselementen (zoals houtwallen en heggen), of aan het voorkomen van bijzondere planten en dieren. De groenblauwe mantel richt zich niet alleen op het beschermen van die waarden

maar juist ook op de ontwikkeling daarvan. Daarom geldt binnen de groenblauwe mantel dat ontwikkelingen bijdragen aan de natuur- en landschapswaarden en het bodem- en watersysteem. Het beleid richt zich ook op een toename van de beleevingswaarde en de recreatieve waarde van het landschap. Nieuwe ontwikkelingen passen daarom qua aard en schaal bij het ontwikkelingsperspectief voor de groenblauwe mantel en houden rekening met omliggende waarden.

Gemeenten werken het concrete beleid binnen een gebied verder uit, rekening houdend met deze achterliggende doelstellingen. Hierbij is veel achtergrondinformatie beschikbaar, zoals de gebiedspaspoorten en de gebiedsgerichte ontwikkeling van gebieden zoals opgenomen in het Groenblauw Stimuleringskader.

Artikeltekst

Lid 1

Een bestemmingsplan van toepassing op de Groenblauwe mantel:

- a. *strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken;*
- b. *stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied;*
- c. *borgt dat een ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken.*

Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking gaat in op het herstel en de ontwikkeling van ecologische en landschappelijke waarden. Hierin wordt de gewenste positieve bijdrage, in de vorm van fysieke compensatie, aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische/landschappelijke waarden en kenmerken toegelicht en geborgd.

Lid 2

De toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid bevat een beschrijving van de aanwezige ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken.

De aanwezige ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken zijn in het projectMER en daartoe behorende bijlagen beschreven. De gewenste positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken is verwerkt in Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking.

3.3.3.5 *Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant (Artikel 3.38)*

Na verwachte wijziging van de IOV liggen de windturbines wederom binnen NNB, waardoor Artikel 3.38 van kracht is.

Toelichting (geciteerd)

Dit artikel bevat een regeling voor het tijdelijk toelaten van windturbines langs hoofdinfrastructuur binnen het NNB. De opgave om te voorzien in voldoende duurzame energie beschouwen wij als een zwaarwegend maatschappelijk belang. Om aan energiedoelen te kunnen voldoen, blijkt dat er vaak mogelijkheden bestaan voor het tijdelijk oprichten van windturbines langs hoofdinfrastructuur. Langs deze hoofdinfrastructuur ligt echter ook vaak NNB. Als het vanuit het belang van een lijnopstelling of geclusterde opstelling nodig is dat de plaatsing plaatsvindt in het NNB, is dat nu alleen mogelijk na grenswijziging van het NNB. Hierbij wordt niet alleen de plaatsing van de voet maar ook de overdraai van de bladen buiten het NNB geplaatst, terwijl de natuurfunctie na plaatsing van de turbines blijft voortbestaan én de plaatsing van de turbines tijdelijk is. Om de plaatsing van turbines te vereenvoudigen, is daarom een regeling opgenomen waarbij plaatsing in het NNB tijdelijk mogelijk is.

De aantasting van waarden door de plaatsing van de windturbinevoet moeten hierbij volledig gecompenseerd worden overeenkomstig Artikel 3.22 Compensatie.

Voor de compensatie van de verstoring (overdraai van de wieken over het NNB door geluid etc.) gelden andere uitgangspunten. De omvang daarvan wordt per geval via maatwerk bepaald. De bepalingen over de verstoring vanwege externe werking van ontwikkelingen buiten het NNB uit Artikel 3.16, is van overeenkomstige toepassing. De mogelijkheden bestaan nadrukkelijk alleen voor hoofdinfrastructuur. Dit betreft onder andere rijkswegen, provinciale wegen en hoofdvaarwegen ten behoeve van doorgaand (vaar)verkeer.

Artikeltekst

In aanvulling op Artikel 3.37 kan een bestemmingsplan in Natuur Netwerk Brabant bepalen dat nieuwvestiging van windturbines is toegestaan, als:

- a. het een deel van het Natuur Netwerk Brabant betreft dat direct aansluitend op hoofdinfrastructuur ligt;*
- b. uit de alternatievenafweging blijkt dat negatieve effecten op de ecologische waarden en kenmerken zo veel mogelijk worden beperkt;*
- c. er bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan Artikel 3.22 Compensatie;*
- d. voor de overdraai van de wieken is Artikel 3.16 Externe werking Natuur Netwerk Brabant tweede lid, van overeenkomstige toepassing.*

Er wordt voldaan aan onderdeel a. Onderdeel b, c en d betreffende de ecologische effecten en compensatie zijn uitgewerkt in paragraaf 4.7 Ecologie, Bijlage 3 Compensatie en Natuurversterking en Bijlage 14 Nee, tenzij toets.

Door de kraanopstelplaatsen en toegangswegen bij windturbines 3 en 4 tijdelijk uit te voeren (enkele maanden tijdens de bouw) zijn de negatieve effecten voor NNB maximaal beperkt en voorkomen.

Onderdeel d van Artikel 3.38 benoemt de externe werking van het Natuur Netwerk Brabant. Aangezien door de windturbines externe effecten zullen optreden, staat hieronder artikel 3.16 Externe werking Natuur Netwerk Brabant geciteerd:

3.3.3.6 Externe werking Natuur Netwerk Brabant (Artikel 3.16)

In Noord-Brabant is externe werking van Natuur Netwerk Brabant van kracht. Dit staat beschreven in Artikel 3.16.

Toelichting (geciteerd)

Ook wanneer een activiteit of ontwikkeling plaatsvindt buiten het Natuur Netwerk Brabant (NNB) kan dit aantasting geven van de ecologische waarden binnen het NNB. Dit is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNB vanwege geluid, licht of betreding. Deze opsomming is niet uitputtend bedoeld, ook schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied waardoor migratie niet langer mogelijk is, kan negatieve effecten hebben op de aanwezige waarden van het NNB. Voor zover er externe effecten optreden vanwege de verspreiding van stoffen door de lucht of water vindt een afweging plaats in het kader van andere wet- en regelgeving. Daarom is dit expliciet in de regels uitgesloten. Deze regel geldt in aanvulling op de Wet natuurbescherming, waarin de externe werking van Natura 2000 gebieden is vastgelegd.

Als er aantasting van waarden optreedt, geldt dat de negatieve effecten als gevolg van de verstoring, waar mogelijk, worden beperkt en als dat niet mogelijk is, worden gecompenseerd. Omdat het hier gaat om een ontwikkeling buiten het NNB, is ook de regeling kwaliteitsverbetering landschap (Artikel 3.9) van toepassing. Per geval wordt bekeken of de verplichte compensatie voldoende is om ook aan de verplichte kwaliteitsverbetering te voldoen of dat er aanvullend maatregelen nodig zijn. Voorop staat dat de compensatie van de aantasting altijd plaatsvindt. Hoe hoog de compensatieverplichting is vanwege verstoring is per geval verschillend en betreft maatwerk.

Voor de overdraai van de wieken van windturbines die buiten het Natuur Netwerk staan, is in het tweede lid expliciet bepaald dat hiervoor de compensatieregels gelden voor verstoring. De omvang daarvan is maatwerk. De overdraai van de wieken geeft geen rechtstreekse aantasting van het NNB door verlies van areaal doordat de natuurfunctie onder de overdraai gehandhaafd kan blijven. Voor de overdraai is derhalve geen kleinschalige herbegrenzing van het Natuur Netwerk nodig. Voor de overdraai geldt dat de aantasting van natuurwaarden door verstoring vanwege geluid, windturbulentie of schaduwwerking onder de externe werking van dit artikel valt en gecompenseerd moet worden.

Op de locatie waar de voet van de windturbine gebouwd wordt en de weg die naar de windturbine leidt, kan de natuurfunctie niet gehandhaafd blijven. Kleinschalige herbegrenzing kan voor die gevallen een oplossing bieden als aan de daarvoor gestelde voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast is in artikel Artikel 3.38 'Aanvullende

regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant' een uitzonderingsregeling opgenomen voor de plaatsing van windturbines in het NNB direct gelegen langs hoofdinfrastructuur.

Artikeltekst

Lid 1

In aanvulling op de Wet natuurbescherming bepaalt een bestemmingsplan dat een ontwikkeling toelaat in Stedelijk Gebied of in Landelijk Gebied, die een aantasting geeft van de ecologische waarden en kenmerken in het Natuur Netwerk Brabant, dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd, overeenkomstig Artikel 3.22 Compensatie.

Lid 2

Op de overdraai van de wieken van een windturbine die buiten het Natuur Netwerk Brabant staat, is het eerste lid van overeenkomstige toepassing.

Lid 3

Het eerste lid is niet van toepassing op een aantasting door de verspreiding van stoffen in lucht of water.

Compensatie en natuurversterking is uitgewerkt in Bijlage 3. Er is in de huidige juridische situatie geen sprake van overdraai van wieken boven NNB maar er is wel externe werking op NNB vanwege de windturbines. Zie ook Bijlage 3 voor de nadere beschrijving van de relevante artikelen uit de IOV. Het waar mogelijk beperken van negatieve effecten voor NNB is opgenomen in Bijlage 14 Nee, tenzij toets.

3.3.3.7 Kwaliteitsverbetering landschap (Artikel 3.9)

Omdat het een ontwikkeling buiten het NNB betreft, is ook de regeling kwaliteitsverbetering landschap (Artikel 3.9) van toepassing.

Toelichting (geciteerd)

Vanuit het bereiken van een goede omgevingskwaliteit geldt in Brabant sinds 2014 de regeling Kwaliteitsverbetering landschap. Een bestemmingsplan dat een ontwikkeling mogelijk maakt in Landelijk gebied voorziet daartoe in een regeling.

Om gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van deze regeling is in 2011 een handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap opgesteld. Vrijwel alle gemeenten in Brabant hebben de regeling verder uitgewerkt in beleid en regionaal afspraken gemaakt over de toepassing.

Op diverse plaatsen in de verordening zijn verbijzonderingen van de kwaliteitsverbetering landschap opgenomen. De verplichtingen die daaruit voortvloeien, maken deel uit van de kwaliteitsverbetering landschap als bedoeld in dit artikel, zoals bijvoorbeeld verplichtingen tot sloop van bebouwing, het saneren van windturbines of de vastgelegde minimale verplichting voor een landschappelijke inpassing bij veehouderijen en mestbewerking.

Soms is nadrukkelijk bepaald dat dit artikel niet van toepassing is omdat de regeling zelf al voorziet in kwaliteitsverbetering, zoals de ontwikkeling van ruimte voor ruimte woningen en landgoederen. Er is derhalve geen sprake van een stapeling van regelingen.

In de toelichting geeft de gemeente aan dat de inzet van de kwaliteitsverbetering past binnen het beleid voor een gebied of de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld door aan te geven dat de maatregelen passen bij het aanwezige landschapstype of door te verwijzen naar een landschapsplan of gemeentelijke structuurvisie waarin landschapsdoelen zijn opgenomen. De verordening biedt dus de mogelijkheid dat de kwaliteitsverbetering niet op dezelfde plek plaatsvindt als de ontwikkeling. Het is aan de gemeente om hiervoor beleid te ontwikkelen. In geval de kwaliteitsverbetering elders wordt uitgevoerd, geldt ter plaatse van de ontwikkeling uiteraard wel een goede landschappelijke inpassing.

Om alle onduidelijkheid over het begrip landschap weg te nemen is duidelijk aangegeven dat het begrip landschap niet alleen betrekking heeft op groenontwikkeling maar ook betrekking heeft op de sloop of uiterlijke verschijningsvorm van bebouwing.

Veel gemeenten hebben in het kader van het regionaal overleg afspraken gemaakt met de provincie over de toepassing van de kwaliteitsverbetering landschap. Voor die gemeenten geldt dat zij in de toelichting van het bestemmingsplan naar deze afspraken kunnen verwijzen. Overigens is het daarbij nog steeds nodig dat conform de gemaakte afspraken de kwaliteitsverbetering bij concrete ontwikkelingen in het bestemmingsplan geborgd wordt. In geval daarbij een landschapsfonds is ingesteld, geldt dat er over de besteding van dat fonds periodiek verslag wordt gedaan in het regionaal overleg.

Artikeltekst

Lid 1

Een bestemmingsplan dat een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maakt in Landelijk Gebied bepaalt dat die ruimtelijke ontwikkeling gepaard gaat met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit van het gebied of de omgeving.

Lid 2

Het bestemmingsplan motiveert dat de verbetering past binnen de gewenste ontwikkeling van het gebied én op welke wijze de uitvoering is geborgd door dat:

- a. dit financieel, juridisch en feitelijk is geborgd in het plan; of*
- b. de afspraken uit het regionaal overleg, bedoeld in afdeling 5.4 Regionaal samenwerken, worden nagekomen.*

Lid 3

Een verbetering van de landschappelijke kwaliteit kan mede de volgende aspecten omvatten:

- a. de op grond van deze verordening verplichte landschappelijke inpassing;*
- b. het toevoegen, versterken of herstellen van landschapselementen die een bijdrage leveren aan de versterking van de landschapsstructuur of de relatie stad-land;*

- c. *het behoud of herstel van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing of terreinen;*
- d. *het wegnemen van verharding;*
- e. *het slopen van bebouwing;*
- f. *de realisering van het Natuur Netwerk Brabant en ecologische verbindingzones;*
- g. *het aanleggen van extensieve recreatieve mogelijkheden.*

Lid 4

Ingeval er toepassing wordt gegeven aan het tweede lid onder b geldt dat een passende financiële bijdrage in een landschapsfonds is verzekerd én over de besteding van dat fonds periodiek verslag wordt gedaan in het regionaal overleg, bedoeld in afdeling 5.4 Regionaal samenwerken.

Landschappelijke inpassing vallend onder lid 1 en lid 3, onderdeel a is uitgewerkt in paragraaf 4.6 en het MER en bijbehorende bijlage 1D Landschappelijke beoordeling. Daarnaast staat de fysieke verbetering van landschappelijke kwaliteit uitgewerkt in Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking, geldend voor lid 1 en lid 3, onderdeel b en f.

3.3.3.8 *Aangezien er geen beschermde cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig zijn, maar bestaande zandwegen in het gebied behouden worden om authenticiteit te waarborgen, wordt er (gedeeltelijk) voldaan aan lid 3, onderdeel c. Compensatie (Artikel 3.22)*

Artikel 3.16 beschrijft de externe werking van NNB, waarbij lid 1 benoemt dat negatieve effecten dienen te worden beperkt en dat de overblijvende negatieve effecten moeten worden gecompenseerd. Het betreft hier indirecte aantasting (verstoring) door de gevolgen van geluid, waarvoor Artikel 3.22 Compensatie van toepassing is.

Toelichting (geciteerd)

De verordening biedt een keuzemogelijkheid voor fysieke of financiële compensatie. De voorwaarden die daarvoor gelden zijn in de navolgende artikelen uitgewerkt.

Op deze plaats wordt benadrukt dat hogere wetgeving, zoals de Natuurbeschermingswet en het Barro, altijd voorgaat op de provinciale verordening. Dat betekent dat er in de gevallen dat nationale wetgeving vereist dat er wordt voorzien in fysieke compensatie, zoals bijvoorbeeld in Natura 2000 gebied, er geen keuzemogelijkheid bestaat. In dergelijke gevallen gelden de voorwaarden zoals opgenomen in Artikel 3.23 Fysieke compensatie. Bovendien blijven ongeacht de keuze die wordt gemaakt ook altijd de verplichtingen op grond van de Boswet gelden (indien van toepassing).

In bepaalde situaties is het nodig om met een groter areaal te compenseren dan het areaal dat verloren gaat, om zo dezelfde ecologische kwaliteit te realiseren. Hierbij is van belang hoeveel tijd het betreffende natuurtype nodig heeft om tot optimale kwaliteit te komen en welke functie het natuurtype heeft binnen het lokale ecosysteem. De compensatie van dit kwaliteitsverlies houdt er dan rekening

mee dat het enige tijd duurt voordat het compenserende gebied dezelfde kwaliteit heeft als het gebied dat verloren is gegaan. De toeslag wordt uitgedrukt in extra te compenseren oppervlakte natuur.

Artikeltekst

Lid 1

De verplichte compensatie vindt, naar keuze, plaats door:

1. *fysieke compensatie, overeenkomstig Artikel 3.23;*
2. *financiële compensatie, overeenkomstig Artikel 3.24.*

Er is gekozen voor fysieke compensatie waardoor Artikel 3.23 van toepassing is.

Lid 2

De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur, conform de volgende indeling:

- a. *natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;*
- b. *tussen de 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak;*
- c. *tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak;*
- d. *bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk;*
- e. *bij verstoring van natuur: maatwerk.*

De omvang van de compensatie is berekend in Bijlage 3, waarbij de toeslagen uit artikel 3.22 lid 2 zijn toegepast. Er is sprake van maatwerk (lid 2 onder e) voor wat betreft verstoring als gevolg van geluid. Ook dit maatwerk is beschreven in Bijlage 3. Er is uitgegaan van compensatie op basis van het worst-case scenario, dus inclusief de maximaal berekende geluidseffecten.

3.3.3.9 Fysieke compensatie (Artikel 3.23)

Toelichting (geciteerd)

Vanuit de provinciale natuurdoelen is het belangrijk dat het netwerk van natuurgebieden zo snel mogelijk en zo robuust mogelijk wordt gerealiseerd. Daarom is het toegestaan om in de nog niet gerealiseerde delen van het NNB en evz te voldoen aan de compensatieverplichting. Dit bevordert dat er geen nieuwe 'losliggende' natuurgebieden ontstaan en dat de compensatie altijd plaatsvindt binnen het beoogde netwerk van natuurgebieden. Het gaat hierbij om de nog niet gerealiseerde delen van het NNB en evz. Daarmee worden die gebieden bedoeld die nog niet zijn ingericht als NNB of evz en waarvoor ook geen subsidie is verstrekt voor inrichting.

Deze regeling is mogelijk zolang er in binnen Brabant sprake is van een overbegrenzing van het NNB en past binnen het rijksbeleid (Barro). Wanneer er geen sprake meer is van een overbegrenzing wordt de verplichte compensatie binnen het NNB heroverwogen. Voor gebiedsontwikkelingen waarbij de saldobenadering wordt toegepast is een uitzondering opgenomen op de verplichte compensatie binnen het NNB, in het tweede lid.

Uitvoering

Het gaat er niet alleen om dat de compensatie wordt geregeld. Het is uiteraard belangrijk dat deze ook wordt uitgevoerd. Het publiekrechtelijk borgen van de uitvoering van de compensatie is onder andere mogelijk door aan de gewenste ontwikkeling binnen de verwijderde NNB de voorwaarde te verbinden dat deze alleen mag plaatsvinden als de compensatie ook feitelijk is gerealiseerd, binnen een daartoe gestelde termijn en overeenkomstig het inrichtingsplan dat aan deze voorwaardelijke regels is gekoppeld.

Naast een publiekrechtelijke regeling kan een privaatrechtelijke overeenkomst aanvullend van belang zijn. Het vereiste dat een bestemmingsplan de uitvoering borgt, betekent dat de toelichting nadere informatie bevat over deze borging. Bijvoorbeeld rondom de financiële onderbouwing, het eisen van een bankgarantie, de wijze van toezicht door de gemeente op de uitvoering en dergelijke.

Voor de uitvoering van de compensatie kan geen gebruik gemaakt worden van een subsidieregeling. De economische uitvoerbaarheid van de compensatie is daarom relevant. Overigens kan voor het beheer onder omstandigheden wel een beroep worden gedaan op een subsidieregeling.

Verantwoording compensatie

Om de noodzakelijke compensatie te onderbouwen en motiveren biedt het bestemmingsplan dat de aantasting mogelijk maakt inzicht in de aspecten genoemd in het vierde lid. Dit gebeurt in de toelichting op het plan waarbij eventueel ook verwezen kan worden naar een in de bijlage opgenomen compensatieplan en het inrichtingsplan dat aan de planregels is gekoppeld.

De voorwaarden onder a tot en met c vragen informatie over de aantasting en de compensatie. De toelichting geeft concreet aan welk natuur(beheer)type wordt aangetast, hoe groot de oppervlakte van het aangetaste gebied is en welke natuurkwaliteiten hierbij verloren gaan, inclusief de gevolgen van versnippering en verstoring. Dezelfde gegevens worden ook gevraagd voor de locatie waar de compensatie plaatsvindt. Het gaat daarbij om de netto oppervlakte natuurwaarden die wordt aangetast en de netto oppervlakte te realiseren natuur in het compensatiegebied.

De kwaliteit omvat zowel de tijd die een natuurtype nodig heeft om tot optimale kwaliteit te komen als de functie die het natuurtype heeft binnen het lokale ecosysteem. In de natuur is sprake van complexe natuurlijke processen en verbanden. De bijdrage die een gebied levert aan instandhouding van natuurlijke processen en verbanden noemen we de functionaliteit. Het gaat dan over (landschaps-)structuren, biotische- en a-biotische omstandigheden. De kwantiteit betreft zowel de oppervlakte van het aangetaste gebied, de toeslag, als de oppervlakte die als gevolg van de aantasting niet meer optimaal kan functioneren. Te denken valt dan aan aantasting van oppervlakte door geluidsoverlast, verlichting, versnippering en verstoring. Bepaling van deze oppervlakte is maatwerk.

d. de termijn van uitvoering

In een tijdschema dat deel uitmaakt van de uitvoeringsovereenkomst, leggen partijen vast wanneer met de uitvoering van de compensatie wordt begonnen en wanneer deze dient te zijn afgerond.

e. inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigeren houdt in dat nadelige effecten op de locatie van de aantasting worden beperkt. Dit kan gebeuren door een natuurvriendelijke inrichting, landschappelijke inpassing, planning van de werkzaamheden in het juiste seizoen e.d. Voorbeelden van mitigerende maatregelen zijn onder andere geluidschermen, wildviaducten, dassentunnels, beplanting, wijzigingen van grondwaterstand en aanleg van verbindingzones.

f. een beschrijving van het regulier beheer en het ontwikkelingsbeheer

Hiermee worden bedoeld het beheer in de eindfase, dus als de compensatiedoelen zijn gerealiseerd, en het beheer in de overgangsfase, waarin de compenserende maatregelen uitgevoerd worden. Verder moet worden gegarandeerd dat het beheer op een kwalitatief juiste wijze zal worden uitgevoerd. Dit kan zowel gebeuren door een instantie als door een particuliere terreinbeheerder.

Uitvoeringstermijn

De termijn van de realisatie van de natuurcompensatie is gekoppeld aan het onherroepelijk worden van het plan dat de inbreuk mogelijk maakt. Dit is reëel nu ook de aantasting vanaf het moment van onherroepelijk worden mogelijk is. Het is daarbij van belang dat het verschil tussen de planologische bescherming van de natuurcompensatielocatie als NNB of evz en de feitelijk ingerichte situatie zo kort mogelijk duurt vanwege:

- Het realiseren van de natuurdoelstellingen en afspraken die daarover zijn gemaakt met het Rijk;
- het toezicht op de uitvoering van de natuurcompensatie en het voorkomen van jarenlange toezichtstrajecten.

De uitvoering van het compensatieplan wordt uiterlijk binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van het plan afgerond. Als een aantasting direct het leefgebied van een bedreigde soort ernstig en blijvend verstoort, moet er eerst een vervangende en door de soort in gebruik genomen biotoop zijn voordat met de aantastende ingreep mag worden gestart. Bij een zeer omvangrijke en zware compensatieplicht kan een langere termijn gehanteerd worden. Hierbij vragen wij inzicht in hoe de realisatie van de compensatie gedurende de gehele termijn is voorzien in een uitvoeringsprogramma.

Artikeltekst

Lid 1

De fysieke compensatie vindt plaats in:

- a. de niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant;*
- b. de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.*

De compensatie is voorzien op percelen behorend tot de niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant. Zie hiervoor het compensatieplan (Bijlage A van oorspronkelijke Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking) en het inrichtings- en beheerplan (Bijlage B van oorspronkelijke Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking). In Bijlage 3 is daarnaast nog aanvullende compensatie in de vorm van extra NNB beschreven.

Lid 2

Fysieke compensatie kan ook plaatsvinden in, aansluitend op of nabij het aangetaste gebied als dit deel uitmaakt van de saldobenadering bedoeld in Artikel 3.20 Toepassing van de saldobenadering.

Er wordt geen toepassing gegeven aan saldobenadering.

Lid 3

Een bestemmingsplan waarvoor een compensatieplicht geldt, borgt de uitvoering van de compensatie.

Aangezien er geen sprake is van een bestemmingsplan, maar van een omgevingsvergunning voor de bouw en exploitatie van een windpark is de borging van de uitvoering van de compensatie zoals bedoeld in lid 3 uitgewerkt in de vorm van een voorschrift in de omgevingsvergunning. Hiermee wordt ook voorzien in lid 5. De betreffende gronden zijn door initiatiefnemers aangekocht. De inrichting en bestemmingswijziging daarvan worden door de gemeente gerealiseerd. Dit staat ook beschreven in de anterieure overeenkomst (Bijlage 9).

Lid 4

De toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het derde lid bevat een verantwoording over:

- a. *de omvang van het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken en op welke locatie dat optreedt;*
- b. *de locatie waar en de wijze waarop het netto verlies, genoemd onder a, wordt gecompenseerd;*
- c. *de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie;*
- d. *de termijn van de uitvoering;*
- e. *de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen;*
- f. *het reguliere- en ontwikkelingsbeheer.*

Lid 4 schrijft voor waar de toelichting (in dit geval: de ruimtelijke onderbouwing) een verantwoording over moet geven. Deze punten (sub a t/m f) komen in Bijlage 3 uitgebreid aan bod.

Lid 5

De uitvoering van de fysieke compensatie wordt binnen drie jaar na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan, bedoeld in het derde lid afgerond.

In de toelichting op lid 3 is dit nader aangegeven.

Lid 6

In aanvulling op het vijfde lid, wordt bij een aantasting van bedreigde soorten of hun leefgebied, de uitvoering van de compensatie in ieder geval afgerond op het moment dat de aantasting daadwerkelijk start.

Uit de analyse van Econsultancy (Bijlage F bij het MER, Ecologisch onderzoek Natuurtoets soortenbescherming) blijkt dat voor bepaalde beschermde reptielen en amfibieën een deel van het leefgebied verloren gaat. Het betreft daarbij de fysieke aantasting bij windturbine 3 (0,3 ha). Compensatie hiervan zal zijn afgerond op het moment dat de aantasting daadwerkelijk start.

Lid 7

In afwijking van het vijfde lid kan bij een omvangrijke en zware compensatieverplichting, de uitvoering van de compensatie een termijn van maximaal tien jaar bedragen, gerekend vanaf het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan.

De situatie in lid 7 is niet van toepassing.

3.3.4 *Concept Omgevingsverordening Noord-Brabant*

De Interim Omgevingsverordening geldt totdat de Omgevingswet in werking treedt. Een verplicht onderdeel vanuit de Omgevingswet voor de provincie is een omgevingsverordening. Gedeputeerde Staten van Provincie Noord-Brabant heeft op 23-03-2021 een ontwerp Omgevingsverordening vastgesteld. Hierin staan alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, zoals milieu, natuur, ruimtelijke ordening, wegen, water en bodem. Dit ontwerp heeft zes weken ter inzage gelegen voor het indienen van zienswijzen. De zienswijzen zijn van reacties voorzien en indien nodig gewijzigd in de concept Omgevingsverordening (15-11-2021). De verwachting is dat de Omgevingsverordening in februari 2022 wordt vastgesteld en tegelijk in werking treedt als de Omgevingswet op 1 juli 2022.

De ontwerp concept Omgevingsverordening betreft een aantal wijzigingen in vergelijking met de Interim Omgevingsverordening. Voor het plaatsen van windturbines gelden verschillende regels op basis van afdeling 5.4 Duurzame Energie.

In de concept Omgevingsverordening is de herbegrenzing ter plaatse van Windpark de Pals die in de Interim Omgevingsverordening was meegenomen teruggedraaid. Dit betekent dat de twee meest westelijke windturbines en de meest oostelijke windturbine deels in NNB staan en/of eroverheen draaien. De 2^e turbine (vanaf het oosten gezien) staat geheel in landelijk gebied, de meest oostelijke turbine deels. Dit betekent dat op het windpark dus zowel onder Artikel 5.51 Windturbines in Landelijk gebied als Artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in Natuur Netwerk Brabant van toepassing zijn. Zie hieronder beide artikelen.

3.3.4.1 *Windturbines in Landelijk gebied (Artikel 5.51)*

Aangezien 2 windturbines in landelijk gebied staan is artikel 5.51 Windturbines in Landelijk gebied van toepassing, waarvan de inhoud hieronder geciteerd is:

Toelichting

De provincie wil ruimte bieden voor het opwekken van duurzame energie. Omdat windturbines grote invloed hebben op de omgevingskwaliteit, bevat deze verordening daarvoor randvoorwaarden.

Voor windturbines hanteert de provincie de volgende indeling:

- Kleine windturbines: mast tot 15 meter hoog;
- Middelgrote windturbines: mast van 25 tot 60 meter hoog, wiekdiameter van 10 tot 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen van 50 kW tot 1.000 kW;
- Grote windturbines: mast vanaf 60 meter, wiekdiameter vanaf 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen vanaf 1.000 kW.

De bouw van windturbines met een hoogte van minder dan 25 meter is een verantwoordelijkheid van gemeenten. In de verordening zijn alleen regels opgenomen voor (middel)grote windturbines. De gemeente onderzoekt binnen de gemeente op welke plekken de plaatsing van windturbines inpasbaar is in de omgeving. In het algemeen geldt dat hierbij zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de karakteristiek van het landschap. Vanwege het grootschalige karakter van de turbines heeft de ontwikkeling bij zogenaamde grootschalige landschappen, zoals grootschalige (middel)zware bedrijventerreinen, hoofdinfrastructuur en het grootschalige polderlandschap de voorkeur. Bijkomend voordeel is dat in een dergelijke omgeving vaak ook minder hindergevoelige functies aanwezig zijn. Een plan dat de nieuwvestiging van windturbines mogelijk maakt bevat de onderbouwing dat de ontwikkeling past bij de maat en schaal van het gebied

Lid 1 Voorwaarden

Inpassing in de omgeving

Vanuit het streven naar omgevingskwaliteit geldt als basis bij alle ontwikkelingen de toepassing van de principes voor een evenredige toedeling van functies uit paragraaf 5.1.2 waarbij volgens de methodiek van diep-rond-breed uit de Brabantse omgevingsvisie wordt gekeken naar de effecten van een ontwikkeling op omliggende waarden en functies. Hierbij wordt specifiek aandacht gevraagd naar het effect van windturbines op diverse vogels en andere fauna. Dat is nodig om inzicht te krijgen in welke mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden om faunaslachtoffers te voorkomen.

Clustering

Om versnippering te voorkomen en verrommeling tegen te gaan, is het beleid van de provincie gericht op clustering van windturbines. Er zijn daarom geen mogelijkheden voor de ontwikkeling van solitaire windturbines. Er moet minimaal sprake zijn van drie windturbines in een lijn- of clusteropstelling. De realisatie van de windturbines kan gefaseerd en door meerdere exploitanten geschieden.

Maatschappelijke meerwaarde

Om de betrokkenheid van de inwoners en draagvlak voor duurzame energie te vergroten, geldt dat de ontwikkeling maatschappelijke meerwaarde geeft. Een maatschappelijke meerwaarde wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage aan andere maatschappelijke doelen. Dit zijn niet alleen doelen vanuit duurzaamheid maar ook gericht op vergroten van draagvlak bijvoorbeeld doordat inwoners kunnen participeren in het project of doordat de ontwikkeling bijdraagt aan maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het enkele gegeven dat het project duurzame energie oplevert, is niet voldoende. Een goede invulling van deze voorwaarde garandeert tevens betrokkenheid van de inwoners door meespraak bij het project. Maatschappelijke meerwaarde staat los van de verplichte kwaliteitsverbetering landschap, zoals opgenomen in artikel 5.11.

Afstemming

Vanuit een zorgvuldig gebruik van de open ruimte, afstemming van duurzame energieprojecten in een gebied en de in sommige gebieden beperkte capaciteit van het netwerk, geldt als randvoorwaarde dat projecten zijn afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder. Bij de afweging spelen diverse aspecten een rol, zoals een efficiënte aansluiting op het energienet in samenspraak met de netwerkbeheerders, de kosten die gemoeid zijn met het aanleggen van energie-infrastructuur maar ook aspecten rondom zorgvuldig ruimtegebruik en omgevingskwaliteit. Door de ontwikkeling van locaties voor turbines af te stemmen met omliggende gemeenten is een ontwerpende aanpak beter haalbaar. Bovendien past een goede afstemming binnen de diep-rond-breed methodiek uit de Brabantse omgevingsvisie en bij het samenwerken als 1 overheid.

Tijdelijk karakter

De ontwikkeling van windturbines heeft in beginsel een tijdelijk karakter. Het is belangrijk dat er door de ontwikkeling geen rechten ontstaan die op termijn kunnen leiden tot andere gebruiksfuncties of claims voor nadeelcompensatie. Daarom is aan de ontwikkeling van windturbines in landelijk gebied de voorwaarde verbonden dat deze uitsluitend tijdelijk zijn toegestaan met een maximale gebruikstermijn van 25 jaar. Hierbij moet juridisch en financieel zijn geborgd dat de windturbines na afloop van deze periode worden verwijderd en dat de situatie van voor de realisatie van windturbines wordt hersteld, met uitzondering van eventuele investeringen die in het versterken van de landschappelijk kwaliteit zijn gedaan. De onderbouwing van het besluit biedt ook inzicht in de overige gestelde randvoorwaarden. Het is uiteraard ook mogelijk dat een visie waarin het gemeentelijk beleid is afgewogen als onderbouwing van het besluit dient. Het tijdelijk karakter kan geborgd worden met een regeling voor tijdelijk gebruik in het omgevingsplan of met het verlenen van een tijdelijke omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Het werken met een tijdelijke omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is overigens efficiënt vanuit het terugdringen van bestuurslasten omdat er geen procedures voor wijziging van omgevingsplan doorlopen hoeven te worden. Zoals in de toelichting op artikel 5.1 is opgenomen, bestaat er wel het voornemen om voor dit soort ontwikkelingen adviesrecht voor Gedeputeerde

Staten in te stellen. De gemeente bepaalt een objectief moment wanneer de 25-jaars termijn begint te lopen.

Omdat het belangrijk is dat voor eenieder kenbaar is welke tijdelijke mogelijkheden vergund zijn, vragen wij aan gemeenten om dit te registreren via een openbare voorziening die openbaar toegankelijk is (artikel 9.4 Registratieplicht tijdelijke functies en activiteiten). Een dergelijk overzicht is ook van belang voor toezicht en handhaving. Als gemeenten een overzicht bijhouden is het wenselijk dat dit openbaar is, zodat het voor eenieder duidelijk is wanneer de gunningstermijn is afgelopen. Uiteraard geldt vanuit het vereiste van tijdelijkheid ook dat de gemeente na afloop van de periode toeziet op de sanering van de windturbines. In specifieke gevallen kan daarbij ook tot een nieuwe tijdelijke termijn besloten worden.

Mitigerende maatregel voorkomen faunaslachtoffers

Het omgevingsplan of de vergunning moet borgen dat er mitigerende maatregelen worden getroffen ter voorkoming van faunaslachtoffers. Het Rijk, Provincies, NWEA, TenneT en groene partijen (Vogelbescherming Nederland, Zoogdiervereniging en de Natuur en Milieu Federaties) werken hierbij samen in het traject natuurinclusieve Energietransitie voor wind en hoogspanning op land (NIEWHOL). Het doel van dit traject is om te komen tot afspraken waarmee zowel wordt gezorgd voor de doorgang van de ontwikkeling van windparken en hoogspanningsverbindingen op land, als voor een vermindering van de negatieve effecten ervan op de staat van instandhouding van kwetsbare vogels en vleermuizen. In het kader van dat traject zijn bouwstenen ontwikkelt met afspraken over:

- mitigerende maatregelen;
- onderzoek en monitoring;
- populatieversterkende maatregelen;
- governance en financiering.

In deze verordening sluiten wij bij die afspraken aan. In de afspraken is een verplichting opgenomen voor de windproducent om de effectiviteit van de maatregelen te monitoren en daarover verslag uit te brengen aan Gedeputeerde Staten. Voor Gedeputeerde Staten is een verplichting opgelegd om periodiek verslag uit te brengen aan Provinciale Staten over de inzet van mogelijke maatregelen en de effectiviteit daarvan (artikel 7.24 Rapportage faunabeschermende maatregelen bij windturbines).

Lid 2 Afwijkmogelijkheid gebaseerd op visie op duurzame energie

Zoals ook aangegeven in de omgevingsvisie is een integraal ontwerpende aanpak van belang bij de ontwikkeling van duurzame energie. Als uit een integraal met omliggende gemeenten afgestemde visie blijkt dat de mogelijkheden voor clustering vanwege gebiedsspecifieke omstandigheden, zoals een kleinschalig landschapstype beperkt zijn, biedt de regeling in het tweede lid, onder voorwaarden een mogelijkheid voor maatwerk. Het is daarbij van belang dat hierover ook tijdig afstemming plaatsvindt met de provincie.

Dit lid biedt een mogelijkheid voor maatwerk binnen de uitgangspunten die in de Brabantse omgevingsvisie zijn opgenomen. Dat betekent dat clustering van windturbines uitgangspunt is en blijft. In een voorkomend geval kan daar, na gedegen onderbouwing en afweging, van worden afgeweken. Bijvoorbeeld omdat de inpassing van drie turbines vanwege het aanwezige kleinschalige landschap niet of moeilijk inpasbaar is. Of omdat een weg door meerdere gemeenten loopt en er -bezien vanuit de gehele weg - een plaatsingsritme wordt vormgegeven waardoor op lokaal niveau de plaatsing niet als cluster van drie wordt gezien maar op een hoger schaalniveau wel.

Het is daarom belangrijk dat de maatwerkmogelijkheid wordt gekoppeld aan een (intergemeentelijke) visie. Hierdoor is ook het verbinden van de energieopgave met andere opgaven beter realiseerbaar en biedt een visie een goed instrument om met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder de ontwikkeling van duurzame energie af te stemmen en vorm te geven.

Artikeltekst

Lid 1

Een omgevingsplan van toepassing op Landelijk gebied kan de ontwikkeling van drie of meer windturbines met een bouwhoogte vanaf 25 m, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, mogelijk maken als:

- a. de windturbines passen in de gewenste ontwikkelingsrichting, bedoeld in Artikel 5.12;*
- b. de windturbines in een cluster worden opgesteld;*
- c. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;*
- d. de ontwikkeling op regionaal niveau is afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder, gelet op de ontwikkeling van overige duurzame energie initiatieven in de omgeving;*
- e. is geborgd dat wordt voldaan aan het treffen van mitigerende maatregelen om fauna-slachtoffers te voorkomen en de daaraan gekoppelde onderzoek- en monitoringsplicht, zoals opgenomen in het bouwstenendocument Natuurinclusieve Energietransitie voor Wind en Hoogspanning op Land;*
- f. is geborgd dat de windturbines en de daarbij horende voorzieningen tijdelijk, voor ten hoogste 25 jaar, worden toegelaten; en*
- g. juridisch en financieel is geborgd dat de windturbines en de daarbij behorende voorzieningen na het verstrijken van de termijn worden verwijderd.*

Landschappelijke inpassing vallend onder lid 1 onderdeel a is uitgewerkt in paragraaf 4.6. Er wordt voldaan aan onderdeel b. Toelichting op onderdeel c is uitgewerkt in Bijlage 10 en onderdeel d staat beschreven in Bijlage 1 (MER). Toelichting op onderdeel e staat beschreven in paragraaf 4.7.

Onderbouwing onderdeel f en g: De tijdelijkheid van de voorziening is geborgd door gebruik te maken van een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan, met een termijn van 25 jaar. Afbraak van het windpark en herstel van de omgeving zijn beschreven in de aanvulling van de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemers (Bijlage 9) en voorgeschreven in de omgevingsvergunning.

De essentie van de sloopregeling is:

De initiatiefnemers stellen vanaf het 22^e jaar een bankgarantie in op naam van de Gemeente Bladel, waarmee het verwijderen zeker gesteld wordt. In het 21^e exploitatiejaar wordt door het opvragen van meerdere offertes voor het verwijderen van het windpark, de hoogte van de te stellen bankgarantie door initiatiefnemers bepaald.

Lid 2

Een omgevingsplan van toepassing op Landelijk gebied kan in afwijking van het eerste lid aanhef, de ontwikkeling van minder dan drie windturbines met een bouwhoogte vanaf 25 m, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, mogelijk maken als:

- a. uit een (intergemeentelijke) visie op de ontwikkeling van duurzame energie blijkt dat op een hoger schaalniveau dan de betreffende locatie of gemeente, aan een geclusterde plaatsing van windturbines wordt voldaan; en*
- b. het een kleinschalig landschapstype betreft waardoor de inpassing van drie windturbines of meer in de omgeving wordt beperkt.*

Lid 3

Artikel 5.8 Zorgvuldig ruimtegebruik, onder a, is niet van toepassing op dit artikel.

Wijziging ten opzichte van de Interim Omgevingsverordening is de toevoeging van afdeling 7.5 Monitoring en evaluatie, waarbij artikel 7.24 Rapportage fauna beschermende maatregelen bij windturbines specifiek van belang is: Gedeputeerde Staten brengen vierjaarlijks verslag uit aan Provinciale Staten over de inzet en effectiviteit van fauna beschermende maatregelen bij windturbines.

3.3.4.2 *Aanvullende regels voor windturbines in Natuur Netwerk Brabant (Artikel 5.52)*

Twee windturbines bevinden zich met de voet in Natuur Netwerk Brabant en van drie windturbines draaien de wieken eroverheen. Hierdoor is artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant van toepassing, hieronder geciteerd:

Toelichting

Dit artikel bevat een regeling voor het tijdelijk toelaten van windturbines langs hoofdinfrastructuur binnen het NNB. De opgave om te voorzien in voldoende duurzame energie beschouwen wij als een zwaarwegend maatschappelijk belang. Om aan energiedoelen te kunnen voldoen, blijkt dat er vaak mogelijkheden bestaan voor het tijdelijk oprichten van windturbines langs hoofdinfrastructuur. Langs deze hoofdinfrastructuur ligt echter ook vaak NNB. Als het vanuit het belang van een lijnopstelling of geclusterde opstelling nodig is dat de plaatsing plaatsvindt in het NNB, is de tijdelijke plaatsing in het NNB mogelijk. Hierdoor blijft de natuurfunctie onder de windturbine gehandhaafd wat de voorkeur heeft boven het herbegrenzen van NNB nu het een tijdelijke functie betreft.

De aantasting van waarden door de plaatsing van de voet en de aanleg van de weg en aansluiting moeten wel volledig gecompenseerd worden overeenkomstig artikel

5.37 Compensatie. Voor de compensatie van de verstoring (overdraai van de wieken over het NNB door geluid etc.) gelden andere uitgangspunten. De omvang daarvan wordt per geval via maatwerk bepaald. De bepalingen over de verstoring vanwege externe werking van ontwikkelingen buiten het NNB uit artikel 5.31, is van overeenkomstige toepassing.

De mogelijkheden bestaan nadrukkelijk alleen voor hoofdinfrastructuur. Dit betreft onder andere rijkswegen, provinciale wegen en hoofdvaarwegen ten behoeve van doorgaand (vaar)verkeer.

Artikeltekst

In aanvulling op artikel 5.51 kan een omgevingsplan bepalen dat een windturbine is toegestaan in het Natuur Netwerk Brabant, in het geval dat:

- a. het Natuur Netwerk Brabant direct aansluitend op hoofdinfrastructuur ligt;*
- b. uit een alternatievenafweging blijkt dat negatieve effecten op de ecologische waarden en kenmerken waar mogelijk worden beperkt;*
- c. bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan artikel 5.37 Compensatie; en*
- d. toepassing is gegeven aan artikel 5.31 Externe werking Natuur Netwerk Brabant tweede lid, voor de overdraai van de wieken.*

Er wordt voldaan aan onderdeel a. Onderdeel b, c en d betreffende de ecologische effecten en compensatie zijn uitgewerkt in paragraaf 4.7 Ecologie, Bijlage 3 Compensatie en Natuurversterking en Bijlage 14 Nee, tenzij toets. Door de kraanopstelplaatsen en toegangswegen bij windturbines 3 en 4 tijdelijk uit te voeren (enkele maanden tijdens de bouw) zijn de negatieve effecten voor NNB maximaal beperkt en voorkomen.

Onderdeel d van Artikel 5.52 benoemt de externe werking van het Natuur Netwerk Brabant. Aangezien door de windturbines externe effecten zullen optreden, staat hieronder artikel 5.31 Externe werking Natuur Netwerk Brabant geciteerd:

3.3.4.3 Externe werking Natuur Netwerk Brabant (Artikel 5.31)

Toelichting (geciteerd)

Ook wanneer een activiteit of ontwikkeling plaatsvindt buiten het Natuur Netwerk Brabant (NNB) kan dit aantasting geven van de ecologische waarden binnen het NNB. Dit is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNB vanwege geluid, licht of betreding. Deze opsomming is niet uitputtend bedoeld, ook schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied waardoor migratie niet langer mogelijk is, kan negatieve effecten hebben op de aanwezige waarden van het NNB. Voor zover er externe effecten optreden vanwege de verspreiding van stoffen door de lucht of water vindt een afweging plaats in het kader van de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving. Daarom is dit expliciet in de regels uitgesloten. Deze regel geldt in aanvulling op de Omgevingswet en onderliggende regelgeving, waarin de externe werking van Natura 2000 gebieden is vastgelegd.

Als er aantasting van waarden optreedt, geldt dat de negatieve effecten als gevolg van de verstoring, waar mogelijk, worden beperkt en als dat niet mogelijk is, worden gecompenseerd. Omdat het hier gaat om een ontwikkeling buiten het NNB, is ook de regeling kwaliteitsverbetering landschap (artikel 5.11) van toepassing. Per geval wordt bekeken of de verplichte compensatie voldoende is om ook aan de verplichte kwaliteitsverbetering te voldoen of dat er aanvullend maatregelen nodig zijn. Voorop staat dat de compensatie van de aantasting altijd plaatsvindt. Hoe hoog de compensatieverplichting is vanwege verstoring is per geval verschillend en betreft maatwerk.

Voor de overdraai van de wieken van windturbines die buiten het Natuur Netwerk staan, is in het tweede lid expliciet bepaald dat hiervoor de compensatieregels gelden voor verstoring. De omvang daarvan is maatwerk. De overdraai van de wieken geeft geen rechtstreekse aantasting van het NNB door verlies van areaal doordat de natuurfunctie onder de overdraai gehandhaafd kan blijven. Voor de overdraai is derhalve geen kleinschalige herbegrenzing van het natuur netwerk nodig. Voor de overdraai geldt dat de aantasting van natuurwaarden door verstoring vanwege geluid, windturbulentie of schaduwwerking onder de externe werking van dit artikel valt en gecompenseerd moet worden. Op de locatie waar de voet van de windturbine gebouwd wordt en de weg die naar de windturbine leidt, kan de natuurfunctie niet gehandhaafd blijven. Kleinschalige herbegrenzing kan voor die gevallen een oplossing bieden als aan de daarvoor gestelde voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast is in artikel 5.52 Aanvullende regels voor windturbines in het Natuur Netwerk Brabant een uitzonderingsregeling opgenomen voor de plaatsing van windturbines in het NNB direct gelegen langs hoofdinfrastructuur.

Artikeltekst

Lid 1

Een omgevingsplan dat een ontwikkeling toelaat in Stedelijk gebied of in Landelijk gebied, die een aantasting geeft van de ecologische waarden en kenmerken in het Natuur Netwerk Brabant, bepaalt in aanvulling op het Besluit activiteiten leefomgeving dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd, overeenkomstig artikel 5.37 Compensatie.

Lid 2

Op de overdraai van de wieken van een windturbine die buiten het Natuur Netwerk Brabant staat, is het eerste lid van overeenkomstige toepassing.

Lid 3

Het eerste lid is niet van toepassing op een aantasting van het Natuur Netwerk Brabant door de verspreiding van stoffen in lucht en water.

Compensatie en natuurversterking is uitgewerkt in Bijlage 3. Het waar mogelijk beperken van de negatieve effecten is opgenomen in Bijlage 14 Nee, tenzij toets.

3.3.4.4 *Compensatie (Artikel 5.37)*

Zoals eerder benoemd is er een compensatie verplichting wanneer windturbines geplaatst worden in of nabij Natuur Netwerk Brabant. Er zijn verschillende soorten compensatie, wat in artikel 5.37 staat omschreven. Hieronder is artikel 5.37 geciteerd, voorafgegaan door de toelichting:

Toelichting

De verordening biedt een keuzemogelijkheid voor fysieke of financiële compensatie. De voorwaarden die daarvoor gelden zijn in de navolgende artikelen uitgewerkt.

Op deze plaats wordt benadrukt dat hogere wetgeving, zoals de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving, altijd voorgaat op de provinciale verordening. Dat betekent dat er in de gevallen dat nationale wetgeving vereist dat er wordt voorzien in fysieke compensatie, zoals bijvoorbeeld in Natura 2000 gebied, er geen keuzemogelijkheid bestaat. In dergelijke gevallen gelden de voorwaarden zoals opgenomen in artikel 5.38 Fysieke compensatie. Bovendien blijven ongeacht de keuze die wordt gemaakt ook altijd de verplichtingen op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, bijvoorbeeld het kappen van bomen, gelden (voor zover van toepassing).

In bepaalde situaties is het nodig om met een groter areaal te compenseren dan het areaal dat verloren gaat, om zo dezelfde ecologische kwaliteit te realiseren. Hierbij is van belang hoeveel tijd het betreffende natuurtype nodig heeft om tot optimale kwaliteit te komen en welke functie het natuurtype heeft binnen het lokale ecosysteem. De compensatie van dit kwaliteitsverlies houdt er dan rekening mee dat het enige tijd duurt voordat het compenserende gebied dezelfde kwaliteit heeft als het gebied dat verloren is gegaan. De toeslag wordt uitgedrukt in extra te compenseren oppervlakte natuur.

Artikeltekst

Lid 1

De verplichte compensatie vindt plaats door:

- a. *fysieke compensatie als bedoeld in artikel 5.38; of*
- b. *financiële compensatie als bedoeld in artikel 5.39.*

Er is gekozen voor fysieke compensatie waardoor Artikel 5.38 van toepassing is.

Lid 2

De omvang van de compensatie is in ieder geval gelijk aan de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en wordt bepaald door de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur, conform de volgende uitgangspunten:

- a. *natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;*
- b. *tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak;*
- c. *tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak;*
- d. *bij een ontwikkelingsduur van de natuur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk;*
- e. *bij verstoring van natuur: maatwerk.*

De omvang van de compensatie is berekend in Bijlage 3, waarbij de toeslagen uit artikel 5.37 lid 2 zijn toegepast. Er is sprake van maatwerk (lid 2 onder e) voor wat betreft overdraai van de wieken en verstoring als gevolg van geluid. Ook dit maatwerk is beschreven in Bijlage 3. Er is uitgegaan van compensatie op basis van het worst-case scenario, dus inclusief de maximaal berekende geluidseffecten.

3.3.4.5 *Fysieke compensatie (Artikel 5.38)*

Hieronder staat Artikel 5.38 geciteerd:

Vanuit de provinciale natuurdoelen is het belangrijk dat het netwerk van natuurgebieden zo snel mogelijk en zo robuust mogelijk wordt gerealiseerd. Daarom is het toegestaan om in de nog niet gerealiseerde delen van het NNB te voldoen aan de compensatieverplichting. Dit bevordert dat er geen nieuwe 'losliggende' natuurgebieden ontstaan en dat de compensatie altijd plaatsvindt binnen het beoogde netwerk van natuurgebieden. Het gaat hierbij om de nog niet gerealiseerde delen van het NNB en evz. Daarmee worden die gebieden bedoeld die nog niet zijn ingericht als NNB of evz en waarvoor ook geen subsidie is verstrekt voor inrichting. Deze regeling is mogelijk zolang er in binnen Brabant sprake is van een overbegrenzing van nog niet gerealiseerde delen van het NNB en past binnen het rijksbeleid. Wanneer er geen sprake meer is van een overbegrenzing wordt de verplichte compensatie binnen het NNB heroverwogen. Voor gebiedsontwikkelingen waarbij de saldobepaling wordt toegepast is een uitzondering opgenomen op de verplichte compensatie binnen het NNB, in het tweede lid.

Uitvoering

Het gaat er niet alleen om dat de compensatie wordt geregeld. Het is uiteraard belangrijk dat deze ook wordt uitgevoerd. Het publiekrechtelijk borgen van de uitvoering van de compensatie is onder andere mogelijk door aan de gewenste ontwikkeling binnen de verwijderde NNB de voorwaarde te verbinden dat deze alleen mag plaatsvinden als de compensatie ook feitelijk is gerealiseerd, binnen een daarvoor gestelde termijn en overeenkomstig het inrichtingsplan dat aan deze voorwaardelijke regels is gekoppeld.

Naast een publiekrechtelijke regeling kan een privaatrechtelijke overeenkomst aanvullend van belang zijn. Het vereiste dat een omgevingsplan de uitvoering borgt, betekent dat de toelichting nadere informatie bevat over deze borging. Bijvoorbeeld rondom de financiële onderbouwing, het eisen van een bankgarantie, de wijze van toezicht door de gemeente op de uitvoering en dergelijke.

Voor de uitvoering van de compensatie kan geen gebruik gemaakt worden van een subsidieregeling. De economische uitvoerbaarheid van de compensatie is daarom relevant. Overigens kan voor het beheer onder omstandigheden wel een beroep worden gedaan op een subsidieregeling.

Verantwoording compensatie

Om de noodzakelijke compensatie te onderbouwen en motiveren biedt het omgevingsplan dat de aantasting mogelijk maakt inzicht in de aspecten genoemd in het vierde lid. Dit gebeurt in de onderbouwing van het plan waarbij eventueel ook verwezen kan worden naar een in de bijlage opgenomen compensatieplan en het inrichtingsplan dat aan de planregels is gekoppeld.

De voorwaarden onder a tot en met c vragen informatie over de aantasting en de compensatie. De toelichting geeft concreet aan welk natuur(beheer)type wordt aangetast, hoe groot de oppervlakte van het aangetaste gebied is en welke natuurkwaliteiten hierbij verloren gaan, inclusief de gevolgen van versnippering en verstoring. Dezelfde gegevens worden ook gevraagd voor de locatie waar de compensatie plaatsvindt. Het gaat daarbij om de netto oppervlakte natuurwaarden die wordt aangetast en de netto oppervlakte te realiseren natuur in het compensatiegebied.

De kwaliteit omvat zowel de tijd die een natuurtype nodig heeft om tot optimale kwaliteit te komen als de functie die het natuurtype heeft binnen het lokale ecosysteem. In de natuur is sprake van complexe natuurlijke processen en verbanden. De bijdrage die een gebied levert aan instandhouding van natuurlijke processen en verbanden noemen we de functionaliteit. Het gaat dan over (landschaps-)structuren, biotische- en a-biotische omstandigheden. De kwantiteit betreft zowel de oppervlakte van het aangetaste gebied, de toeslag, als de oppervlakte die als gevolg van de aantasting niet meer optimaal kan functioneren. Te denken valt dan aan aantasting van oppervlakte door geluidsoverlast, verlichting, versnippering en verstoring. Bepaling van deze oppervlakte is maatwerk.

d. de termijn van uitvoering

In een tijdschema dat deel uitmaakt van de uitvoeringsovereenkomst, leggen partijen vast wanneer met de uitvoering van de compensatie wordt begonnen en wanneer deze dient te zijn afgerond.

e. inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen Mitigeren houdt in dat nadelige effecten op de locatie van de aantasting worden beperkt. Dit kan gebeuren door een natuurvriendelijke inrichting, landschappelijke inpassing, planning van de werkzaamheden in het juiste seizoen e.d. Voorbeelden van mitigerende maatregelen zijn onder andere geluidschermen, wildviaducten, dassentunnels, beplanting, wijzigingen van grondwaterstand en aanleg van verbindingzones.

f. een beschrijving van het regulier beheer en het ontwikkelingsbeheer

Hiermee worden bedoeld het beheer in de eindfase, dus als de compensatiedoelen zijn gerealiseerd, en het beheer in de overgangsfase, waarin de compenserende maatregelen uitgevoerd worden. Verder moet worden gegarandeerd dat het beheer op een kwalitatief juiste wijze zal worden uitgevoerd. Dit kan zowel gebeuren door een instantie als door een particuliere terreinbeheerder.

Uitvoeringstermijn

De termijn van de realisatie van de natuurcompensatie is gekoppeld aan het onherroepelijk worden van het plan dat de inbreuk mogelijk maakt. Dit is reëel nu ook de aantasting vanaf het moment van onherroepelijk worden mogelijk is. Het is daarbij van belang dat het verschil tussen de planologische bescherming van de natuurcompensatielocatie als NNB of evz en de feitelijk ingerichte situatie zo kort mogelijk duurt vanwege:

- Het realiseren van de natuurdoelstellingen en afspraken die daarover zijn gemaakt met het Rijk;
- het toezicht op de uitvoering van de natuurcompensatie en het voorkomen van jarenlange toezichtstrajecten.

De uitvoering van het compensatieplan wordt uiterlijk binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van het plan afgerond. Als een aantasting direct het leefgebied van een bedreigde soort ernstig en blijvend verstoort, moet er eerst een vervangende en door de soort in gebruik genomen biotoop zijn voordat met de aantastende ingreep mag worden gestart. Bij een zeer omvangrijke en zware compensatieplicht kan een langere termijn gehanteerd worden. Hierbij vragen wij inzicht in hoe de realisatie van de compensatie gedurende de gehele termijn is voorzien in een uitvoeringsprogramma.

Artikeltekst

Lid 1

De fysieke compensatie vindt plaats in:

- a. de niet gerealiseerde delen van Natuur Netwerk Brabant;*
- b. de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.*

De compensatie is voorzien op percelen behorend tot de niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant. Zie hiervoor het compensatieplan (Bijlage A van oorspronkelijke Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking) en het inrichtings- en beheerplan (Bijlage B van oorspronkelijke Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking). In Bijlage 3 is daarnaast nog aanvullende compensatie in de vorm van extra NNB beschreven.

Lid 2

Fysieke compensatie kan in aanvulling op het eerste lid ook plaatsvinden in, aansluitend op of nabij het aangetaste gebied als dit deel uitmaakt van de saldobenadering, bedoeld in artikel 5.35 Toepassing van de saldobenadering.

Er wordt geen toepassing gegeven aan saldobenadering.

Lid 3

Een omgevingsplan dat een ontwikkeling mogelijk maakt waardoor een fysieke compensatieplicht geldt, borgt de uitvoering van de compensatie.

Aangezien er geen sprake is van een bestemmingsplan, maar van een omgevingsvergunning voor de bouw en exploitatie van een windpark is de borging van de uitvoering van de compensatie zoals bedoeld in lid 3 uitgewerkt in de vorm van een voorschrift in de omgevingsvergunning. Hiermee wordt ook voorzien in lid 5. De

betreffende gronden zijn door initiatiefnemers aangekocht. De inrichting en bestemmingswijziging daarvan worden door de gemeente gerealiseerd. Dit en de manier hoe de compensatie gemonitord wordt door initiatiefnemer en gemeente staat beschreven in de anterieure overeenkomst (Bijlage 9).

Lid 4

Het besluit tot vaststelling van een omgevingsplan als bedoeld in het derde lid bevat een verantwoording over:

- a. de omvang van het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken en op welke locatie dat optreedt;*
- b. de locatie waar en de wijze waarop het netto verlies, bedoeld onder a, wordt gecompenseerd;*
- c. de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie;*
- d. de termijn van uitvoering;*
- e. de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen; en*
- f. het reguliere en ontwikkelingsbeheer.*

Lid 4 beschrijft voor waar de toelichting (in dit geval: de ruimtelijke onderbouwing) een verantwoording over moet geven. Deze punten (sub a t/m f) komen in Bijlage 3 uitgebreid aan bod.

Lid 5

De uitvoering van de fysieke compensatie wordt binnen drie jaar na onherroepelijk worden van het omgevingsplan, bedoeld in het derde lid, afgerond.

In de toelichting op lid 3 is dit nader aangegeven.

Lid 6

In aanvulling op het vijfde lid, wordt bij een aantasting van bedreigde soorten of hun leefgebied, de uitvoering van de compensatie in ieder geval afgerond op het moment dat de uitvoering van de ontwikkeling start.

Uit de analyse van Econsultancy (Bijlage 3) blijkt dat voor bepaalde beschermde reptielen en amfibieën een deel van het leefgebied verloren gaat. Het betreft daarbij de fysieke aantasting bij windturbine 3 (0,3 ha). Compensatie hiervan zal zijn afgerond op het moment dat de aantasting daadwerkelijk start.

Lid 7

In afwijking van het vijfde lid kan bij een omvangrijke en zware compensatieverplichting, de uitvoering van de compensatie maximaal tien jaar bedragen, gerekend vanaf het onherroepelijk worden van het omgevingsplan.

De situatie in lid 7 is niet van toepassing.

3.3.4.6 *Kwaliteitsverbetering landschap (Artikel 5.11)*

Vanuit het bereiken van een goede omgevingskwaliteit geldt in Brabant sinds 2014 de regeling Kwaliteitsverbetering landschap. Een omgevingsplan dat een ontwikkeling mogelijk maakt in Landelijk gebied moet hiervoor een regeling opnemen.

Om gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van deze regeling is in 2011 een handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap opgesteld. Vrijwel alle gemeenten in Brabant hebben de regeling verder uitgewerkt in beleid en regionaal afspraken gemaakt over de toepassing.

Op sommige plaatsen in de verordening zijn verbijzonderingen van de kwaliteitsverbetering landschap opgenomen. De verplichtingen die daaruit voortvloeien, maken deel uit van de kwaliteitsverbetering landschap als bedoeld in dit artikel, bijvoorbeeld de verplichte sloop van overtollige bebouwing bij hergebruik van een VAB-locatie of de minimale verplichting voor een landschappelijke inpassing bij veehouderijen en mestbewerking.

Soms is nadrukkelijk bepaald dat dit artikel niet van toepassing is omdat de regeling zelf al voorziet in kwaliteitsverbetering, zoals de regeling opgenomen in artikel 5.14. Er is derhalve geen sprake van een stapeling van regelingen.

In het besluit tot vaststelling van het omgevingsplan of in de toelichting van het plan onderbouwt de gemeente dat de inzet van de kwaliteitsverbetering past binnen het beleid voor een gebied of de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld door aan te geven dat de maatregelen passen bij het aanwezige landschapstype of door te verwijzen naar een landschapsplan of gemeentelijke structuurvisie waarin landschapsdoelen zijn opgenomen. Landschapsverbeterende maatregelen kunnen daarbij ook bijdragen aan klimaatadaptatie. Vanuit meerwaardecreatie is het zelfs gewenst om waar mogelijk opgaven te combineren. De verordening biedt nadrukkelijk de mogelijkheid dat de kwaliteitsverbetering niet op dezelfde plek plaatsvindt als de ontwikkeling. Het is aan de gemeente om hiervoor beleid te ontwikkelen. In geval de kwaliteitsverbetering elders wordt uitgevoerd, geldt ter plaatse van de ontwikkeling uiteraard wel een goede landschappelijke inpassing.

Om alle onduidelijkheid over het begrip landschap weg te nemen is duidelijk aangegeven dat het begrip landschap niet alleen betrekking heeft op groenontwikkeling maar ook betrekking heeft op de sloop of uiterlijke verschijningsvorm van bebouwing.

Veel gemeenten hebben in het kader van het regionaal overleg afspraken gemaakt met de provincie over de toepassing van de kwaliteitsverbetering landschap. Voor die gemeenten geldt dat zij als onderbouwing naar die afspraken kunnen verwijzen. Overigens is het daarbij nog steeds nodig dat conform de gemaakte afspraken de kwaliteitsverbetering bij concrete ontwikkelingen in het omgevingsplan wordt vastgelegd en geborgd. In het geval dat de gemeente een landschapsfonds heeft ingesteld, geldt dat er over de besteding van dat fonds periodiek verslag wordt gedaan in het periodiek overleg. In hoofdstuk 9 is hiervoor een informatieplicht opgenomen.

Artikeltekst

Lid 1

Een omgevingsplan dat de ontwikkeling van activiteiten mogelijk maakt in Landelijk gebied bepaalt dat die ontwikkeling gepaard gaat met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit van het gebied of de omgeving.

Lid 2

Het omgevingsplan onderbouwt dat de fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit past binnen de gewenste ontwikkeling van het gebied, bedoeld in artikel 5.12, en dat de uitvoering is geborgd door:

- a. financiële, juridische en feitelijke vastlegging in het plan; of*
- b. nakoming van de afspraken uit het regionaal overleg, bedoeld in afdeling 7.2 Regionaal samenwerken.*

Lid 3

Een verbetering van de landschappelijke kwaliteit kan mede de volgende aspecten omvatten:

- a. de op grond van deze verordening verplichte landschappelijke inpassing;*
- b. het toevoegen, versterken of herstellen van landschapselementen die een bijdrage leveren aan de versterking van de landschapsstructuur of de relatie stad-land;*
- c. het behoud of herstel van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing of terreinen;*
- d. het wegnemen van verharding;*
- e. het slopen van bebouwing;*
- f. de realisering van het Natuur Netwerk Brabant of een ecologische verbindingszone;*
- g. het aanleggen van extensieve recreatieve mogelijkheden.*

Lid 4

Als toepassing wordt gegeven aan het tweede lid, onder b, wordt een passende financiële bijdrage in een landschapsfonds verzekerd en wordt over de besteding van dat fonds periodiek verslag gedaan in het regionaal overleg, bedoeld in afdeling 7.2 Regionaal samenwerken.

Landschappelijke inpassing vallend onder lid 1 en lid 3, onderdeel a is uitgewerkt in paragraaf 4.6 en het MER en bijbehorende bijlage 1D Landschappelijke beoordeling. Daarnaast staat de fysieke verbetering van landschappelijke kwaliteit uitgewerkt in Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking, geldend voor lid 1 en lid 3, onderdeel b en f.

De wijze waarop de verbetering van de kwaliteit van het landschap gemonitord wordt door initiatiefnemer en gemeente staat beschreven in de anterieure overeenkomst (Bijlage 9). Aangezien er geen beschermde cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig zijn, maar bestaande zandwegen in het gebied behouden worden om authenticiteit te waarborgen, wordt er (gedeeltelijk) voldaan aan lid 3, onderdeel c.

3.4 Regionaal beleid

RES 1.0 Metropool Regio Eindhoven en planMER MRE

De gemeente Bladel is onderdeel van het regionaal samenwerkingsverband van RES Metropool Regio Eindhoven, waarin plannen per regio staan uitgewerkt. De regio MRE heeft de RES 1.0 gepubliceerd in oktober 2021 waarin mogelijkheden worden beschreven om het einddoel; in 2050 klimaatneutraal te zijn, haalbaar te maken. Hierin is het uitgewerkt om 2 TWh bij te dragen aan de landelijke doelstelling van 35 TWh in 2030. Gegeven het feit dat WP De Pals reeds vergund was ten tijde van opstellen van de RES is de productie van dit park meegenomen als autonome ontwikkeling en maakt daarmee dus onderdeel uit van het regionale bod van 2 TWh. In de RES 1.0 worden naast de toekomst visie met leidende principes ook afwegingskaders en zoekgebieden tot 2030 geïdentificeerd. Hierbij wordt rekening gehouden om optimaal gebruik te maken van beschikbare ruimte en om de ruimtelijke kwaliteit van de regio te behouden. Verder is het uitgangspunt van 50% lokaal eigendom in een model opgenomen.

Ter ondersteuning van de RES MRE is een planMER opgesteld. Dit onderzoek beschrijft de milieueffecten van grootschalige duurzame energie opwek (zonne- en windparken) in vooraf bepaalde zoekgebieden binnen de metropoolregio Eindhoven (MRE).

Figuur 12 Ruimtelijke weergave RES MRE. Windpark De Pals staat met 4 blauwe cirkels langs de A67 op de kaart als 'Pijlijn wind'.

De gemeente Bladel is onderdeel van het samenwerkingsverband 'de Kempengemeenten'.

3.5 Gemeentelijk beleid

Energie en Klimaat – Kadernota

De gemeente Bladel was onderdeel van het samenwerkingsverband 'de Klimaatvisie Kempengemeenten 2009', waarin de ambitie was opgenomen om energieneutraal te zijn in 2025. Op 5 november 2020 is deze Klimaatvisie ingetrokken aangezien deze niet goed aansloot bij de doelen en visie die genoemd zijn in het Nationaal Klimaatakkoord (2019). De bijbehorende kaderstellende nota Energie en Klimaat benoemt de nieuwe ambitie om een CO₂ reductie van 30% te behalen in 2025. In 2025 wordt deze doelstelling opgehoogd tot 49% CO₂ reductie in 2030, wat aansluit op de ambitie van het Nationaal Klimaatakkoord. Deze doelstelling is vertaald naar lokale afspraken per sector waarbij gekeken is naar de kansen en beperkingen in de eigen gemeente. De verantwoordelijkheid voor het behalen van de doelen wordt bij de sectoren (Industrie, Gebouwde Omgeving, Mobiliteit en Landbouw en Natuur) zelf gelegd, waarbij gezamenlijk uitvoeringsprogramma's worden gemaakt. Hierdoor wordt de focus gelegd op participatie met inwoners, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. De beleidskaders van deze kaderstellende nota worden opgenomen in de Omgevingsvisie 2.0, welke nog in ontwikkeling is.

De gemeente Bladel heeft als tussenstap naar de volledige Omgevingsvisie de Omgevingsvisie 1.1 opgesteld.

Omgevingsvisie 1.1 – Gemeente Bladel

In de Omgevingsvisie 1.1 van de Gemeente Bladel, vastgesteld op 20 september 2018, staan ook regels over windenergie beschreven. Zie onderstaand kader:

2.3.1 Windenergie

De gemeente wil graag dat er windmolens worden gerealiseerd waar mogelijk. Op dit moment stelt landelijke en provinciale regelgeving kaders voor de ontwikkeling van windmolens. Daarnaast is een gedragscode beschikbaar (Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land, 2016). De gemeente Bladel is van mening dat met de huidige wet- en regelgeving en de gedragscode voldoende kaders zijn gegeven voor een verantwoorde ontwikkeling van windmolens. Daarom stelt de gemeente geen aanvullende eisen. Er worden geen gebieden uitgesloten, ook geen bosgebieden.

Mocht er in 2020 nog geen initiatief bij de gemeente bekend zijn om windmolens te realiseren, dan gaat de gemeente zelf actief aan de slag om op eigen (al dan niet hiervoor aangekochte) grond windmolens te realiseren. De verwachting is dat de gemeente dan enkel in de grond hoeft te investeren en de realisatie kan overlaten aan een derde partij, aangezien de realisatie van windmolens voldoende lucratief is voor bedrijven om in te investeren. Door de verhuur van de grond kan de gemeente

vervolgens inkomsten genereren en deze weer investeren in de lokale maatschappij.

3.6 Conclusie

Windpark de Pals past in het nationale beleid en draagt bij aan de doelstelling van 35 TWh aan hernieuwbare energie op land in 2030. De locatie past in het provinciaal beleid gezien de bijdrage aan de doelstelling van 50% duurzame energieopwekking in 2030 binnen de eigen provincie waarna 100% in 2050. De locatie is tevens in lijn met het regionaal en gemeentelijk beleid.

Hoofdstuk 4 Sectorale toetsen

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de diverse sectorale aspecten beschreven: geluid, slagschaduw, externe veiligheid, bodem, water en archeologie, landschap, ecologie, luchtvaart- en defensieradar en energieopbrengst.

Door een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) kunnen de rechtstreeks geldende milieunormen voor geluid, slagschaduw, externe veiligheid en lichtschittering uit het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) niet langer worden gebruikt voor windparken. Hierdoor zal bevoegd gezag in deze milieunormen moeten voorzien. Ter ondersteuning van het bevoegd gezag is een aanvullende onderbouwing voor lokale milieunormen opgesteld voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid (Bijlage 13).

Ter beschrijving van de milieueffecten is een milieueffectrapport opgesteld (Bijlage 1). Daarnaast is een Aanvulling op deze projectMER geschreven (Bijlage 12), die teksten uit het MER actualiseert die betrekking hebben op het toetsingskader van de genoemde milieueffecten en de wijziging van het nabijgelegen Windpark Agro-Wind Reusel van 8 naar 11 windturbines. In dit hoofdstuk is deze actualisatie verwerkt.

In het MER zijn eerst 3 opstellingen onderzocht van verschillende afmetingen. Vervolgens is een 'voorkeursalternatief' geformuleerd, mede op basis van de eerste uitkomsten van het MER. Dit voorkeursalternatief beschrijft het windpark van voorliggende vergunningaanvraag. Ook het voorkeursalternatief is in het MER onderzocht. De conclusies uit onderstaande paragrafen zijn overgenomen uit het MER.

4.2 Geluid

4.2.1 Onderzoek

In het kader van deze ruimtelijke onderbouwing voor de omgevingsvergunningaanvraag is een akoestisch onderzoek uitgevoerd (zie bijlage A bij het MER). In het akoestisch rapport wordt ingegaan op diverse aspecten zoals de jaargemiddelde geluidsdruk, laagfrequent geluid en cumulatie van geluid. In hoofdstuk 4 van het onderzoek is de akoestische berekening uitgevoerd voor het VKA. Voor de alternatieven is de geluidsemisatie naar de omgeving berekend conform het "Reken- en meetvoorschrift windturbines", bijlage 4 van de Activiteitenregeling milieubeheer zoals deze gold op 30 juni 2021. Voor alle woningen in de omgeving van Windpark de Pals is de jaargemiddelde geluidsimmissie berekend (gedurende de dag-, avond- en nachtperiode apart, als ook samen in de vorm van L_{den}). Voor een overzicht van de milieueffecten en een vergelijking tussen de alternatieven is gekeken bij hoeveel geluidsgevoelige objecten in de omgeving de geluidsbelasting hoger is dan 42 dB

L_{den} . Tevens zijn contouren uitgewerkt waarbinnen de geluidsbelasting hoger is dan 47 en 42 dB L_{den} .

Aangezien het geluid dat windturbines produceren niet 1-op-1 schaalt met de afmetingen is voor het voorkeursalternatief voor geluid een tweetal windturbintypes uitgekozen die:

- Voldoen aan de bandbreedte-eisen voor wat betreft afmetingen.
- Een zo groot mogelijke bandbreedte voor geluid opspannen.

Binnen de bandbreedte blijkt dat de Siemens Gamesa SWT-DD-145 4.5 de hoogste gemiddelde geluidsemissie veroorzaakt en de GE 4.8 158 de laagste. Om de bandbreedte voor het milieueffect geluid op te spannen wordt deze stille windturbine doorgerekend op de laagste ashoogte die binnen de bandbreedte past (145m). De luidste windturbine wordt doorgerekend op de hoogste ashoogte (165m). Zie onderstaande tabel voor de samengevatte gegevens van de twee doorgerekende types:

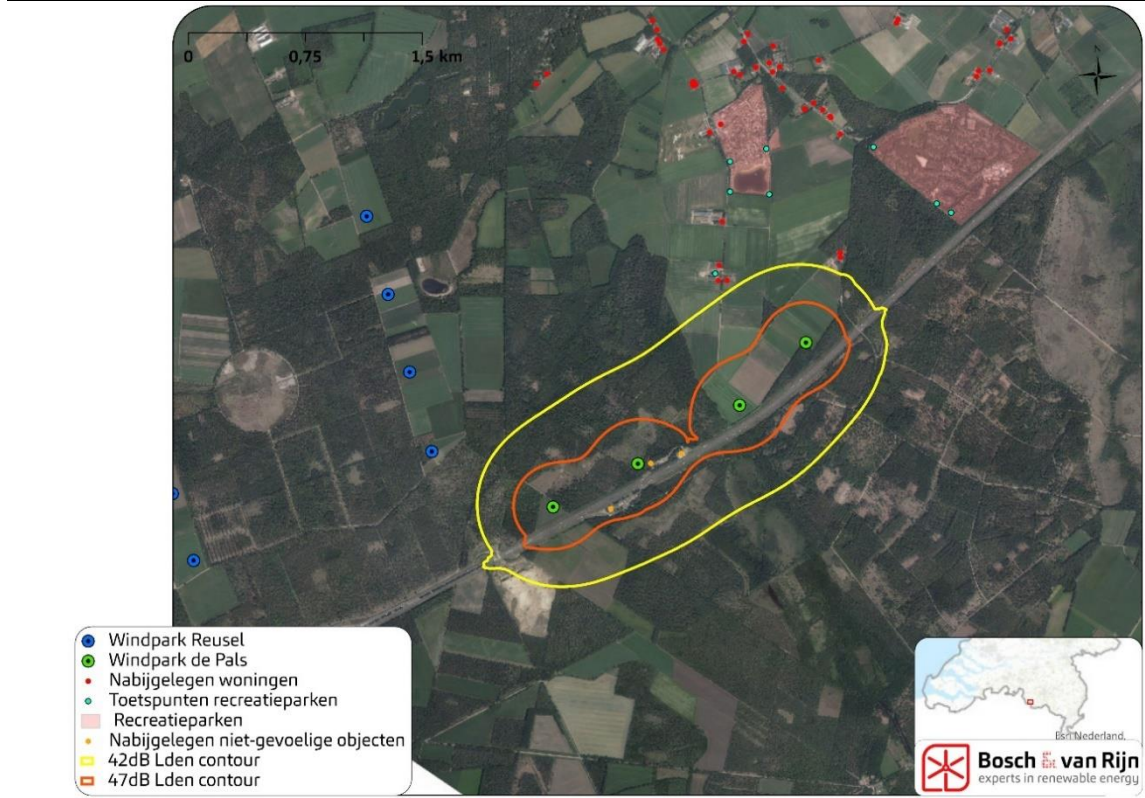
Tabel 3 Gegevens onder- en bovengrens v.w.b. geluid

Variant	Type	Rotordiameter	Ashoogte	$L_{E,den}^1$
		m	m	dB
Onder	GE 4.8 158	158	145	108,1
Boven	Siemens Gamesa SWT-DD-145 4.5	145	165	111,3

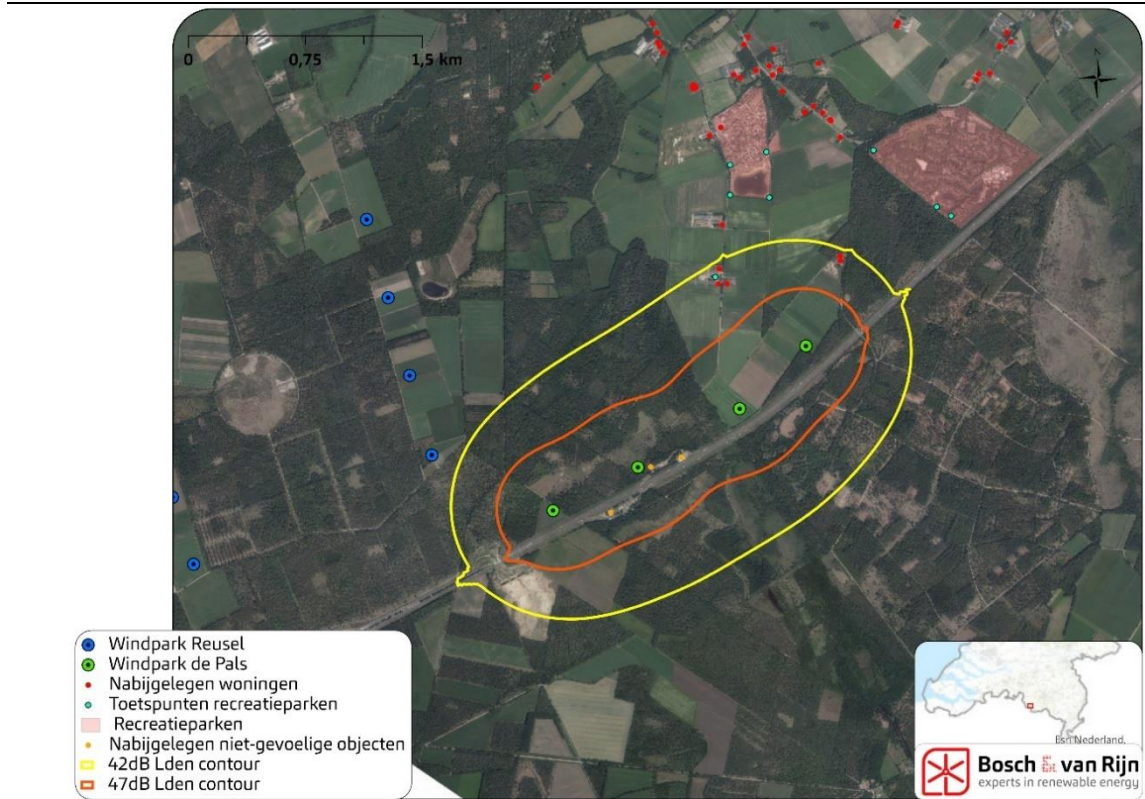
¹ $L_{E,den}$ is de jaargemiddelde bronsterkte, berekend volgens de L_{DEN} -methodiek.

In de verdere akoestische beschouwing van het VKA wordt de GE 4.8 158 aangeduid met 'ondergrens' en de Siemens Gamesa SWT-DD-145 4.5 met 'bovengrens'. Onderstaande afbeeldingen tonen de 47 en 42 dB L_{den} -contouren van de onder- en bovengrens.

Figuur 13 L_{den} 47- en 42 dB-contour van de ondergrens (GE158 4.8MW op 145m ashoogte)

Figuur 14 L_{den} 47- en 42 dB-contour van de bovengrens (SWT-DD-145 4.5MW op 165m ashoogte)

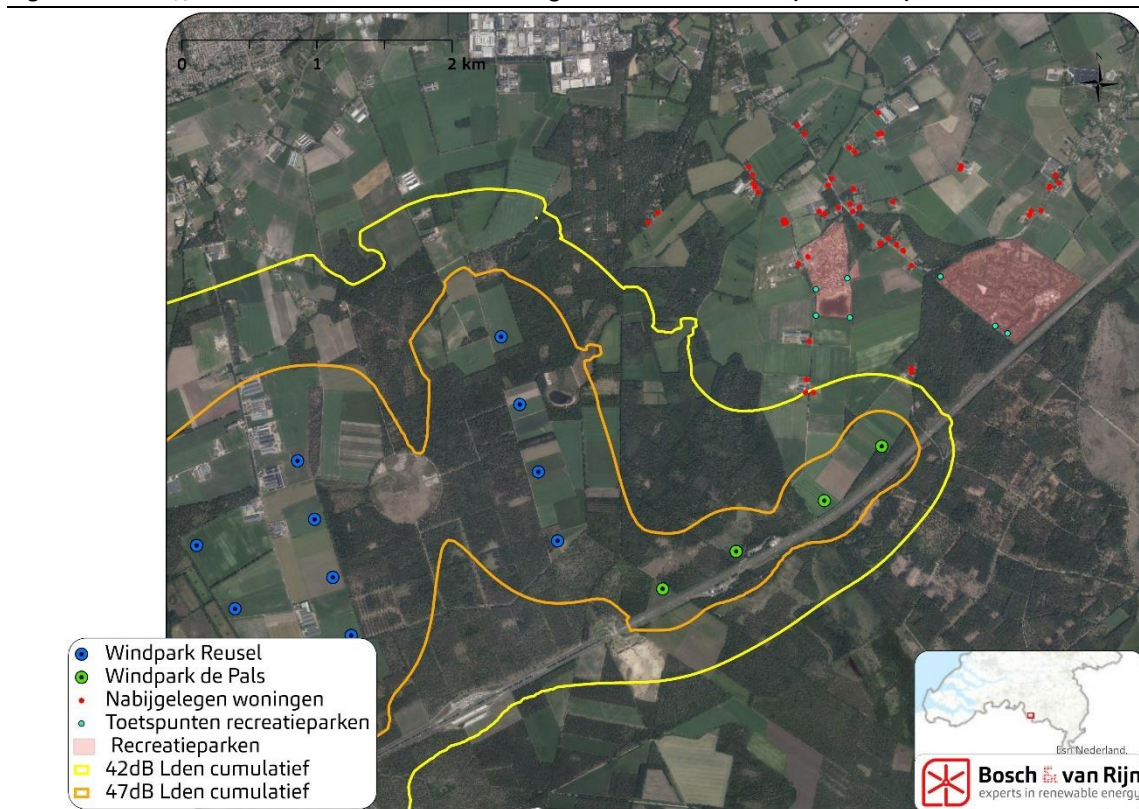

In het akoestisch onderzoek (bijlage A bij het MER) is berekend dat de maximale geluidsbelasting als gevolg van WP De Pals ter plaatse van woningen van derden 44 dB Lden is. (Zie Tabel 12 van dat document).

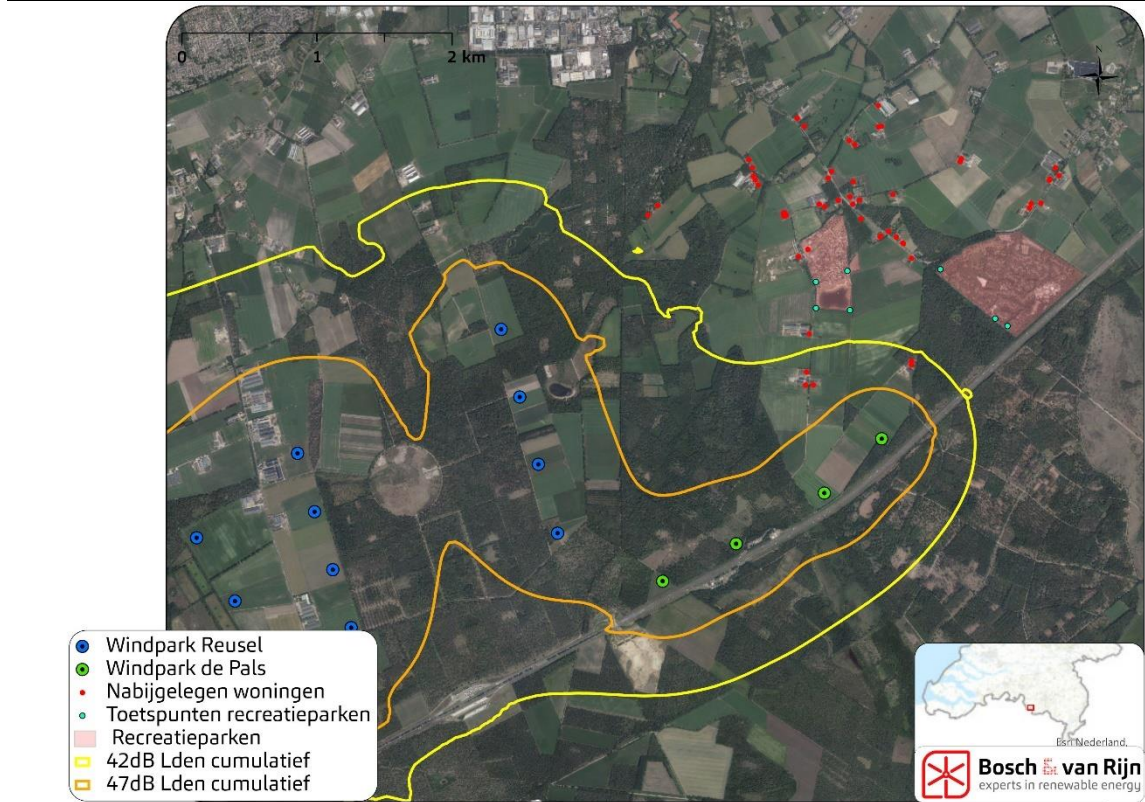
In het kader van goede ruimtelijke ordening is tevens gekeken naar geluidscumulatie. Hiervoor is de cumulatie inzichtelijk gemaakt voor nabijgelegen windpark Agro-Wind Reusel en cumulatie met overige bronnen.

Onderstaande figuren tonen de geluidscontouren voor de onder- en bovengrens met cumulatie tussen beide parken.

Figuur 15 L_{den} 47- en 42 dB-contour van de ondergrens bandbreedte VKA (GE 4.8 158)

Figuur 16 L_{den} 47- en 42 dB-contour van de bovengrens bandbreedte VKA (Siemens Gamesa SWT-DD-145)

De maximale geluidsbelasting van beide windparken samen is ter plaatse van woningen in de omgeving van Windpark de Pals 45 dB L_{den} .

Ook is inzichtelijk gemaakt in hoeverre de nabijgelegen recreatieparken te maken krijgen met geluidimmissie van windturbines. Beide recreatieparken zijn als vlak ingetekend in bovenstaande figuren; tevens zijn enkele maatgevende toetspunten opgenomen waar de immissie is berekend. Bij zowel de onder- als bovengrens liggen geen van de toetspunten binnen de L_{den} -42 dB-contour, wat aanduidt dat de geluidsbelasting bij de recreatieparken niet hoger is dan 42 dB L_{den} .

Omdat de dichtstbijzijnde punten t.o.v. de windturbines gekozen zijn, kan gesteld worden dat alle achterliggende locaties op de recreatieparken maximaal dezelfde immissiewaarden kennen als de getoetste immissiepunten.

Voor cumulatie van alle geluidsbronnen is verder enkel het wegverkeersgeluid van de A67 van belang. Onderstaande tabel toont de akoestische milieukwaliteit in de autonome situatie (huidige situatie + Windpark Agro-Wind Reusel) en de nieuwe situatie inclusief WP De Pals:

Tabel 4 Akoestische milieukwaliteit in de omgeving van WP De Pals, incl. andere geluidsbronnen.

Akoestische omgeving volgens methode Miedema				
Adressen	huidig	autonoom	VKA onder	VKA boven
De Pals 2 5527PA Hapert	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Redelijk
Troprijt 14 5531NA Bladel	Goed	Goed	Redelijk	Redelijk
De Pals 1 5527PA Hapert	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Redelijk
Troprijt 21 5531NA Bladel	Goed	Goed	Redelijk	Redelijk
Troprijt 19 5531NA Bladel	Goed	Goed	Redelijk	Redelijk
Troprijt 15 5531NA Bladel	Goed	Goed	Goed	Goed
Recreatieparken				
De Achterste Hoef - Kampeerveld zuid-oost	Goed	Goed	Goed	Goed
De Achterste Hoef - Kampeerveld zuid-west	Goed	Goed	Goed	Goed
De Achterste Hoef - Stacaravans zuid-oost	Goed	Goed	Goed	Goed
De Achterste Hoef - Stacaravans zuid-west	Goed	Goed	Goed	Goed
Landal - Het Vennenbos 869	Matig	Matig	Matig	Matig
Landal - Het Vennenbos 870	Matig	Matig	Matig	Matig
Landal - Het Vennenbos 161	Goed	Goed	Goed	Goed

Aangezien de akoestische milieukwaliteit overwegend onveranderd blijft (en waar deze wijzigt de nieuwe milieukwaliteit 'Redelijk' is) kan gesteld worden dat sprake blijft van een goede ruimtelijke ordening, zowel op zichzelf stand als cumulatief met andere geluidsbronnen, en voor zowel woningen als het recreatiepark en de camping. De verslechtering van de akoestische milieukwaliteit is beperkt en aanvaardbaar, mede gelet op het algemene belang van het project.

Tenslotte is getoetst aan de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd 16-11-2021). Op basis van deze verordening geldt op grond van artikel 2.42 Lid 1, onderdeel a en b, een grenswaarde voor de aanvaardbare geluidbelasting vanwege een locatie gebonden milieubelastende activiteit in de Attentiezone stiltegebied van 50 dB(A) LAeq, 24 uur, op 1,5 meter hoogte:

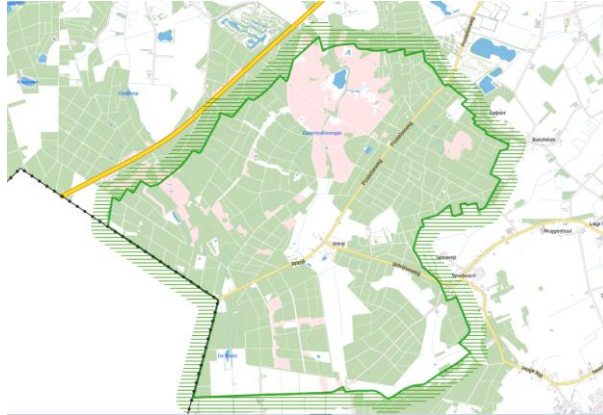
- a. op de grens van het Stiltegebied, als de locatie van de activiteit 50 meter of meer van de grens van het Stiltegebied ligt;
- b. op 50 meter vanaf de grens van de locatie van de activiteit, als deze minder dan 50 meter van de grens van het Stiltegebied ligt.

Onderstaande figuur geeft de maximale (dus niet jaargemiddelde) immissie weer.

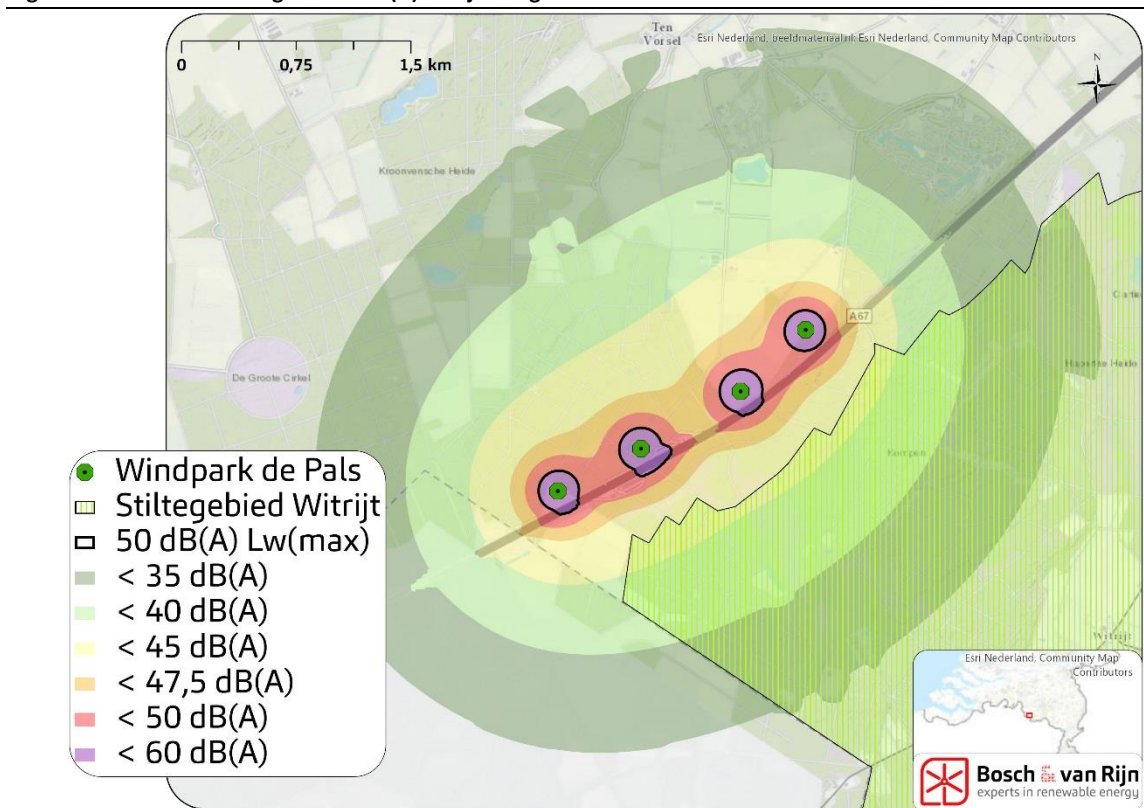
Aangezien de 50 dB(A)-geluidscontour geheel buiten het stiltegebied is gelegen wordt met zekerheid voldaan aan de bepalingen in lid 1 van artikel 2.42 van de Interim omgevingsverordening. Het stiltegebied wordt derhalve niet nadelige beïnvloed door Windpark de Pals, ook niet in combinatie met het voorgenomen Windpark Reusel.

Overigens liggen de windturbines buiten de Attentiezone stiltegebied

Figuur 17 Ligging stiltegebied (groene lijn) en Attentiezone (groen gearceerd).

Figuur 18 Contouren geluid in dB(A) nabij stiltegebied

4.2.2 Conclusie

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er voor wat betreft het geluid van het windpark sprake is van een goede ruimtelijke ordening. De effecten als gevolg van WP De Pals, zowel los beschouwd als in cumulatie met andere geluidsbronnen, en ter plaatse van zowel geluidsgevoelige objecten als overige relevante ontvangerpunten zoals het vakantiepark, de camping en het stiltegebied staan de uitvoering van het project niet in de weg.

Turbintypes in dezelfde MW-klasse die niet onderzocht zijn hebben een gelijkwaardige geluidemissie waardoor diverse windturbintypes geplaatst kunnen worden op deze locatie.

4.3 Slagschaduw

4.3.1 Onderzoek

In hoofdstuk 4 van het slagschaduwonderzoek is onderzoek uitgevoerd voor het voorkeursalternatief (zie bijlage B bij het MER). De jaarlijkse verwachte schaduwduur door de vier windturbines ter plaatse van woningen in de omgeving van het beoogde windpark is gemodelleerd met behulp van het programma WindPRO. Ook dit onderzoek is uitgevoerd aan de hand van een tweetal windturbintypen waarmee de bandbreedte is opgespannen (zie Tabel 5). Hiermee kan de minimale en maximale schaduwduur in de omgeving van het windpark worden weergegeven.

Tabel 5 Gegevens onder- en bovengrens³ v.w.b slagschaduw (in meter).

Variant	Type	Ashoogte	Rotordiameter
Onder	Referentiewindturbine	145m	145m
Boven	Referentiewindturbine	157,5m	165m

NB. Er is een maximale ashoogte van 165 meter toegestaan. Echter, omdat de tiphoogte begrensd is op 240 meter, en een grotere rotordiameter meer effect heeft op de slagschaduwproductie dan een hogere ashoogte, zijn bovengenoemde afmetingen aangehouden.

Onderstaande afbeelding toont de 5 uur en 40 minuten per jaar slagschaduwcontour van zowel de boven- als ondergrens. Hierbij wordt uitgegaan van een *realistische meteorologische* situatie. Dit wil dus zeggen dat er binnen de lijn jaarlijks meer dan 5 uur en 40 minuten slagschaduw optreedt en er buiten minder. De keuze voor 5:40 u/jaar als beoordelingscriterium komt uit de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

³ Van de onderzochte windturbines bestaan nog geen commercieel beschikbare types. Echter, de berekening zit niet vast aan commercieel beschikbare types: alle windturbines met een bepaalde ashoogte en rotordiameter en veroorzaken (vrijwel) dezelfde hoeveelheid slagschaduw. Door fictieve windturbines door te rekenen zijn de minimale en maximale effecten in kaart gebracht.

Figuur 19: De 5:40u slagschaduwcontouren van VKA onder- en bovengrens.

Uit de berekening volgt dat er 6 woningen zijn waar slagschaduw optreedt. Onderstaande tabel toont de aantallen woningen, de hoeveelheid slagschaduw die te verwachten is per jaar zonder mitigerende maatregelen en de opbrengstderving om deze te voorkomen.

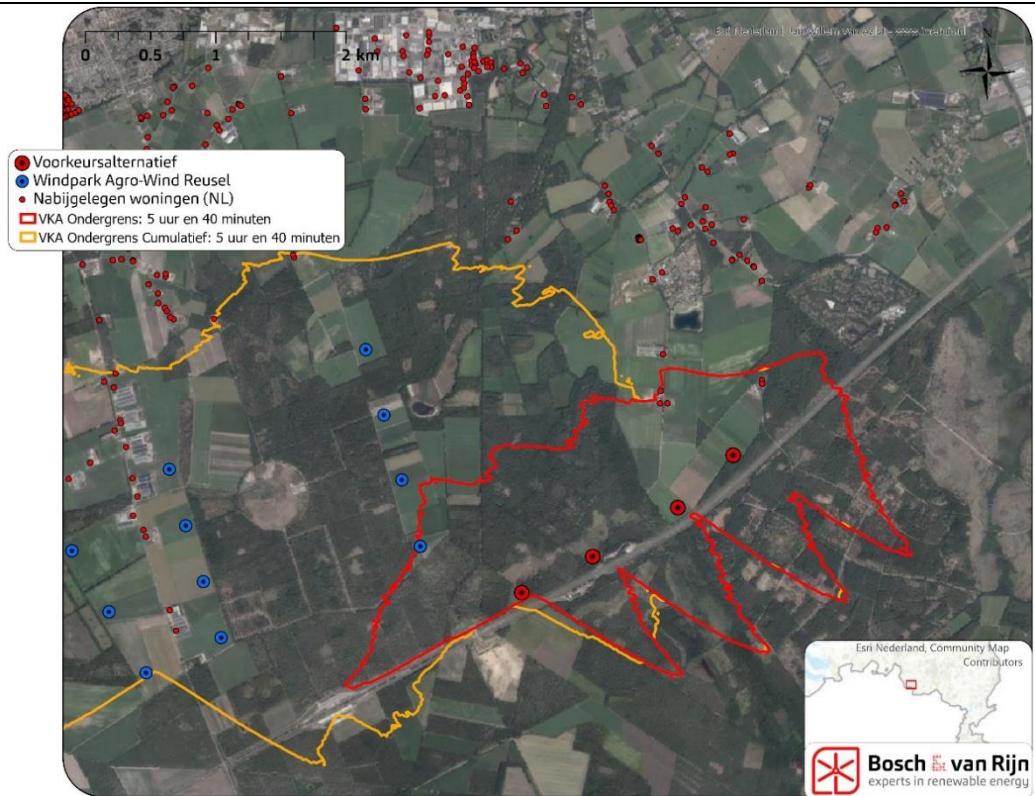
Tabel 6 Aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren van de opstelling, de verwachte jaarlijkse slagschaduw en de opbrengstderving. Slagschaduw is in uren per jaar.

Opstelling	Aantal woningen met slagschaduw	Totaal jaarlijks verwachte slagschaduw (uu:mm)	Opbrengstderving
Ondergrens	6	31:31	0,09%
Bovengrens	6	43:29	0,13%

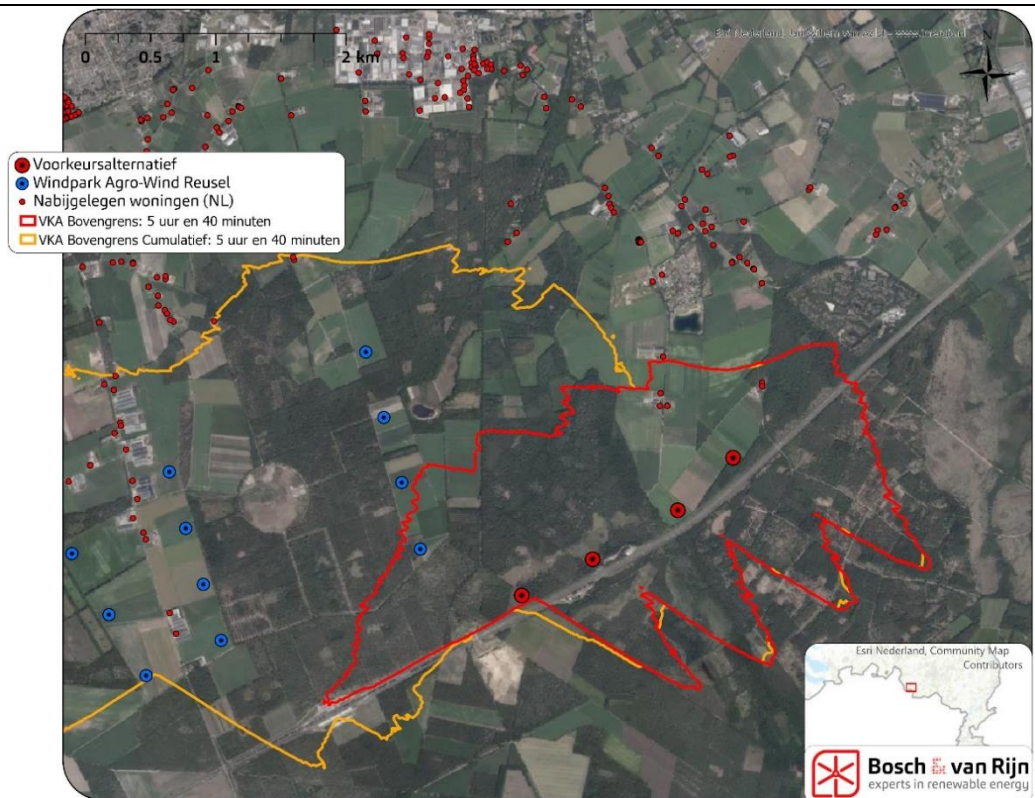
Een dergelijke kleine opbrengstderving brengt rendabele exploitatie van het windpark niet in gevaar.

Ook is voor slagschaduw onderzocht of cumulatie met het voorgenomen windpark Agro-Wind Reusel tot significante effecten leidt. Onderstaande afbeeldingen (volg-orde: ondergrens, bovengrens) toont de 5 uur en 40 minuten slagschaduwcontour per jaar van de onder- en bovengrens van het windpark en de cumulatieve slagschaduwcontour.

Figuur 20 De 5:40u slagschaduwcontouren van de ondergrens en de cumulatieve slagschaduwcontour.

Figuur 21 De 5:40u slagschaduwcontouren van de bovengrens en de cumulatieve slagschaduwcontour.

In bovenstaande figuren is te zien dat cumulatieve effecten met windpark Agro-Wind Reusel beperkt zijn. Uit de berekening blijkt dat de windturbines van WP Agro-Wind Reusel geen slagschaduw veroorzaken op de 6 gevoelige objecten die slagschaduw van WP De Pals ondervinden.

Voorts is in het kader van goede ruimtelijke ordening voor het VKA inzichtelijk gemaakt in hoeverre de nabijgelegen recreatieparken te maken krijgen met slagschaduw van windturbines. Voor deze recreatieparken is op verschillende, maatgevende referentiepunten berekend of/hoeveel slagschaduw de punten ontvangen.

Voor het recreatiepark Landal Vennenbos geldt dat bungalow Vennenbos 869 het meeste slagschaduw ontvangt: 04:23u voor de ondergrens en 05:24u voor de bovengrens. Vennenbos 870 ontvangt 03:29u voor de ondergrens en 04:23 voor de bovengrens.

Voor de camping De Achterste Hoef geldt dat het westelijke referentiepunt voor de ondergrens 13 min slagschaduw ontvangt en voor de bovengrens 01:15u.

4.3.2 *Conclusie*

Het initiatief is onderzocht op de te verwachten slagschaduwbelasting op omliggende woningen. Voor zowel de boven- als ondergrens geldt dat er woningen zijn die slagschaduw kunnen ontvangen. Indien slagschaduw ter plaatse van de woningen zou worden voorkomen door middel van stilstand, zal opbrengstverlies optreden. Op basis van meteorologische gegevens is de verwachte benodigde stilstand berekend om slagschaduw op gevoelige objecten te voorkomen. Deze stilstand zal leiden tot een opbrengstderving van 0,09% voor de ondergrens en 0,13% voor de bovengrens. Een dergelijke kleine opbrengstderving brengt rendabele exploitatie van het project niet in gevaar. Initiatiefnemers zullen de slagschaduw op woningen terugregelen naar 0 uur per jaar, met uitzondering van de slagschaduw die ontstaat ten gevolge van

- 1) de tijd die de windturbine nodig heeft om bezonning via een sensorsysteem te registreren en
- 2) de tijd die de windturbine nodig heeft om tot stilstand gebracht te worden indien slagschaduw optreedt.

Geconcludeerd wordt dat het aspect Slagschaduw de uitvoering van het project niet in de weg staat.

4.4 Externe veiligheid

4.4.1 Toetsingskader

Vanwege de kans op falen kunnen windturbines een risico opleveren voor de omgeving. Toetsing op veiligheidsaspecten met betrekking tot windturbines en bebouwing die als buiten de inrichting gelegen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object moet worden beschouwd volgt uit externe veiligheidsbesluiten zoals het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt).

(Beperkt) kwetsbare objecten

In bovengenoemde besluiten is voor het plaatsgebonden risico (PR) een grenswaarde voor kwetsbare objecten en een richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten voor de te beoordelen inrichting opgenomen. Er is geen grenswaarde vastgesteld voor beperkt kwetsbare objecten. In de praktijk wordt een PR dat 10 keer kleiner is dan de richtwaarde als toelaatbaar beschouwd. Op basis hiervan gelden voor (beperkt) kwetsbare objecten de volgende uitgangspunten:

1. Het plaatsgebonden risico (PR) voor een **buiten de inrichting gelegen kwetsbaar object**, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, is niet hoger dan **10^{-6} per jaar**.
2. Het plaatsgebonden risico (PR) voor een **buiten de inrichting gelegen beperkt kwetsbaar object**, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, is niet hoger dan **10^{-5} per jaar**.

Zie Bijlage C bij het MER voor de definities kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

Op de 10^{-6} contour heeft een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, een kans op overlijden van één keer in de miljoen jaar als rechtstreeks gevolg van een falende windturbine. Op de 10^{-5} contour is deze kans één keer in de honderdduizend jaar. Het plaatsgebonden risico van de windturbines wordt berekend conform het rekenvoorschrift omgevingsveiligheid module IV – windturbines (versie oktober 2020).

Risicovolle installaties

Indien de windturbines niet substantieel bijdragen aan een verhoging van de risico's van de inrichting zullen de voor de inrichting geldende risicoafstanden niet significant wijzigen. Dat betekent dat toetsing aan de afstanden tot (beperkt) kwetsbare objecten ook na plaatsing van de windturbines niet tot belemmeringen leidt. Om dit te toetsen kan in eerste instantie naar de toename van de catastrofale faalfrequentie van risicovolle installaties behorende tot de inrichting worden gekeken. Indien deze toename een bepaalde richtwaarde niet overschrijdt dan is plaatsing van de windturbine uit oogpunt van risicobeoordeling toegestaan. Als uitgangspunt

voor deze richtwaarde wordt volgens het Handboek Risicozonering Windturbines⁴ 10% gehanteerd.

Indien de toename deze richtwaarde overschrijdt, is plaatsing niet direct uitgesloten, maar wordt door een uitgebreidere analyse bepaald of er na plaatsing nog steeds voldaan wordt aan de normen uit het Bevi:

- *De grenswaarde, bedoeld in artikel 4, eerste lid, voor kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.*
- *De richtwaarde, bedoeld in artikel 4, tweede lid, voor beperkt kwetsbare objecten is 10^{-5} per jaar.*

Buisleidingen

Voor gasleidingen hanteert Gasunie N.V. een adviesafstand waarbuiten geen substantiële negatieve invloed van een windturbine is te verwachten. Deze afstand is de hoogste waarde van de maximale werpafstand bij nominaal toerental of masthoogte + 1/3de wiek Lengte⁵.

Bij in acht nemen van bovenstaande afstanden zal voor ondergrondse leidingen de plaatsing van de windturbines niet leiden tot een (significante) verhoging van de faalkans van de gasinfrastructuur, waardoor ook het risico voor de omgeving door de aanwezigheid van de gasinfrastructuur niet (significant) zal toenemen en de transport- en leveringszekerheid van het aardgas niet (significant) worden aangetast.

Als er aan bovenstaande afstanden niet kan worden voldaan dan is plaatsing van de windturbines voor Gasunie slechts acceptabel als:

- Er géén 10^{-6} per jaar contour ontstaat die bij Bevb-transportleidingen tot buiten de belemmeringstrook reikt en bij Bevi-inrichten tot buiten het hekwerk reikt als die 10^{-6} per jaar contour vóór plaatsing van de windturbines ook niet buiten de belemmeringstrook resp. het hekwerk reikte. Dat betekent dat voor situaties waar het PR niveau binnen de belemmeringstrook resp. het hekwerk lager is dan 10^{-6} per jaar, het PR wel mag toenemen tot maximaal 10^{-6} per jaar;
- De PR 10^{-6} per jaar contour niet groter wordt als die vóór de plaatsing van de windturbines al wel buiten de belemmeringstrook resp. het hekwerk reikte;
- De frequentie dat een inrichting die onder het Activiteitenbesluit Milieubeheer valt door een onderdeel van de windturbines wordt getroffen lager is dan:
 - o 5×10^{-6} per jaar voor meet- en regelstations en exportstations;
 - o $2,5 \times 10^{-4}$ per jaar voor gasontvangstations.

Hoogspanningsinfrastructuur

Er bestaat geen wettelijke kader voor de invloed van windturbines op hoogspanningsleidingen. TenneT heeft in het Handboek Risicozonering (versie 3.1, 2014) een

⁴ Handboek Risicozonering Windturbines, 2014.

⁵ *Het beleid van Gasunie Transport Services inzake het veilig plaatsen van windturbines bij haar gasinfrastructuur – 31-07-2015*

adviesafstand opgenomen voor het transportnetwerk van 110kV tot en met 380kV. Deze adviesafstand is gelijk aan de maximale werpafstand bij nominaal toerental.

Dit betreft echter geen wettelijke grenswaarde. Wanneer er niet wordt voldaan aan de afstandseis, vraagt TenneT om met hen in overleg te treden. TenneT zal op basis van het concrete geval bepalen welk risico voor de betreffende asset op dat moment aanvaard kan worden. Als eerste richtlijn kan gebruikt worden dat windturbine(s) de kans op falen van de verbinding met 10% mag verhogen. Deze additionele faalkans wordt gerelateerd aan de al aanwezige faalkans van de verbinding tussen de aangrenzende verdeel- of transformatorstations. Aangezien er geen standaard faalfrequentie van een hoogspanningsverbinding bestaat, dient in alle gevallen overleg en afstemming met TenneT plaats te vinden.

Infrastructuur

Voor Rijkswegen zijn generieke afstanden berekend waarbuiten er geen ontoelaatbare risico's voor passanten plaatsvinden. Het document "*Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over Rijkswaterstaatwerken*" staan de minimale afstanden tot Rijkswegen gegeven:

"Langs rijkswegen wordt plaatsing van windturbines toegestaan bij een afstand van ten minste 30m uit de rand van de verharding of bij een rotordiameter groter dan 60m, ten minste de halve diameter".

Voor de overige openbare wegen bestaan geen genormeerde afstanden, waardoor kleinere afstanden mogelijk zijn. In de beleidsregel "*Windturbines langs auto-, spoor-, en vaarwegen – Beoordeling van veiligheidsrisico's*" staan de richtlijnen gegeven.

Ijsafworp

Doordat de windturbines zich dichtbij de A67 bevinden zal worden ingegaan op de risico's van ijsafworp. Voor ijsafworp geldt geen wettelijk kader. Het Handboek risicozonering Windturbines zegt het volgende over ijsafworp:

"Uit ervaring is bekend dat in Nederland ijsafzetting op de bladen meestal ontstaat tijdens stilstand van de windturbine. Observaties van dit fenomeen hebben laten zien dat bij een kleine beweging of doorbuiging van het blad, hetgeen al optreedt bij een zeer geringe windsnelheid, het ijs in grote brokken naar beneden valt en dat langwerpige platen ijs in een strook onder het rotorvlak terecht komen. De brokken hebben een oppervlak kleiner dan het blad zelf en een dikte van enkele millimeter tot een centimeter. Door het "dwarrelen" van brokken ijs kunnen deze, afhankelijk van de hoogte van de windturbine in een strook van enkele tientallen meters breed terecht komen. Bij een turbine met een masts hoogte van circa 65 meter is waargenomen dat stukken ijs op 10-15 meter van het rotorvlak terecht kwamen.

Indien het gebied onder de rotor vrij toegankelijk is zal het aspect van afvallend ijs in de risicobeoordeling meegenomen moeten worden. De impact op een object is vergelijkbaar met die van brokken ijs die b.v. van een vrachtwagen afwaaien en een achteropkomende auto treffen; meestal is de achteropkomende auto niet beschadigd. Onbeschermde personen kunnen mogelijk gewond raken. Het aantal keer per jaar dat ijs aangroeit aan een blad is sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden. Indien nodig of gewenst kan dit risico worden vermeden door bij ijsafzetting de

turbine zodanig te kruien dat de strook onder het rotorvlak niet meer toegankelijk is voor onbeschermde personen. Het aantal keren per jaar dat ijs aangroeit aan een blad is sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden. Volgens schattingen van de opstellers van het handboek komt de situatie in Nederland maximaal twee keer per jaar voor.

Volgens het Besluit Voorzieningen en installaties Milieubeheer mogen de windturbines niet in bedrijf zijn of worden genomen indien er ijs op de bladen zit. Mocht dit toch gebeuren dan zijn de risico's voor de omgeving minimaal, omdat het om kleine brokstukken gaat die relatief ver weg geslingerd kunnen worden. Het PR hiervan is verwaarloosbaar klein.

Ijsdetectie

Windturbines kunnen uitgerust worden met ijsdetectie. Wanneer ijsafzetting plaatsvindt stopt de windturbine en draait deze indien gewenst naar een vooraf ingestelde stand (bijv. parallel aan de weg zodat de afstand tot de weg zo groot mogelijk is). De windturbines worden vervolgens pas weer in bedrijf genomen wanneer visueel is vastgesteld dat er geen ijs meer op de bladen is.

Voor windpark De Pals zijn de windturbines zo gepositioneerd dat deze rotoren niet over openbare terreinen en wegen draaien. Door de windturbines uit te rusten met ijsdetectie wordt gewaarborgd dat ijs niet weggeslingerd wordt en alsnog in openbare terreinen terecht kan komen

4.4.2 Onderzoek

In het kader van de ruimtelijke onderbouwing voor de omgevingsvergunningaanvraag is een risicoanalyse uitgevoerd (zie bijlage C bij het MER).

Om de externe veiligheidsrisico's van de bandbreedte goed in beeld te brengen worden de effecten doorgerekend voor de grootst mogelijke windturbine afmetingen. Dit aangezien de meeste externe risico's een direct gevolg zijn van de afmetingen. Hiertoe is een referentiewindturbine bepaald met de juiste afmetingen en zijn de werpafstanden gebaseerd⁶ op een GE-158 op 161 meter ashoogte. De referentiewindturbine wordt in het vervolg aangeduid als 'bovengrens'.

(Beperkt) kwetsbare objecten

Figuur 22 toont dat de afstand tot alle panden (en dus met zekerheid ook alle (beperkt) kwetsbare objecten ruimschoots voldoende is om buiten de 10^{-6} (en dus ook met zekerheid buiten de 10^{-5})contour te blijven.

⁶ De GE-158 is de windturbine die qua afmetingen het dichtstbij de bovenkant van de bandbreedte komt van de commercieel beschikbare windturbines.

Figuur 22 Risicocontouren en de ligging t.o.v. (beperkt) kwetsbare objecten.

Risicovolle installaties

De maximale faalkansverhoging voor risicovolle installaties is 0,32% (LPG-afleverinstallatie). Dit is ver onder de toetsingswaarde van 10%. Dit betekent dat de risico's van de windturbines, gelet op de afstand tot risicovolle installaties, niet leiden tot een toename van de initiële faalkans van deze installaties van meer dan 10%. Hiermee wordt er voldaan aan de richtwaarde uit het Handboek Risicozonering Windturbines.

Buisleidingen en hoogspanningslijnen

Er liggen geen gasleidingen en hoogspanningslijnen in de nabijheid van de windturbines. Er zijn derhalve geen aandachtspunten.

Infrastructuur

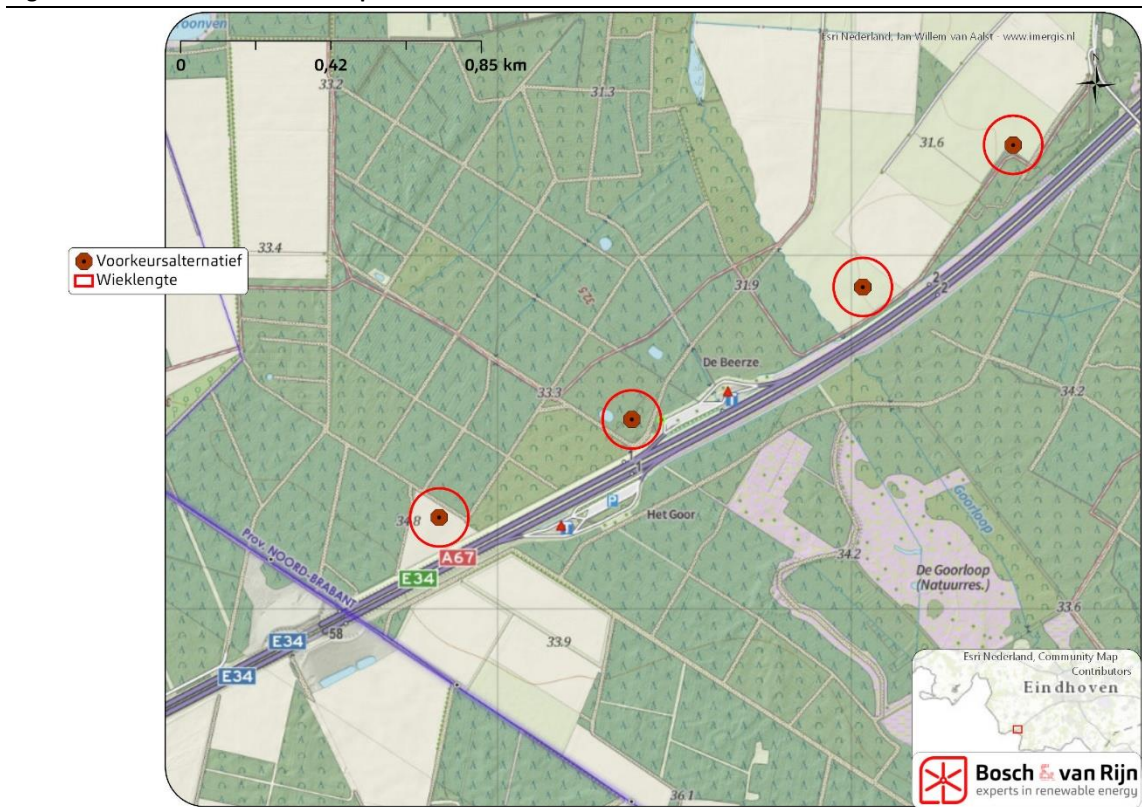
Voor de opstelling is nagegaan of een windturbine over een openbare weg draait. Wanneer dit het geval is zal de kans berekend worden dat een persoon wordt geraakt door een afgebroken wijk, mast en/of gondel. Indien er geen overdraai plaatsvindt wordt er voldaan aan veiligheidseisen voor Rijkswegen, waarmee geconcludeerd kan worden dat er zich geen onacceptabele risico's voor doen.

Uit onderstaand figuur blijkt dat er geen overdraai plaats vindt over de snelweg A67. Ook bij windturbine 3 vindt er geen overdraai plaats over de oprit van verzorgingsplaats 'De Beerze'. Echter, doordat het windpark zich dusdanig dicht bij de

snelweg bevindt, worden de risico's bepaald en het 'Individueel Passantenrisico' (IPR) en maatschappelijk risico (MR) berekend.

Bij de bovengrens wordt voldaan aan het IPR zolang één passant niet meer dan 79.365 keer per jaar de turbines passeert. Dit komt overeen met 217 passages per dag, gedurende een heel jaar, door een en dezelfde persoon. Tevens wordt aan het MR ($2 \cdot 10^{-3}$) voldaan zolang niet meer dan 158.730.158 passanten per jaar de windturbines passeren. Gezien de aard van de weg is het hoogst onwaarschijnlijk dat het IPR of MR wordt overschreden.

Figuur 23 Overdraai over de oprit

Basisnet

Voor het basisnet geldt dat de hoogste trefkans (bovengrens) voor een tankwagen $7,50 \cdot 10^{-11}$ per passage is. Echter zijn er 4 windturbines waardoor de trefkans per passage als volgt is: $3 \cdot 10^{-10}$ per passage. Dit leidt tot een faalkans per km van: $1,08 \cdot 10^{-10}$ per vervoerskilometer.

Vergelijkend met de faalkans van een tankwagen ($8,3 \cdot 10^{-08}$ per vtgkm⁷) hebben de toekomstige windturbines een faalkansverhoging van 0,13% tot gevolg. Dit is verwaarloosbaar.

⁷ Tabel 10-6 van handleiding risicoanalyse transport

Ijsafworp

Door de windturbines uit te rusten met ijsdetectie kan de windturbine worden gestopt zodra er ijsafzetting plaatsvindt en draait deze indien gewenst naar een vooraf ingestelde stand (bijv. parallel aan de weg zodat de afstand tot de weg zo groot mogelijk is). De windturbines worden vervolgens pas weer in bedrijf genomen wanneer visueel is vastgesteld dat er geen ijs meer op de bladen is.

Voor het onderdeel ijsafworp is berekend dat het ijs, bij de maximale ashoogte van 165 meter, op 38,07 meter vanaf de bladen van de windturbine terecht kan komen. De windturbines zullen bij ijsdetectie dusdanig gekruidd worden dat de afstand van de bladen tot de weg en de verzorgingsplaats de Beerze meer is dan 38,07 meter. Voor de overige paden wordt een digitaal waarschuwingssysteem geplaatst met waarschuwingborden. Hiertoe dient de benodigde apparatuur geplaatst te worden door initiatiefnemer.

4.4.3 *Conclusie*

Uit bovenstaande wordt geconcludeerd dat er binnen zowel de PR 10^{-5} contour als de PR 10^{-6} contour van de windturbines geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten bevinden en er dus geen onacceptabele risico's ontstaan als gevolg van de windturbines. Daarnaast is de maximale faalkansverhoging voor omliggende risicovolle installaties slechts 0,32%, waarmee ruimschoots wordt voldaan aan de richtwaarde uit het Handboek Risicozonering Windturbines. Ten aanzien van infrastructuur wordt geconcludeerd dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat het IPR of MR wordt overschreden. Voor wat betreft het basisnet wordt daarnaast geconcludeerd dat de faalkansverhoging als gevolg van de toekomstige windturbines verwaarloosbaar is.

Tenslotte liggen er geen gasleidingen en hoogspanningslijnen in de nabijheid van de windturbines.

Geconcludeerd wordt dat het aspect Externe veiligheid de uitvoering van het project niet in de weg staat.

4.5 **Bodemkwaliteit, waterhuishouding en archeologie**

4.5.1 *Bodemkwaliteit*

Bij de aanleg van de windturbines zullen bodemwerkzaamheden plaatsvinden. De verankering van de windturbines vindt plaats met een betonnen voet. Daardoor zal een hoeveelheid grond ontgraven moeten worden. Op grond van de Wet bodembescherming (Wbb) dient, in verband met de uitvoerbaarheid van een plan of project, rekening te worden gehouden met de bodemgesteldheid. Er dient te worden

of de bodemkwaliteit voldoende is voor de beoogde functie en moet worden vastgesteld of er sprake is van een saneringsnoodzaak (ernstige verontreinigingen).

In het kader van de Wbb en Arbowet is een verkennend bodemonderzoek voor de uitvoeringsfase ter plaatse van de posities uitgevoerd (zie Bijlage 17). Voor de inschatting van de bodemkwaliteit op de locaties van de windturbines is bekeken of er op dit moment bedrijfsactiviteiten op de locaties plaatsvinden, waarbij potentieel een bodemverontreiniging kan ontstaan en of in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden, waarbij verontreiniging is ontstaan. Het uitgevoerde onderzoek ziet naast bodem ter plaatse van de windturbines ook op de netaansluiting. Onderstaande samenvatting heeft enkel betrekking op dat deel van het bodemonderzoek dat relevant is voor de activiteiten uit de aanvraag.

Verkennend bodemonderzoek

Er is geen bodemverontreiniging binnen het interne tracé en ter plaatse van de kraanopstelplaatsen en windturbinefunderingen. Het grondwater binnen het gehele plangebied bevat matig tot sterk verhoogde concentraties van m.n. nikkel en zink.

De waterbodem bij de kruisende watergangen bevat een lokale verontreiniging met kobalt. De baggerspecie van locatie W1 en W2 voldoet m.b.t. toepassing op land aan klasse 'Altijd toepasbaar'. De toepassing in oppervlaktewater van de baggerspecie van W2 valt onder 'klasse B', waarbij voor W1 'Altijd toepasbaar' geldt. Voor de vaste waterbodem geldt voor beide locaties voor zowel land als oppervlaktewater de klasse 'Altijd toepasbaar'. Er zijn derhalve geen beperkingen ten aanzien van de verspreiding van baggerspecie op aangrenzend perceel.

Op basis van bovenstaande vormt het aspect Bodemkwaliteit geen belemmering voor het bouwen van het windpark.

4.5.2 Water

Op grond van artikel 3.1.6 lid 1 onder b van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moeten ruimtelijke plannen zijn voorzien van een waterparagraaf. Hiervoor moet het proces van de watertoets worden doorlopen. Waterschap De Dommel beoordeelt aan de hand van deze paragraaf wat de invloed van het plan op de waterhuishouding is en zal daarop volgend een wateradvies uitbrengen.

Grondwater

Er bevinden zich geen grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden in of nabij het plangebied. De grondwaterstand ter hoogte van de turbines varieert van 20 tot 80 cm. Door gebruik te maken van niet-uitlogende bouwmaterialen wordt uitspoelen van stoffen voorkomen. Uitspoelen van stoffen, en daarmee veranderingen van de grondwaterkwaliteit, wordt niet verwacht. Als de windturbines eenmaal in werking zijn, dus nadat mogelijke bemalingen tijdens de bouwfase zijn beëindigd, is er geen relatie met het grondwater.

De genoemde eventuele bemaling tijdens de bouwfase kan tijdelijke effecten hebben. Grondwateronttrekking in attentiegebieden is ongewenst gezien de kwetsbaarheid van deze gebieden. Voor de bouwfase zal waterhuishoudkundig onderzoek uitgevoerd worden naar de effecten op het hydrologisch systeem en mogelijkheden tot beperking daarvan.

Oppervlaktewater

De turbinelocaties zijn niet gesitueerd in beschermingsgebieden 'water', noch binnen de nabijgelegen 'reservering waterberging'. Verlies van waterbergingscapaciteit ten gevolge van de realisatie van bouwwerken is hiermee niet aan de orde.

Hemelwater

Door de aanleg van windturbinefunderingen, kraanopstelplaatsen en permanente toegangswegen neemt het verhard oppervlak toe. Aangezien er geen watergangen in het beheer van het waterschap in de buurt aanwezig zijn zal er echter geen versnelde afvoer van hemelwater plaatsvinden die een belasting vormt op het watersysteem. Het hemelwater afkomstige van de nieuwe verharding zal lokaal infiltreren. Om deze reden is er geen vergunning benodigd van het waterschap De Dommel voor het compenseren van de versnelde hemelwaterafvoer en zijn compenserende maatregelen niet van toepassing.

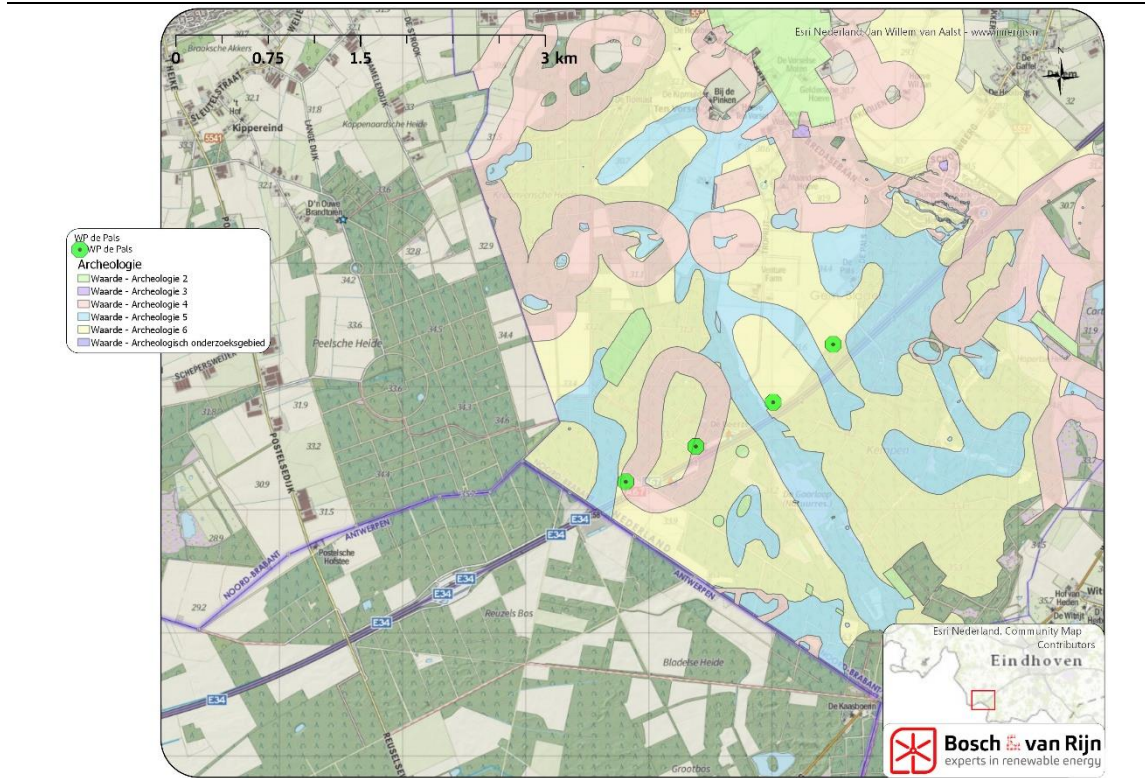
Hierdoor zijn er vanuit waterkundig oogpunt geen belemmeringen die de uitvoering van het project in de weg staan. Geconcludeerd wordt dat het aspect Water de uitvoering van het project niet in de weg staat.

4.5.3 *Archeologie*

Voor het milieuaspect archeologie is getoetst of op een bepaalde locatie hoogwaardige archeologische waarden te verwachten zijn.

Voor archeologie is alleen de fysieke aantasting beoordeeld. Eén windturbine beslaat een grondoppervlak van circa 500 m². Uit de kaart met archeologische waarden (zie Figuur 24) is af te lezen dat het projectgebied een grotendeels 'lage' (waarde 6), deels 'middel hoge' (waarde 5) en deels 'hoge' (archeologie 4) archeologische verwachting kent.

Figuur 24 Archeologische waarden in en rondom het projectgebied

Vanwege het feit dat twee van de vier windturbines geheel of grotendeels gesitueerd zijn op gronden met waarde archeologie 4, zal het oppervlakte voor bouwen de 500 m² overschrijden. Derhalve is archeologisch onderzoek verplicht. In overleg met de gemeente is besloten een vergunningvoorschrift op te nemen in de te verlenen omgevingsvergunning, zodat de bouwwerkzaamheden van het windpark niet beginnen zonder dat aan de onderzoeksplicht is voldaan, maar zodanig dat het archeologisch onderzoek wordt afgestemd op de daadwerkelijke bouwwerkzaamheden.

Andere aspecten/belemmeringen met betrekking tot archeologie zijn afwezig op locatie of in de directe nabijheid hiervan. Tevens zijn er geen beschermde cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig. Wel geldt dat het behoud van bestaande zandwegen in het gebied een belangrijk criterium is, zodat de authenticiteit van het gebied zo veel mogelijk behouden blijft.

Nu het archeologisch onderzoek wordt uitgevoerd en ervan uitgaande dat vanwege archeologie er geen beperkingen voor het project optreden, vormt dit aspect geen belemmering voor het bouwen van een windpark.

4.6 Landschap

4.6.1 Toetsingskader

Windturbines zijn met hun hoogte en draaiende wieken zichtbare objecten in een landschap. Landschappelijke inpassing is derhalve van groot belang voor de omgeving.

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI)⁸ staat beschreven dat op grond van het Europees Landschapsverdrag het Rijk de systeemverantwoordelijkheid heeft voor landschap. Dit betekent dat het Rijk verantwoording heeft voor het functioneren van het systeem, zodat elke resultaatverantwoordelijke partij (bv. provincie en/of gemeente) de doelstellingen kan behalen. De rol van het Rijk is om (wettelijke) randvoorwaarden te creëren om cultureel erfgoed en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten voor de lange termijn in stand te houden. De doelstelling van de NOVI is om cultureel erfgoed en (inter)nationale unieke landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten, te ontwikkelen, te behouden, te versterken en te benutten bij gebiedsontwikkeling en transformatie. Provinciale Staten kunnen bij of krachtens verordening regels stellen omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen voor afwijken, conform artikel 4.1 Wet ruimtelijke ordening (Wro).

De Interim Omgevingsverordening (Iov) op de combinatie landschap en windenergie geeft aan dat er zoveel mogelijk dient te worden aangesloten bij de karakteristiek van het landschap. Voorkeur wordt hierbij gegeven aan grootschalige landschappen, zoals grootschalige (middel)zwarte bedrijventerreinen, hoofdinfrastructuur en het grootschalige polderlandschap. Op deze locaties zijn vaak minder hindergevoelige functies aanwezig. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de maat en schaal van het gebied. Op grond van Artikel 3.37, lid 1 onderdeel a en b van de Iov, dienen windturbines inpasbaar te zijn met de omgeving en zijn slechts opstellingen met minimaal drie turbines toegestaan.

Op grond van Artikel 3.38 van de IOV worden windturbines tijdelijk toegelaten binnen het NNB, maar enkel langs hoofdinfrastructuur zoals rijkswegen, provinciale wegen en hoofdvaarwegen ten behoeve van doorgaand (vaar)verkeer.

4.6.2 Onderzoek

In het plangebied bevinden zich op dit moment geen windturbines. Op dit moment is het dichtstbijgelegen windpark WP Laarakkerdijk, op meer dan 5 kilometer afstand. Wel is in de directe omgeving WP Agro Wind Reusel vergund, dat als autonome ontwikkeling wordt meegenomen in de beoordeling.

⁸ Nationale Omgevingsvisie (2020) – vastgesteld 11-09-2020

Aantasting karakteristieke structuren en patronen

Zowel de onder- als bovengrens van het voorkeursalternatief staan in een geclusterde opstelling (lijnopstelling). De opstelling volgt de rijksweg A67, hierdoor is er een duidelijke koppeling met de snelweg waarneembaar. De windturbines staan in een bosrijke omgeving, alle windturbinelocaties staan in het bos of naast een bosrand. Hierdoor is niet of nauwelijks sprake van aantasting van karakteristieke landschappelijke structuren, patronen en elementen.

Invloed op lokale en regionale openheid

Op lokaal niveau domineren de beoogde windturbines de horizon, op regionaal niveau is dit tevens het geval. Doordat er al windparken in de omgeving aanwezig zijn (in aanbouw), is de horizon al gevuld. Hierdoor zal de extra vermindering van de openheid beter kunnen worden opgevangen.

Invloed op visuele rust

De vier windturbines zijn van hetzelfde type, met dezelfde kleur (lichtgrijs) en met eenzelfde maximale draaisnelheid. De beoogde windturbines hebben een grote rotordiameter, waardoor de draaisnelheid lager is dan van de meeste bestaande windturbines. Hierdoor ontstaat er in de belevingswaarde meer visuele rust.

Voor de verhouding rotordiameter - ashoogte geldt esthetisch meest wenselijke verhouding 1:1 als richtlijn. Afhankelijk van het daadwerkelijke te kiezen windturbintype kan beperkt van deze verhouding worden afgeweken. De ondergrens heeft namelijk een rotordiameter – ashoogte van 1:1, waarbij de bovengrens hier lichtelijk van afwijkt.

Daarnaast moet op grond van de Interim omgevingsverordening het park bestaan uit minimaal 3 turbines, hieraan wordt met 4 turbines voldaan.

Samenhang met andere windparken

Op 5.1 km afstand (vanaf de dichtstbijzijnde windturbine) ligt Windpark Laarakkerdijk in de gemeente Reusel-De Mierden. Vanwege het (half)gesloten landschap is er minder snel sprake van interferentie. Op basis van de afstand en de visualisaties is de conclusie dat er geen interferentie zal optreden met het bestaande windpark en Windpark de Pals.

Wel is sprake van interferentie met Windpark Agro Wind Reusel, aangezien de afstand minder dan 1 kilometer bedraagt. Deze interferentie kan ervoor zorgen dat de windparken in combinatie ongeordend overkomen. Dit effect zal voornamelijk zichtbaar zijn vanaf een grotere afstand, waarbij vanaf dichtbij gezien dit effect in mindere mate aanwezig is door de bosrijke omgeving. Vanaf de rijksweg is de invloed beperkt, aangezien dit al een drukke structuur betreft.

Verlichting

Zowel de onder- als bovengrens van het voornemen moeten worden voorzien van obstakelverlichting, aangezien de tiphoogte hoger is dan 150m. Door de grote afstand tot aaneengesloten woonbebouwing zal de ervaren hinder beperkt zijn.

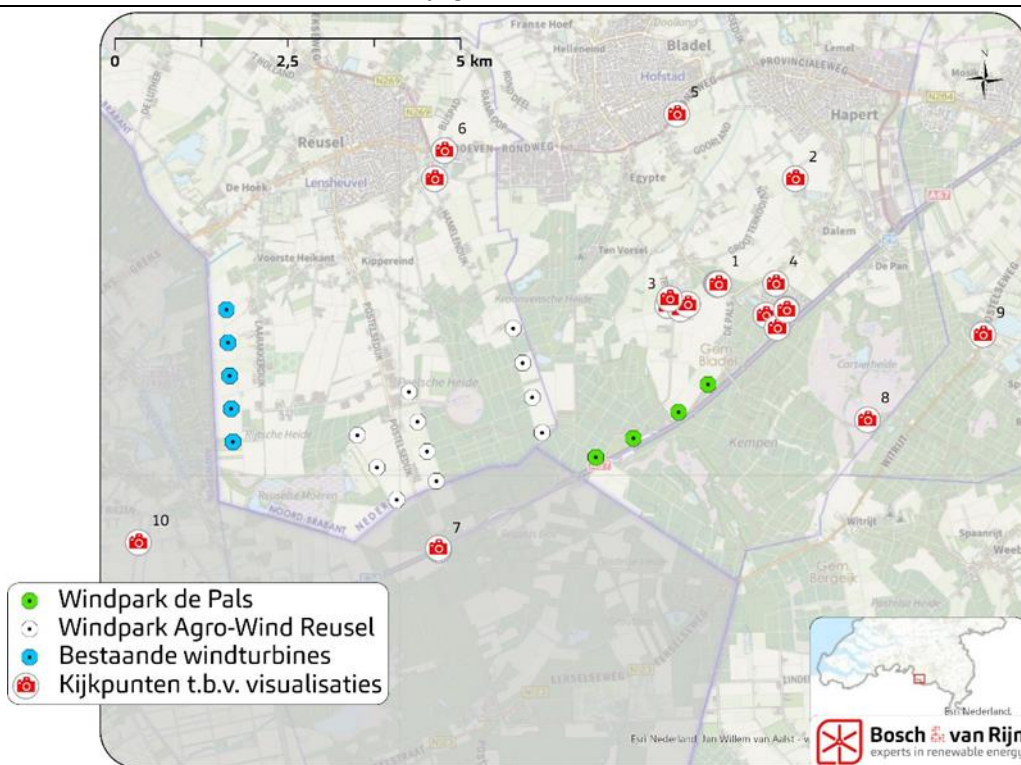
NB. Er zijn mogelijkheden om visuele overlast te beperken, bijvoorbeeld door vastbrandende verlichting in plaats van knipperende verlichting toe te passen.

NB. Per 1 oktober 2021 is door de Minister van IenW voor alle luchtvaartuigen in het Nederlandse luchtruim een verplichting ingevoerd voor het gebruiken van transponders in de nacht. Met behulp van transpondertechniek wordt hiermee obstakelverlichting op basis van naderingsdetectie van luchtvaartuigen mogelijk gemaakt. Bij toepassing wordt obstakelverlichting uitsluitend ingeschakeld indien zich binnen de detectiezone van het windpark een luchtvaartuig bevindt. De rest van de tijd zal enkel infraroodverlichting worden gebruikt, die geen lichthinder oplevert. Op vrijwillige basis is de toepassing van deze transpondertechniek mogelijk vanaf november 2022. Op dit moment wordt bekeken of deze naderingsdetectie op basis van transpondertechniek verplicht wordt gesteld in het Besluit bouwwerken leefomgeving onder de Omgevingswet.

Visualisaties

Als onderdeel van de landschapsbeschrijving zijn visualisaties opgesteld vanuit 10 kijkpunten (zie bijlage E van het MER). Hieronder zijn ter indicatie visualisaties weergegeven voor de referentiesituatie en voor de onder- en bovengrens (incl. WP Reusel).

Figuur 25 Locaties vanuit waar de visualisaties zijn gemaakt

Figuur 26 Referentiesituatie en visualisaties onder- en bovengrens vanuit kijkpunt 1

Figuur 27 Referentiesituatie en visualisaties onder- en bovengrens vanuit kijkpunt 7

4.6.3 *Conclusie*

De geplande windturbines van Windpark De Pals markeren de rijksweg en zullen een duidelijke koppeling daarmee hebben. De geplande windturbines van Windpark de Pals hebben een mate van invloed op de lokale en regionale openheid en dienen tevens voorzien te worden van verlichting. De verhouding rotordiameter - ashoogte scoort voor de ondergrens (verhouding 1:1) licht beter dan voor de bovengrens.

Daarnaast is er sprake van visuele interferentie met Windpark Agro Wind Reusel. Dit zal vanaf afstand echter meer zichtbaar zijn dan vanaf dichtbij, aangezien de omgeving bestaat uit bos. Deze bosrijke omgeving zorgt er tevens voor dat er niet of nauwelijks sprake is van aantasting van de karakteristieke landschappelijke structuren, patronen en elementen, en is er geen openheid die aangetast wordt door de windturbines

Er is geen juridisch kader voor het onderdeel landschap. Het enige vereiste is dat de opstelling bestaat uit minimaal 3 turbines (artikel 3.37 lid 1 onder b van de Interim omgevingsverordening). Hier wordt met 4 windturbines in lijnopstelling aan voldaan.

Het aspect landschap staat de uitvoering van het project niet in de weg.

4.7 **Ecologie**

4.7.1 *Toetsingskader*

De Wet Natuurbescherming (Wnb) maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De Wnb noemt daarbij verschillende soorten gebieden.

- Het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het samenhangende ecologische netwerk waarvoor de provincies (gedeputeerde staten) zorgdragen voor de totstandkoming en instandhouding (art 1.12, lid 2).
- "Bijzondere provinciale natuurgebieden" en "Bijzondere provinciale landschappen" zijn gebieden buiten het NNN aangewezen door gedeputeerde staten vanwege bijzondere natuurwaarden of landschappelijke en cultuurhistorische waarden (art 1.12, lid 3).
- Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die de Minister van Economische Zaken heeft aangewezen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 2.1, lid 1).
- "Bijzondere nationale natuurgebieden" zijn door de Minister van Economische Zaken aangewezen buiten bestaande Natura 2000-gebieden (art. 2.11, lid 1).

De Wnb kent alleen voor de Natura 2000-gebieden een toetsingskader. De bescherming van het NNN verloopt via het planologische spoor. Ten aanzien van de bescherming van bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen is in de Wnb geen regeling opgenomen. Provincies kunnen -wanneer zij een dergelijk gebied aan zouden wijzen- daarvoor zelf een regeling opstellen.

Regels ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden

De Minister van Economische Zaken wijst Natura 2000-gebieden aan. In ieder besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied beschreven. Daarbij gaat het in ieder geval om instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden van vogels, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of ten aanzien van habitats en habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrichtlijn. Op de aanwijzing of wijziging van de aanwijzing van gebieden is afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het een wijziging van ondergeschikte aard is. Dit betekent dat deze besluiten openstaan voor bezwaar en beroep. Gedeputeerde staten zijn verplicht zorg te dragen voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen ten aanzien van de in de provincie gelegen Natura 2000-gebieden en moeten ook -indien daar aanleiding voor bestaat- passende maatregelen nemen om verslechtering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden te voorkomen. Daarnaast moet er voor ieder Natura 2000-gebied een beheerplan worden opgesteld.

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning pas verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens of inzichten op kan leveren (art 2.8 lid 2).

Wanneer de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast niet is verkregen, mag de vergunning alleen worden verleend wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een dwingende reden van groot openbaar belang wordt gediend en er compenserende maatregelen worden getroffen (de ADC-toets) (art 2.8 lid 4). Wanneer er sprake is van significante gevolgen voor een prioritair habitat of prioritaire soort en de dwingende reden van groot openbaar belang is een reden van sociale of economische aard, dient in aanvulling op de ADC-toets door de minister van Economische Zaken een advies gevraagd te worden aan de Europese Commissie voordat de vergunning wordt verleend (art 2.8 lid 5). De te nemen compenserende maatregelen moeten onderdeel uitmaken de vergunning voor

het betreffende project (art 2.8 lid 7). Een eventueel in te richten compensatiegebied dient de status van Natura 2000-gebied te krijgen (art 2.8 lid 8).

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. De provincies zijn vanaf 2014 verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk.

Het NNN/EHS is beschermd via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. In het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het beschermingsregime vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De beleidsmatige verankering wordt gevormd door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Op provinciaal niveau is de planologische bescherming van het NNN geregeld via de provinciale ruimtelijke verordening. In Noord-Brabant is dit de Interim Omgevingsverordening. Het beschermingsregime van het NNN werkt via de provinciale verordening door in gemeentelijke bestemmingsplannen.

Het provinciale ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op het behoud, het herstellen en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime.

Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden.

De provinciale regels voor natuurcompensatie zijn opgenomen in de Interim Omgevingsverordening. De provincie Noord-Brabant kent externe werking op het NNN.

Beschermde soorten

De Wet natuurbescherming (Wnb) maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Vogels
- Overige Europees beschermde soorten
- Nationaal beschermde soorten

Vogels

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (art. 3.1 lid 1).

Overige Europees beschermde soorten

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; (art. 3.5 lid 1)

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; (art. 3.5, lid 5)

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten op genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen.

Nationaal beschermde soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (art. 3.10, lid 1 onder a en c).

4.7.2 *Onderzoek*

In het Ecologisch onderzoek (zie bijlage F bij het MER) is een meer uitgebreide beschrijving van de effecten opgenomen. Verder is de Passende beoordeling als bijlage opgenomen bij het MER (zie bijlage G bij het MER). Hieronder volgt een verkorte versie van de analyse in dat rapport.

Effectbeoordeling Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op circa 325 m afstand van het Natura 2000-gebied Kleine Nete. Op grotere afstand liggen nog enkele andere Natura 2000-gebieden. Geen van de alternatieven ligt echter binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Er is daarom geen sprake van ruimtebeslag (incl. overdraai).

Effecten als areaalverlies, versnippering, verstoring door geluid, verstoring door trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten zijn op voorhand uit te sluiten. Verandering in populatiedynamiek is niet op voorhand uit te sluiten. In de gebruiksfase is er een aanvaringsrisico voor Vogelrichtlijnsoorten van Vogelrichtlijngebied “De Ronde Put” en de verschillende aangewezen vleermuizen van de habitatrichtlijnsoorten van het Habitatrichtlijngebied “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden”. Voornamelijk de vleermuizen, de wespandief, de nachtzwaluw en de grote zilverreiger zijn soorten waar mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen op kunnen treden. Echter blijkt uit onderzoek dat er geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden zullen optreden ten gevolgen van windpark de Pals. Tevens zijn effecten op andere soortgroepen uitgesloten.

Voorlopige conclusies van aanvullend onderzoek van Econsultancy (Bijlage 15) tonen aan dat, indien het verwacht aantal aanvaringslachtoffers onder aangewezen

soorten binnen Natura 2000-gebieden na de cumulatietoets toeneemt, tevens geldt dat het aantal aanvaringslachtoffers onder aangewezen soorten ofwel onder de 1%-mortaliteitsnorm van de populatie binnen het Natura 2000-gebied blijft, ofwel middels mitigerende maatregelen tot onder de 1%-mortaliteitsnorm van de populatie binnen het Natura 2000-gebied kan worden teruggebracht. Hierdoor is geen significant negatief effect op de staat van instandhouding van in Natura 2000-gebieden aangewezen vleermuizen en vogels.

Effecten Natuurnetwerk Nederland (Natuurnetwerk Brabant)

Zie voor de ligging t.o.v. het Natuurnetwerk Brabant paragraaf 3.3. De effecten op NNB zijn beschreven in het ecologisch onderzoek (bijlage F bij het MER). De compensatie als gevolg van aantasting en/of verstoring van NNB is beschreven in het Memo Compensatie en Natuurversterking (bijlage 3 bij de Ruimtelijke Onderbouwing). Op Windpark de Pals is na verwachte wijziging van de IOV artikel 3.38 van de Interim Omgevingsverordening van toepassing. Na inwerkingtreding van de Omgevingsverordening is artikel 5.52 op Windpark De Pals van toepassing. In Bijlage 14 bij de ruimtelijke onderbouwing is de vereiste onderbouwing opgenomen waaraan conform de verordening moet worden voldaan.

Effecten op beschermde soorten

Door de voorgenomen plannen gaan geen vaste rust- en verblijfplaatsen en/of vaste vliegroutes van vleermuizen verloren. Voor de baardvleermuis, ingekorven vleermuis en de twee grootoorvleermuizen is op basis van gedrag op voorhand uit te sluiten dat er meer dan zeer incidentele sterfte op zal treden door de realisatie van de windturbines. Bij de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger kan mogelijk meer dan incidentele sterfte optreden door aanvaringslachtoffers. De aantallen blijven echter ruimschoots onder het 1%-criterium waardoor significante negatieve effecten op de staat van instandhouding redelijkerwijs zijn uit te sluiten. Zonder maatregelen ligt voor de rosse vleermuis het voorspelde aantal slachtoffers heel dichtbij het 1%-criterium. Derhalve wordt stilstandvoorzieningen getroffen om het aantal slachtoffers significant te verminderen. De stilstandvoorziening wordt beschreven in hoofdstuk 9 van Bijlage G bij het MER.

Op de onderzoekslocatie is een groot aantal broedvogels en een aantal niet-broedvogels waargenomen. Enkele van de waargenomen soorten staan op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten. De onderzoekslocatie heeft geen essentiële functie voor trekkende vogels, maar zal wel incidenteel als rustplaats gebruikt worden door onder andere ganzensoorten. Voor alle vogelsoorten waar meer dan incidentele aanvaringslachtoffers worden verwacht is berekend of het 1%-mortaliteitscriterium wordt overschreden. Dit is gedaan voor de Kievit, staartmees, wulp, paapje en koekeek. Bij geen van de soorten wordt het criterium overschreden, waardoor significante negatieve effecten op de staat van instandhouding op voorhand redelijkerwijs zijn uit te sluiten. Door de voorgenomen plannen treedt er tevens geen barrièrewerking op, gaan er geen jaarrond beschermde nesten verloren, en leidt het verlies van enig leefgebied niet tot significante negatieve effecten op vogelsoorten. Aangezien er voor een aantal soorten meer dan incidentele sterfte door aanvaring wordt verwacht, wordt voor deze soorten een ontheffing aangevraagd.

Ten aanzien van de gladde slang, levendbarende hagedis, hazelworm, alpenwatersalamander, heikikker en poelkikker geldt dat er de onderzoekslocatie geschikt is als leefgebied. Derhalve dienen mitigerende en compenserende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat de functionaliteit van het leefgebied verloren gaat en er negatieve gevolgen op de staat van instandhouding plaatsvinden. Voor deze soorten wordt een ontheffing aangevraagd.

De te kappen bomen zijn beschermd conform artikel 4 van de Wnb aangezien de te kappen bomen vallen binnen een totale houtopstand van meer dan 10 are. Bij de voorgenomen kap is dan ook sprake van een meldingsplicht en herplantverplichting in het kader van artikel 4.2 en 4.3 van de Wnb. Vier weken voor de kap dient een melding ingediend te worden bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN).

Aanvullend onderzoek beschermde soorten

Econsultancy heeft aanvullend onderzoek uitgevoerd waaruit geconcludeerd wordt dat de ontheffing van de Wet natuurbescherming verleend had kunnen worden (c.q. bij de beslissing op bezwaar in stand kan blijven), waarmee tevens geconcludeerd kan worden dat de Wabo-vergunning opnieuw verleend kan worden. Zie Bijlage 15.

Stiltegebieden

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van stiltegebieden. Gezien de ruime afstand tot het stiltegebied en de ligging van snelweg A67 tussen het plangebied en het stiltegebied, zijn effecten als gevolg van het windpark uitgesloten. Er is geen sprake van significante effecten op stiltegebieden. Zie ook paragraaf 4.2.1.

4.7.3 Stikstofdepositie

Er is een AERIUS-berekening uitgevoerd als onderdeel van de vergunningaanvraag in het kader van de wet natuurbescherming (onderdeel gebiedsbescherming). Hieruit blijkt dat er geen sprake is van negatieve effecten en dat het project geen schadelijke gevolgen heeft (op stikstofgevoelige gebieden). Zie voor de AERIUS-berekening Bijlage 11.

Aanvullend onderzoek, uitgevoerd door Sweco (conclusies opgenomen als Bijlage 16), concludeert dat er geen sprake zal zijn van meetbare effecten van stikstofdepositie van de aanleg van het windpark De Pals op beschermde Natura 2000-waarden, al dan niet in cumulatie met andere projecten. In dit kader worden significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen of leefgebieden van kwalificerende soorten uitgesloten en zal de tijdelijke toename aan stikstofdepositie de realisatie van het park niet in de weg staan. Voor Nederlandse gebieden geldt daarbij op voorhand een partiële vrijstelling voor bouwactiviteiten.

4.7.4 **Cumulatie**

De aanvaringsslachtoffers van vogels en vleermuizen zijn ook cumulatief bekeken met de aanvaringsslachtoffers van Windpark Agro-Wind Reusel. Ook in cumulatie zijn er geen significante negatieve effecten te verwachten. Zie hoofdstuk 8 van Bijlage F bij het MER.

Voorlopige conclusies van het aanvullende onderzoek van Econsultancy (Bijlage 15) laten zien dat het cumulatieve aantal slachtoffers onder vogels en vleermuizen niet zodanig is dat er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming had kunnen worden verleend (c.q. dat de ontheffing bij de beslissing op bezwaar in stand kan blijven).

4.8 **Luchtvaart- en defensieradar**

4.8.1 *Luchtverkeersleiding Nederland*

Op grond van artikel 5.23 lid 1 onder b van de Wet luchtvaart heeft LVNL tot taak het verlenen van communicatie-, navigatie- en plaatsbepalingsdiensten. Het verlenen van deze diensten omvat mede het definiëren, verwerven, installeren, beheren en in stand houden van technische installaties en systemen. Een belangrijk deel van die installaties betreft de CNS infrastructuur. Deze technische installaties en systemen staan met name op en in de omgeving van luchthavens opgesteld, maar ook elders in het land. In dit kader beoordeelt LVNL of de uitvoering van (bouw)plannen of (bouw)werkzaamheden van invloed is op de correcte werking van cns apparatuur.

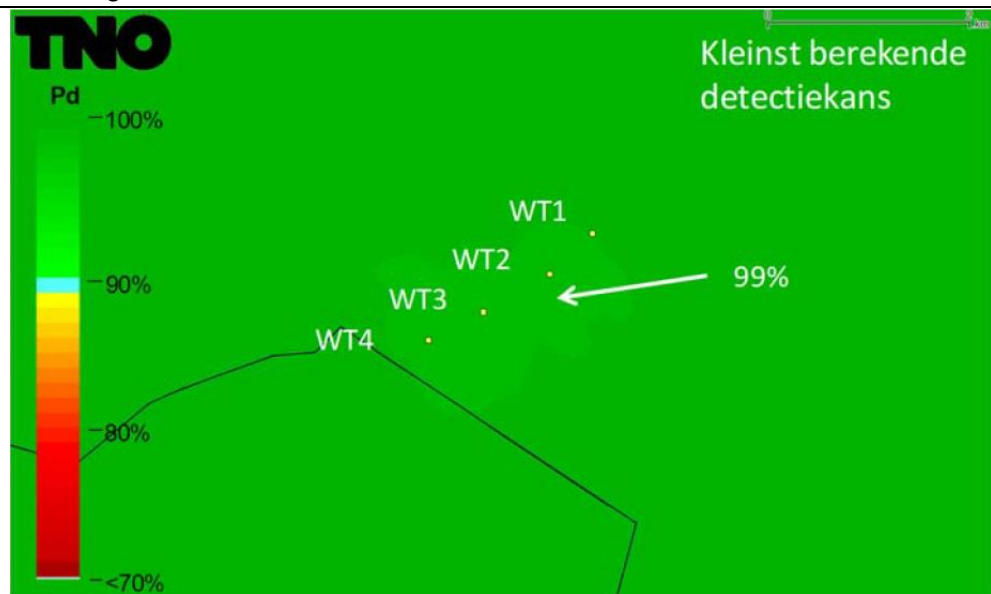
Voorliggend plan is voorgelegd aan LVNL. LVNL heeft per e-mail (dd. 31 oktober 2018) gereageerd:

[De windturbinelocaties] “vallen buiten de toetsingsvlakken die horen bij de communicatie-, navigatie- en surveillanceapparatuur in beheer van LVNL; geen verder onderzoek nodig naar effect van deze plannen op de werking van de apparatuur van LVNL.”

4.8.2 *Defensieradar*

Door TNO is een radaronderzoek uitgevoerd op basis van de maximale afmetingen van de geplande windturbines (worst case). Uit het onderzoek blijkt dat er geen overschrijding is van de norm. De berekende minimum detectiekans boven het windpark is 99%, zie onderstaand figuur. In Bijlage 2 is het radaronderzoek van TNO te vinden. Op basis van dit rapport heeft het ministerie van Defensie een verklaring van geen bezwaar afgegeven, die ook in bijlage 2 is opgenomen.

Figuur 28 Detectiekans van het primaire verkeersleidingsradarnetwerk op 1000 voet boven het bouwplan nadat het is gerealiseerd.

4.9 Energieopbrengst en vermeden emissies

Wanneer windturbines elektriciteit produceren wordt op dat moment minder ‘grijze’ stroom door kolen- en gascentrales geproduceerd, met bijbehorende vermindering van CO₂-, fijnstof en emissies van verzurende stoffen.

Het hanteren van een bandbreedte voor de rotordiameter en ashoogte resulteert ook in een bandbreedte voor de elektriciteitsproductie. Een windturbine met rotordiameter 145 meter produceert op deze locatie ca. 17.300 MWh per jaar (uitgaande van een Siemens Gamesa SWT-DD-145 4.5 op ashoogte 145m). Een windturbine met een rotordiameter van 158 meter⁹ produceert op deze locatie ca. 19.500 MWh per jaar (uitgaande van een GE 4.8MW 158 op ashoogte 165m). In combinatie met een afslag van 15% op de bruto productie (een schatting die termen bevat voor parkverliezen, onderhoud, storing en transportverliezen) en een schatting van de derving door slagschaduwbeperkende maatregelen resulteert dit in een bandbreedte voor de elektriciteitsopbrengst.

⁹ Op moment van onderzoek zijn geen productiegegevens bekend van commercieel verkrijgbare windturbines met rotordiameter 165m.

Tabel 7 Effecten van mitigatiemaatregelen op opbrengst

	Ondergrens	Bovengrens
<i>Excl. mitigatie</i>		
Verwachte netto jaarproductie (MWh/jaar)	59.000	66.300
<i>Incl. mitigatie</i>		
Derving t.g.v. mitigatie slagschaduw	-0,08%	-0,12%
Verwachte netto jaarproductie (MWh/jaar)	58.950	66.220

De netto elektriciteitsproductie inclusief mitigatie resulteert in de volgende vermeden emissies voor het voorkeursalternatief:

Tabel 8 Vermeden emissies in ton/jaar op basis van de verwachte jaarproductie inclusief mitigatie

Emissie (ton/jaar)	Ondergrens	Bovengrens
CO ₂	31.000	34.800
NO _x	42	47
SO ₂	23	26

4.10 Conclusie sectorale toetsen

In de voorliggende ruimtelijke onderbouwing is de ontwikkeling van het Windpark de Pals getoetst aan het ruimtelijk beleid en het beleid en de normstelling voor de relevante sectorale aspecten. Uit de toetsing blijkt het volgende:

- De beoogde herstructurering is in lijn met Europees, rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid.
- De plannen passen binnen de bestaande ruimtelijke en functionele structuur.
- De effecten op de woon- en leefomgeving rondom de windturbines worden niet onaanvaardbaar geacht.
- Het plan voldoet aan de eisen omtrent luchtvaart- en defensieradar.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

Gelet op het bepaalde in artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening dient in een ruimtelijke onderbouwing inzicht te worden verschaft in de uitvoerbaarheid van het plan. In dat opzicht is van belang dat het hier een particuliere ontwikkeling betreft. De investeringen voor de aanleg van het windpark, inclusief toegangswegen, kabels en leidingen en de technische infrastructuur worden gedragen door de initiatiefnemer. Deze verdient de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Het bevoegd gezag ziet geen aanleiding om aan de uitgangspunten en uitkomst van de businesscase te twijfelen.

Windpark de Pals B.V. is initiatiefnemer en vergunninghouder voor de omgevingsvergunningaanvraag voor Windpark de Pals. Deze partij heeft overeenkomsten gesloten met de grondeigenaars van de percelen waar de windturbines gepland zijn. Hiermee is het grondgebruik zeker gesteld.

Met de gemeente is voorafgaand aan de definitieve vergunningverlening een anterieure overeenkomst gesloten waarin onder meer afspraken zijn gemaakt over het verrekenen van eventuele planschade. Met deze overeenkomst wordt het kostenverhaal verzekerd. De economische uitvoerbaarheid van het project is hiermee zeker gesteld.

De anterieure overeenkomst is, samen met enkele addenda, toegevoegd als Bijlage 9.

De initiatiefnemer verdient de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Voor de totstandkoming van de windturbine is een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) verkregen, waarmee de zogeheten onrendabele top van de elektriciteitsproductie van dit windpark via een bedrag per aan het elektriciteitsnet geleverde kilowattuur wordt gecompenseerd. Met de SDE+ vult het Rijk de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen binnen een redelijke termijn.

De hoogte van de SDE+ is zo gesteld dat het te verwachten rendement op eigen vermogen voldoende is om exploitatie mogelijk te maken.

Naast de economische uitvoerbaarheid is ook de maatschappelijke uitvoerbaarheid van belang. In Bijlage 10 wordt uiteengezet op welke wijze het windpark tot 'maatschappelijke meerwaarde' leidt, wat de maatschappelijke uitvoerbaarheid bevordert.

Hoofdstuk 6 Toelichting aanvraag omgevingsvergunning

6.1 Toelichting op de aanvraag

In verband met de bouw en het gebruik van het beoogde Windpark de Pals is een vergunning nodig op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het betreft een omgevingsvergunning voor de volgende activiteiten:

- Activiteit 'bouwen' (artikel 2.1 lid 1 onder a Wabo);
- Activiteit 'afwijken' (artikel 2.1 lid 1 onder c Wabo);
- Activiteit 'milieu' (artikel 2.1 lid 1 onder e Wabo);
- Activiteit 'aanleggen' (artikel 2.1 lid 1 onder b Wabo);
- Activiteit 'aanleggen' (artikel 2.2 lid 1 onder d Wabo) en
- Activiteit 'uitweg' (artikel 2.2 lid 1 onder e Wabo).

De aanvraag betreft een vergunning voor bepaalde tijd voor een windpark bestaande uit 4 windturbines, 2 kraanopstelplaatsen en permanente toegangswegen bij de 2 oostelijke windturbines. Conform de Interim omgevingsverordening wordt de omgevingsvergunning aangevraagd voor de maximale gebruikstermijn van 25 jaar vanaf het moment van ingebruikname van Windpark De Pals.

De te volgen procedure en de locatie van het voornemen zijn reeds beschreven in Hoofdstuk 1 en Hoofdstuk 2.

Voor de ontwikkeling van het beoogde windpark werkt Windpark de Pals BV samen met de betrokken grondeigenaren.

Contactgegevens van initiatiefnemer zijn:

Windpark de Pals B.V.
Stratumsedijk 27
5611 NB Eindhoven
ronald@renewablefactory.com
06-45362379

6.2 Toelichting op het bouwplan

6.2.1 *Het bouwplan*

Het bouwplan bestaat uit 4 windturbines (inclusief windturbinefundamenten) met bijbehorende voorzieningen; kraanopstelplaatsen en infrastructuur.

De aanvraag betreft de bouw en het gebruik van de volgende windparkonderdelen:

- 4 windturbines inclusief fundamenten;
- Bij windturbine 1 en windturbine 2 elk een kraanopstelplaats;
- Bouw- en onderhoudsweg(en) naar windturbine 1 en 2.

Voor de gronden met ‘Waarde - Archeologie – 4’ waar een aanlegvergunningplicht ex. artikel 2.2 lid 1 onder d wabo geldt, is in overleg met het bevoegd gezag besloten een vergunningvoorschrift op te nemen voor nader onderzoek.

Voor alle onderdelen zijn tekeningen opgesteld die deel uitmaken van de aanvraag. In de bijlagen zijn alle tekeningen opgenomen die behoren bij de aanvraag.

6.2.2 *Bandbreedte*

De vergunningaanvraag is gebaseerd op de bandbreedte (zie paragraaf 2.4) uit het ProjectMER. In deze ruimtelijke onderbouwing is een toelichting opgenomen waaruit blijkt wat de relatie is tussen het MER (onderzoeken die behoren bij het VKA) enerzijds en de vergunningen anderzijds.

NB. Het aantal MW per windturbine heeft geen directe milieueffecten tot gevolg en is daarom niet relevant in de ruimtelijke afweging. De windturbines kennen voor het vermogen (aantal MW) geen bandbreedte.

6.2.3 *Windturbines*

De 4 beoogde windturbines bestaan uit een conisch gevormde stalen mast of betonnen toren of een combinatie van beiden, afhankelijk van het te bouwen windturbintetype. Op de mast of toren bevindt zich een gondelhuis waar drie rotorbladen aan zijn bevestigd. In Tabel 9 zijn de kenmerken van de windturbines weergegeven. De aanzichten van de windturbines, inclusief afmetingen, zijn weergegeven op tekening.

Tabel 9 Kenmerken windturbine

Kenmerken	Bouwplan
Rotor	3 bladen per rotor
Funderingsprincipe	Fundatieplaat van gewapend beton gefundeerd op staal of palen (hei- of schroefpalen). Het principe van het windturbinefundament is weergegeven op tekening
Paalsysteem	Prefab betonpaal, vibropaal of schroefpaal. Eventueel onderste deel van de mast landschappelijk ingepast (groene ringen)
Kleurstelling turbine	Grijs/wit

**In het akoestisch rapport zijn windturbines doorgerekend met een vermogen tussen de ca. 3,5 tot 5 MW, behorend tot dezelfde klasse als windturbines van ca. 5,5 MW. Er bestaat geen direct verband tussen het nominaal vermogen en de geluidproductie van windturbines.*

In Tabel 10 is een nummering opgenomen voor de windturbines met bijbehorende coördinaten. Deze coördinaten geven het hart van de windturbinelocaties aan.

Tabel 10 Coördinaten windturbines

Windturbine	x	y
WTG1	144457	371313
WTG2	144032	370911
WTG3	143379	370536
WTG4	142835	370259

Constructieve veiligheid

Het type windturbintype dat wordt gebouwd voldoet aan de IEC-veiligheidsnorm voor windturbines. In Nederland zijn alleen de conform IEC-WT01 of IEC-61400-22 gecertificeerde windturbintypen toegestaan. Dit certificaat wordt uiterlijk enkele weken voor de start van de bouw overlegd aan het bevoegd gezag.

Voor ingebruikname van de windturbines worden de windturbines conform de van toepassing zijnde procedure onderworpen aan een test.

6.2.4 *Gebruik*

Een windturbine is een bouwwerk dat wordt gebruikt voor het opwekken van elektriciteit uit wind. De windturbines zijn niet bestemd voor het verblijf van personen. Het betreft een onbemande machine installatie. Het bouwwerk dient wel toegankelijk te zijn voor inspectie, onderhoud en reparatie.

Bedrijfstijden

Elk windturbintype gaat in en uit bedrijf bij bepaalde windsnelheden. De windsnelheid ter hoogte van de rotoras is hierbij bepalend. Aangezien de omstandigheden niet afhankelijk zijn van dag of nacht is de windturbine in principe, bij voldoende wind, 24 uur per dag en 7 dagen per week in bedrijf. De maximale en minimale *cut-in* en *cut-out* windsnelheden, dat zijn de windsnelheden waarbij de turbine juist begint te draaien respectievelijk waarbij de turbine om veiligheidsredenen wordt gestopt, zijn windturbine specifiek.

6.2.5 *Brandveiligheid*

In elke gondel is een brandblusser met CO₂ aanwezig tijdens onderhouds- en reparatiewerkzaamheden, al dan niet meegenomen door het dienstdoende personeel. Ook is onderin de turbinevoet een brandblusser aanwezig.

6.2.6 *Afvalwater en –stoffen*

Er wordt geen afvalwater geloosd. De afvalstoffen die binnen de inrichting worden geproduceerd zijn zeer gering. Enkel het restafval dat ten tijde van onderhoud en reparatie kan ontstaan zal worden afgevoerd door de dienstdoende monteur. Er is derhalve geen sprake van afvalstoffen voor deze inrichting.

Hemelwater

Er wordt niet-verontreinigd hemelwater afgevoerd van de windturbines naar de bodem. Dit zal in de omringende bodem infiltreren.

6.2.7 Civiele infrastructuur

Kraanopstelplaats en onderhoudsweg

Bij de 2 oostelijke windturbines (windturbine 1 en 2) worden kraanopstelplaatsen gerealiseerd ten behoeve van de bouw en onderhoud van de windturbine. De kraanopstelplaatsen bij windturbine 1 en 2 zijn weergegeven op de situatietekening. Daarnaast zijn de permanente bouw- en onderhoudswegen voor windturbine 1 en 2 ook op de situatietekening weergegeven. De onderhoudsweg sluit middels een uitweg aan op de Troprijt.

Ter informatie:

Bij de westelijke windturbines (windturbine 3 en 4) worden geen permanente kraanopstelplaatsen gerealiseerd. Daar zal tijdens de bouw gebruik worden gemaakt van tijdelijke voorzieningen om de bouw van de windturbines mogelijk te maken. Ook de toegangswegen naar windturbine 3 en 4 worden tijdelijk uitgevoerd. Voor de tijdelijke voorzieningen tijdens de bouw wordt een aparte omgevingsvergunning aangevraagd.

Voor onderhoud van de westelijke windturbines 3 en 4 zal gebruik gemaakt worden van de bestaande zandpaden

Een omgevingsvergunning voor de ondergrondse bekabeling van het windpark en die naar het onderstation waarin de opgewekte stroom vanuit de windturbines indien nodig wordt getransformeerd naar de gevraagde spanning vanuit de netbeheerder wordt apart aangevraagd.

6.2.8 Uitstel aanlevering gegevens

Aanvrager verzoekt het college van burgemeesters en wethouders conform artikel 4.7 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en artikel 2.7 van de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor) in de vergunning te bepalen dat gedetailleerde gegevens en bescheiden van het te realiseren type windturbine, funderingen en kraanplaatsen uiterlijk drie weken voor aanvang van de bouw worden verstrekt. Gelet op het feit dat bij indiening van de aanvraag het turbinetype nog niet bekend is worden grondonderzoek, fundatieadvies en fundatieontwerp pas voorgelegd aan het college nadat de turbineselectie heeft plaatsgevonden en vallen deze eveneens onder uitgestelde gegevens.

6.2.9 *Verkeer*

De exploitatie van een windpark heeft geen verkeersaantrekkende werking. Een monteur zal het windpark bezoeken voor regulier onderhoud en voor incidentele reparaties.

De aanleg van het windpark heeft een tijdelijke verkeersaantrekkende werking. Uiterlijk drie weken voor start bouw wordt een verkeers- en vervoersplan ter beoordeling aan het bevoegd gezag voorgelegd.

Voor wat betreft de verkeersveiligheid van verkeer op de A67 en de beide verzorgingsplaatsen is een onderzoek opgesteld in het kader van de Wbr-vergunningaanvraag. Deze Wbr vergunning is verleend.

6.2.10 *Energieverbruik*

Het energieverbruik van de onderdelen van de installatie, zoals pompen, besturingssystemen, schakelapparatuur en dergelijke bedraagt een fractie van de energie die wordt geproduceerd door de windturbines. Netto vindt geen gebruik van energie plaats binnen de inrichting.

Bijlagen

Bijlage 1 Milieueffectrapportage

- Bijlage A Akoestisch onderzoek**
- Bijlage B Slagschaduwonderzoek**
- Bijlage C Externe veiligheid onderzoek**
- Bijlage D Landschappelijke beoordeling**
- Bijlage E Visualisaties**
- Bijlage F Ecologisch onderzoek**
- Bijlage G Passende beoordeling**

Bijlage 2 Radaronderzoek en vvgb

Bijlage 3 Compensatie en natuurversterking

Bijlage 4 Situatietekening

Bijlage 5 Voor- en zijaanzicht windturbine (bandbreedte)

Bijlage 6 Principetekening fundatie en palenplan

Bijlage 7 VERVALLEN

Bijlage 8 Machtingsformulier vergunningaanvraag

Bijlage 9 Anterieure overeenkomst

Bijlage 10 Maatschappelijke meerwaarde

Bijlage 11 AERIUS-berekening

Bijlage 12 Aanvulling MER

Bijlage 13 Onderbouwing milieunormen

Bijlage 14 Nee, tenzij Toets

Bijlage 15 Tussenconclusie Wnb t.b.v. Wabo-vergunning (Econsultancy)

Bijlage 16 Tussenconclusie stikstof t.b.v. Wabo-vergunning (Sweco)

Bijlage 17 Bodemonderzoek

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Groenmarktstraat 56
3521 AV Utrecht
www.boschenvanrijn.nl

